

СЛУЖБЕН ЛИСТ

НА ФЕДЕРАТИВНА

КА СЛОСЛАВИЈА

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА ФНРЈ“ излегува по потреба, во српско, хрватско, словеначко и македонско издание. Огласи по тарифата. — Текучка сметка кај Народната банка на ФНРЈ за претплата бр. 101-900880. — Текучка сметка на Продавното одделение 101-670880.

год, 9 март

БЕЛ Д

БРОЈ 13

ГОД VII

на га овој број е 18.— дин. — Претплата 1951 година изнесува 350.— динари, а странство 500.— динари. Редакција: Икова улица бр. 18—20. — Телефонизација 28-838, Администрација 26-276. Главното одделение 22-619, Сметководство 27-595, Експедиција 21-251.

134.

УКАЗ

Врз основа на членот 74 точка 6 од Уставот, а во врска со членот 4 точка 9 од Законот за Президиумот на Народната скупштина на ФНРЈ, Президиумот на Народната скупштина на ФНРЈ го прогласува Кривичниот законик кој го донесоа Сојузното веќе и Веќето на народите на Народната скупштина на ФНРЈ на своите седници од 27 февруари 1951 година, а кој гласи:

КРИВИЧЕН ЗАКОНИК

ОПШТЕЛ

ГЛАВА ПРВА

УВОДНИ ОДРЕДБИ

Кривичен законик

Член 1

(1) Овој законик ја заштитува од насилне, самоволне, стопанска експлоатација и други општествено опасни дела личноста на граѓаните, живните со Уставот и законите загарантирани права и слободи, политичките, националните, економските и социјалните основи на Федеративна Народна Република Југославија, нејзината независност и безбедност, нејзиното социјалистичко општествено устројство и со Уставот и законите утврдениот државен строј.

(2) Оваа заштита се остварува со определување кои општествено опасни дела претставуваат кривични дела, со пропишување казни, мерки за безбедност и воспитно поправителни мерки и со применување тие казни и мерки во определената постапка со законот спрема оние што прават такви кривични дела.

Нема ни кривично дело ни казна без закон

Член 2

Никој не може да биде казнет за дело кое, пред да е сторено, не било со законот определено како кривично дело и за кое не било со закон пропишано како ќе се казни тој што ќе го стори.

Целта на казнувањето

Член 3

Целта на казнувањето е:

да се спречи општествено — опасна дејност;
да се спречи сторителот да не прави кривични дела и тој да се поправи;
да се влијае воспитно на други лица да не прават кривични дела;
да има влијание на развитокот на општествениот морал и општествената дисциплина на граѓаните.

ГЛАВА ВТОРА

КРИВИЧНО ДЕЛО И КРИВИЧНА ОДГОВОРНОСТ

Кривично дело

Член 4

(1) Кривично дело е општествено опасно дело чиишто обележја се определени со закон.

(2) Не е кривично дело она дело кое, макар што содржува обележја на кривично дело определени со закон, претставува незначителна општествена опасност поради мало значење и поради незначителноста или отсушноста на штетни последици.

Возраст

Член 5

(1) Не е кривично одговорно лицето што во времето на извршувањето на кривичното дело не навршило четиринаесет години.

(2) Не е кривично одговорен малолетникот постар од четиринаесет години кој во времето на извршувањето на кривичното дело поради душевна неразвиеност не можел да го разбере значењето на своето дело или да управува со своите постапки.

Урачунливост

Член 6

(1) Не е кривично одговорно лицето што сторило кривично дело во состојба на трајно или времено душевно оболение, времено душевно растројство или заостанат душевен развиток, доколку поради овие состојби не можело да го разбере значењето на своето дело или не можело да управува со своите постапки.

(2) Ако способноста на сторителот да го разбере значењето на своето дело или можноста да управува со своите постапки била битно намалена во времето на извршувањето на кривичното дело поради една од состојбите што се споменати во став 1 од овој член, судот може да го казни поблаго.

(3) Сторителот е кривично одговорен ако со употреба на алкохол или на друг начин сам се ставил во состојба на времено душевно растројство, иако бил свесен или бил должен и можел да биде свесен дека во таква состојба може да стори кривично дело.

Смисленост и небрежност

Член 7

(1) Сторителот е кривично одговорен за кривичното дело само ако го сторил со смисленост или од небрежност.

(2) Кривичното дело е сторено со смисленост кога сторителот бил свесен за своето дело и го сакал неговото извршување; или кога бил свесен дека поради неговото сторување или несторување може да настани забранета последица па се согласил да настани последицата.

(3) Кривичното дело е сторено од небрежност кога сторителот бил свесен дека забранетата последица може да настапи но лекомислено сметал дека таа нема да настани или дека не може да ја отклони; или кога не бил свесен за можноста од настапување на забранетата последица, макар што според околностите и своите лични својства бил должен и можел да биде свесен за таа можност.

(4) За кривичното дело, сторено од небрежност сторителот е кривично одговорен само кога го определува тоа законот.

Одговорност за потешка последица или поради особени околности

Член 8

(1) Ако од кривичното дело произлегла потешка последица за која законот пропишува потешка казна, потешката казна ќе се изрече ако таа последица може да се припише на небрежност на сторителот.

(2) Ако за определено кривично дело поради особени околности е пропишана потешка казна, таа ќе се изрече само ако сторителот знаел за тие околности или бил должен и можел да знае за нив.

Вистинска заблуда

Член 9

(1) Не е кривично одговорно лицето што во време на извршувањето на кривичното дело не било свесно за некое негово обележје определено со законот; или кое што погрешно пресметало дека постоат околности според кои би било дозволено тоа дело, ако би тие околности вистински постоеле.

(2) Ако бил сторителот во заблуда поради небрежност, кривично е одговорен за кривичното дело што е сторено од небрежност во случај кога и за такво дело законот определува кривична одговорност.

Правна заблуда

Член 10

Судот може поблаго да го казни сторителот на кривично дело кој од оправдани причини не знаел дека е забрането такво дело, а може и да го ослободи од казна.

Нужна одбрана

Член 11

(1) Не е кривично дело она дело што е сторено во нужна одбрана.

(2) Нужна е онаа одбрана што е неопходно потребна сторителот да одбие од себе или од друго лице истовремен противправен напад.

(3) Ако ги пречекори сторителот границите на нужната одбрана судот може да го казни поблаго, а ако е сторено ова пречекорување поради силна раздражненост или уплав предизвикана од нападот, може и да го ослободи од казна.

Крајна нужда

Член 12

(1) Не е кривично дело она дело што е сторено во крајна нужда.

(2) Делото е сторено во крајна нужда ако е сторено поради тоа сторителот да отклони од себе или од друго истовремена нескривена опасност што на друг начин не можела да се отклони, и ако е сторено зло при тоа помало од она што застрашувало.

(3) Ако сторителот ги пречекори границите на крајната нужда судот може да го казни поблаго.

(4) Нема крајна нужда кога сторителот бил должен да се изложува на опасност.

ГЛАВА ТРЕТА

ИЗВРШУВАЊЕ НА КРИВИЧНОТО ДЕЛО

1. Начин, време и место на извршувањето на кривичното дело

Општ начин на извршувањето на кривичното дело

Член 13

(1) Кривичното дело може да биде извршено со сторување или несторување.

(2) Кривичното дело е извршено со несторување ако сторителот пропуштил да изврши дејство што бил должен да го изврши.

Време на извршувањето на кривичното дело

Член 14

Кривичното дело е извршено во времето кога работел сторителот или бил должен да работи, без обзир кога настанила последицата.

Место на извршувањето на кривичното дело

Член 15

(1) Кривичното дело е извршено како во местото каде што сторителот работел или бил должен да работи, така и во местото каде што настанила последицата.

(2) Обидот на кривичното дело е извршен како во местото каде што сторителот работел, така и во местото каде што по неговата смисленост требало или можело да настани последицата.

2. Обид

Казнување за обид

Член 16

(1) Тој што го започнал но не го довршил извршувањето на кривичното дело со смисленост, ќе се казни за обид само на оние кривични дела за кои по законот може да се изрече пет години строг затвор или потешка казна, а што се однесува до другите кривични дела само кога законот пропишува казнување за обид.

(2) Судот може сторителот поблаго да го казни за обид одошто за довршено кривично дело.

Неподобен обид

Член 17

Ако средството со кое сторителот се обидел да го изврши кривичното дело или предметот спрема кој го обидел извршувањето се такви што не би можело под никакви услови да се изврши кривичното дело со такво средство или спрема таков предмет, судот може на сторителот да му ја ублажи казната и при тоа не е врзан нити за видот нити за мерката на казната што е пропишана за тоа кривично дело, а може и да го ослободи од казна.

Доброволно откажување

Член 18

(1) Судот може да го ослободи од казна сторителот кој се обидел да изврши кривично дело но доброволно се откажал од неговото извршување.

(2) Во случај на доброволно откажување сторителот ќе се казни за оние дејства што сочинуваат некое друго самостојно кривично дело.

3. Соучесништво**Подбучнување****Член 19**

(1) Тој што друго го подбучне со смисленост да стори кривично дело ќе се казни како самиот да го сторил.

(2) Тој што со смисленост го подбучнува друго го изврши кривично дело за кое по законот може да се изрече петгодишен строг затвор или потешка казна, а за делото да не се направи ни обид, ќе се казни како за обид.

Помагање**Член 20**

(1) Тој што на друго со смисленост ќе помогне при извршувањето на кривично дело ќе се казни како самиот да го сторил, а може да се казни и поблаго.

(2) Како помагање се смета особено: давање совети или напатствија, како да се изврши кривичното дело, ставање на сторителот на располагање средства за извршување на кривичното дело, отклонување пречките за извршувањето на кривичното дело, како и однапред ветоеното прикривање на кривичното дело, на сторителот, на средствата со кои што е сторено кривичното дело, на трагите на кривичното дело или на предметите што се добавени со кривичното дело.

Казнување на подбучнувачот и помагачот за обид**Член 21**

Ако кривичното дело останало во обид, подбучнувачот и помагачот ќе се казнат како за обид.

Граници на одговорноста и казнивоста на подбучнувачот и помагачот**Член 22**

(1) Подбучнувачот и помагачот кривично се одговорни во границите на својата смисленост.

(2) Подбучнувачот и помагачот можат да бидат ослободени од казна ако доброволно спречиле да се изврши делото.

(3) Личните односи, својства и околности поради кои законот ја исклучува кривичната одговорност, или дозволува или пропишува ослободување од казна, намалување или наголемување на казната, можат да му се земат предвид само на оној извршител, подбучнувач или помагач кај кого ќе се најдат такви односи, својства и околности.

Казнување на организаторите на злосторничките здруженија**Член 23**

Тој што поради вршење на кривични дела создава или искористува организација, банда, заговор, група или друго здружение, ќе се казни за сите кривични дела што произлезле од злосторничкиот план на тие здруженија како самиот тој да ги сторил.

ГЛАВА ЧЕТВРТА**КАЗНИ****1. Видови на казни и услови за нивното изрекување****Видови на казни****Член 24**

На сторителите на кривичните дела можат да им се изречат овие казни:

- 1) смртна казна;
- 2) строг затвор;

3) затвор;

4) ограничување на граѓанските права;

5) забрана да се врши определено занимање;

6) конфискација на имотот;

7) парична казна.

Главни и споредни казни**Член 25**

(1) Смртната казна и казните строг затвор и затвор можат да се изречат само како главни казни.

(2) Казните ограничување на граѓанските права, забрана да се врши определено занимање и конфискација на имотот можат да се изречат само како споредни казни.

(3) Паричната казна може да се изрече и како главна и како споредна казна.

(4) Ако се пропишани повеќе казни за едно кривично дело, само едната може да се изрече како главна.

(5) Покрај главната казна можат да се изречат повеќе споредни казни.

Законитост во изрекувањето на казните**Член 26**

(1) Смртната казна и казните строг затвор, затвор и конфискација на имотот можат да се изречат само кога се пропишани со законот за определено кривично дело.

(2) Казните ограничување на граѓанските права и забрана да се врши определено занимање можат да се изречат и кога не се пропишани со законот за определено кривично дело, но само под условите што се определени во овој законик.

(3) Паричната казна може да се изрече само кога е пропишана со законот за определено кривично дело, но за кривичните дела што се сторени од користољубие таа казна како споредна казна може да се изрече и кога со законот не е пропишана.

Смртна казна**Член 27**

(1) Смртната казна се извршува со стрелање или со бесење.

(2) Дали ќе се изврши смртната казна со стрелање или со бесење судот ќе определи со пресудата.

(3) Смртна казна не може да и се изрече на трудна жена.

Казна строг затвор**Член 28**

Казната строг затвор не може да биде помата од шест месеци ниту поголема од дваесет години, а се изрекува на цели години и месеци.

Замена на смртната казна**Член 29**

(1) Со акт на амнестија или на помилување може да се замени смртната казна и со строг затвор во доживотно траење.

(2) Ако судот со обшр на тежината на кривичното дело најде дека би требало да се изрече смртна казна, но да постоат оправдани причини таа да не се изрече, а да временската казна со строг затвор не би одговарала на тежината на кривичното дело, судот може место смртна казна да изрече строг затвор во доживотно траење.

Казна затвор

Член 30

(1) Казната затвор не може да биде помала од три дена нити поголема од пет години.

(2) Казната затвор се изрекува на цели години и месеци, а до три месеца и на цели дни.

Казна ограничење на граѓанските права

Член 31

(1) Казната ограничење на граѓанските права се состои во губење на избирачкото право, правото на здобивање и вршење на изборни функции во општенствените организации и здруженија и правото на јавно испатување.

(2) Казната ограничење на граѓанските права може да биде трајна или временска.

(3) Временската казна ограничење на граѓанските права не може да биде помала од една нити поголема од пет години.

Трајно ограничење на граѓанските права

Член 32

(1) Казната трајно ограничење на граѓанските права се изрекува секогаш при осуда на смртна казна и при замена на смртната казна со строг затвор во доживотно траење.

(2) Казната трајно ограничење на граѓанските права започнува да тече од денот на правосилноста на пресудата.

(3) При осуда со казна трајно ограничење на граѓанските права судот ќе определи со пресудата да му се одземат на сторителот сите почесни звања и одликувања.

Временско ограничење на граѓанските права

Член 33

(1) Казната временско ограничење на граѓанските права може да се изрече само при осуда со казна строг затвор, и тоа ако оваа не е помала од пет години.

(2) По изслушане судот може при осуда со казната строг затвор од две до пет години да ја изрече и казната временско ограничење на граѓанските права до две години.

(3) Под условите од став 1 и 2 на овој член казната временско ограничење на граѓанските права се изрекува кога сторителот на кривичното дело се покажал недостоеен да учествува во јавниот живот.

(4) Лицето осудено на временско ограничење на граѓанските права не може да ги врши граѓанските права што времено ги загубило од денот на правосилноста на пресудата, но траењето на оваа казна се смета од денот кога главната казна е издржана, застарена или простена.

(5) При осуда на казна временско ограничење на граѓанските права судот може на сторителот да му го одземе почесното звање или одликување ако сторил такво кривично дело што го чини недостоеен да биде носител на почесното звање или одликување.

Враќање на граѓанските права

Член 34

Осудениот на казна временско ограничење на граѓанските права се враќа во своите граѓански права со денот кога му истекнала казната ограничење на граѓанските права.

Казната забрана да се врши определено занимање

Член 35

(1) Казната забрана да се врши определено занимање може да биде трајна или временска.

(2) Казната трајна забрана да се врши определено занимање може да се изрече само при осуда со казна строг затвор, и тоа ако оваа не е помала од три години.

(3) Временската казна забрана да се врши определено занимање не може да биде помала од три месеца нити поголема од пет години.

(4) Казната забрана да се врши определено занимање се изрекува кога сторителот го злоупотребил занимањето за да изврши кривично дело или ако е опасно неговото натамошно вршење на тоа занимање.

(5) Траењето на казната забрана да се врши определено занимање се смета од денот кога главната казна е издржана, застарена или простена.

Казната конфискација на имотот

Член 36

Казната конфискација на имотот се состои во одземање имотот на осуденото лице без надомнада.

Паричната казна

Член 37

(1) Паричната казна не може да биде помала од сто динари. Ако законот не пропишува инаку, паричната казна може да се изрече до износ од педесет илјади динари, а за кривичните дела сторени од користољубие до износ од тристотини илјади динари.

(2) Во пресудата се определува рокот за плаќање на паричната казна, кој не може да биде помал од петнаесет дена нити поголем од три месеца, но во оправдан случај судот може да дозволи осудениот да ја исплати паричната казна и во отплати. Во тој случај судот ќе го определи начинот на исплатувањето и рокот на исплатата, кој не може да биде поголем од две години.

2. Одмерување на казната

Општо правило за одмерување на казните

Член 38

За определено кривично дело судот ќе ја одмери казната во границите пропишани со законот за тоа дело, земајќи ги предвид сите околности што имаат влијание за да биде казната поголема или помала (отежнителни и олеснителни околности), а особено: степенот на кривичната одговорност, побудите поради кои е сторено делото, јачината на загрозувањето или повредата на заштитеното добро, околностите под кои е сторено делото, поранешниот живот, личните прилики и поведението на сторителот после стореното кривично дело.

Одмерување на паричната казна

Член 39

При одмерувањето на паричната казна судот ќе ја земе предвид имотната состојба на сторителот.

Повторност

Член 40

(1) Ако сторителот е во повторност, судот секогаш тоа ќе го зема како отежнителна околност.

(2) Сторителот е во повторност ако бидејќи веќе осуден за кривично дело сторено со смисленост на казна строг затвор или затвор, па за време од пет години од денот кога ја издржал наплатно или делумно таа казна повторно стори кривично дело со смисленост за кое е пропишана казна затвор или потешка казна.

Особено тежок случај**Член 41**

Кога законот пропишува потешка казна за особено тежок случај на определено кривично дело, судот ќе ја изрече оваа казна ако делото добило посебно опасен вид со тоа што сторителот при извршувањето на делото покажал нарочна решителност, упорност или безогледност и што делото или предизвикало особено тешки последици или е сторено под особено отежителни околности.

Ублажување на казната**Член 42**

(1) Кога законот пропишува да може сторителот поблаго да се казни, судот може да ја одмери казната под границата пропишана со закон или да изрече поблаг вид казна.

(2) Судот може да ја одмери казната под границата пропишана со закон или да изрече поблаг вид казна и во случајот кога најде да постоат такви олеснителни околности што укажуваат на тоа дека и со ублажената казна може да се постигне целта на казнувањето.

Начинот на ублажување на казната**Член 43**

Кога судот најде дека треба да се ублажи казната, ублажувањето се извршува вака:

1) ако за кривичното дело е пропишана казната строг затвор, затвор или парична казна, со назначување на најмалата мерка, оваа најмала мерка може да се спушти до најмалата законска мерка за тој вид на казна;

2) ако за кривичното дело е пропишана казната строг затвор или затвор без да се назначи најмалата мерка, наместо строг затвор може да се изрече затвор најмалку од три месеца, а наместо затвор парична казна.

Ослободување од казната**Член 44**

Судот може сторителот на кривичното дело да го ослободи од казна само во случаите кога тоа законот го пропишува.

Сметањето на притворот, истражниот затвор и поранешната казна**Член 45**

(1) Времето што е поминато во притвор или во истражен затвор се смета во казната строг затвор, затвор и во парична казна.

(2) Во новата казна се смета и делот од порано издржаната казна, ако е изменета поранешната казна со акт на амнестија или на помилување, со вонредно ублажување на казната, или по повод повторување на постапката или по повод барање за заштита на законитоста.

(3) При сметањето се изедначуваат денот на притворот, денот на истражниот затвор, денот на строгиот затвор, денот на затвор, две стотини динари парична казна.

Стек на кривични дела**Член 46**

(1) Ако сторителот со едно дејство сторил повеќе кривични дела, или ако со повеќе дејства сторил повеќе кривични дела по кои не е донесена пресуда,

судот ќе ги утврди претходно казните за секое кривично дело, па што се однесува до изрекувањето на главната казна ќе постапи на овој начин:

1) ако утврдил за некое кривично дело што е во стек смртна казна, ќе ја изрече само таа казна;

2) ако ги утврдил за кривичните дела што се во стек казните строг затвор и затвор, ќе изрече една казна што се состои во наголемувањето на најтешката од утврдените казни, но така што да не смее наголемената казна да го достаса вкупниот износ на поодделно утврдените казни нити да ја премине најголемата законска мерка од изречениот вид на казна;

3) ако утврдил за некое кривично дело што е во стек парична казна, а за друго дело казна строг затвор или затвор, ќе ја изрече покрај утврдената казна строг затвор односно затвор и утврдената парична казна;

4) ако утврдил за кривичните дела што се во стек парични казни, ќе изрече една парична казна што не смее да го премине збирот на утврдените казни, нити најголемата законска мерка.

(2) Споредните казни судот ќе ги изрече ако се утврдени макар и за едно кривично дело што е во стек, а ако се тие казни од ист вид, судот ќе изрече една казна од тој вид, која не смее да го премине вкупниот износ на поодделните утврдени казни, нити најголемата законска мерка од изречениот вид на казна.

(3) Кога судот за некое кривично дело во стек утврди казна конфискација на имотот, не може да изрече парична казна ни како главна ни како споредна.

Одмерување казната на осуденото лице**Член 47**

(1) Ако осуденото лице, пред да ја издржала казната, биле судено поради кривично дело што е сторено пред да се изрече поранешната пресуда или поради кривично дело што е сторено пред да е издржана казната, судот ќе изрече една казна со примена на одредбите од член 46 од овој законик, земајќи ја поранешната казна како утврдена веќе за односното дело. Делот од казната што го издржало осуденото лице по поранешната пресуда ќе се пресмета по член 45 од овој законик.

(2) Ако осуденото лице, додека ја издржува казната затвор или строг затвор или додека е на условен отпуст, стори кривично дело за кое по законот може да се изрече осум години строг затвор или потешка казна, судот може да изрече нова казна без обзир на порано изречената казна, ако со примената на одредбите на член 46 од овој законик не може да се оствари целта на казнувањето поради краткиот остаток на порано изречената казна.

(3) Ако осуденото лице додека ја издржува казната затвор или строг затвор, стори кривично дело за кое законот пропишува парична казна или казна затвор до шест месеци, ќе се казни дисциплински.

3. Условна осуда**Изрекување на условната осуда****Член 48**

(1) При осуда на казна затвор до две години или на парична казна судот може со пресуда да го одложи извршувањето на изречената казна под услов осудениот во определениот срок, кој не може да биде помала од една нити поголема од пет години, да не стори со смисленост ново исто така тешко или потешко кривично дело.

(2) За да се одложи извршувањето на казната судот може да постави и услов осудениот во опреде-

лениот срок кој не може да биде поголем од една година, да ја надокнади утврдената штета што е предвидена со пресудата.

(3) Судот ќе определи условно да се одложи извршувањето на изречената казна ако според околностите на делото и според поведението на сторителот по извршување на делото а со оглед на неговиот порачен живот, најде дека со оправдание може да се очекува дека осудениот и без извршување на казната нема во иднина да извршува кривични дела и дека самата осуда во таков случај ја остварува целта на казнувањето.

(4) Условната осуда не може да се изрече над лице што било осудено за последните пет години на казна строг затвор или безусловно на казна затвор поголема од една година.

(5) Во пресудата судот може да определи временската казна забрана да се врши определено занимање да се изврши без обзир што е условено извршувањето на главната казна.

Одзивање на условната осуда

Член 49

(1) Судот ќе го одзове одлагањето на извршувањето на казната ако условно осудениот стори со смисленост во рокот за кој е одложено со пресудата извршувањето на казната ново исто така тешко или потешко кривично дело, како и во случај ако по изрекувањето на условната осуда биде осуден за кривично дело што е сторено пред нејзиното изрекување, а судот смета дека не би имало основа за да се изрече условна осуда да се знаело за тоа кривично дело сторено порано.

(2) Во случај да се одзове условната осуда судот ќе изрече за сите кривични дела една казна по чл. 46 од овој законик земајќи ја поранешната казна како утврдена веќе за односното дело.

(3) Условната осуда може да се одзове во рокот за кој што било одложено извршувањето на казната. Ако условно осудениот стори во овој рок со смисленост ново исто така тешко или потешко кривично дело, а тоа е утврдено со пресудата дурн по истекот на рокот за кој извршувањето на казната било одложено, условната осуда може да се одзове најдоцна во рок од една година од денот кога поминало времето за кое било одложено извршувањето на казната.

(4) Во случај да е условно одлагањето на извршувањето на казната и со надокнада на штета, судот ќе ја одзове условната осуда ако осудениот не ја надокнади штетата во определен рок, но судот може да определи и нов рок за надокнада на штетата или да го укине овој услов ако најде дека осудениот не е во состојба да ја надокнади штетата.

Дејствување на неодзованата условна осуда

Член 50

Ако условната осуда не биде одзвана, лицето што било условно осудено се смета дека не е осудено за делата што се опфатени со условната осуда.

4. Општи одредби за извршување на казните

Целта на извршувањето на казната

Член 51

(1) Со извршувањето на казната се остварува целта на казнувањето определена со овој законик.

(2) Во извршувањето на казната не смеат да му се причинуваат на осудениот физички маки нити смее да се навредува неговото човешко достоинство.

Извршување на смртната казна

Член 52

(1) Смртната казна не може да се изврши а да не се утврди претходно да не е укината или заме-

нета со акт на амнестија или со акт на помилување.

(2) Смртната казна не може да се изврши над лице што е тешко телесно или душевно болно додека трае болеста.

Издржување на казната во казнено-поправителни установи

Член 53

(1) Казните строг затвор и затвор осудените лица ги издржуваат во казнено-поправителните домови или во затвори.

(2) Казната затвор до шест месеци осудените лица ја издржуваат во затвори.

(3) Мешки и женски лица ги издржуваат казните строг затвор и затвор во одделни казнено-поправителни установи, а ако се во иста казнено-поправителна установа тогаш одвоено едни од други.

(4) Лицата осудени на казната строг затвор ја издржуваат таа казна одвоено од лицата осудени на казна затвор.

(5) Осудените лица ја издржуваат казната строг затвор односно затвор заедно, а по исклучение одделно.

(6) За време на последните три месеца на бременоста и по пораѓањето до навршувањето на една година на детето, женските лица ја издржуваат казната строг затвор и затвор во заштитниот дом на осуденици-родилки.

Обврска за работа на лицата осудени на казна строг затвор и затвор

Член 54

(1) Лицата осудени на казната строг затвор или затвор ако се способни за работа должни се да работат.

(2) Работното време трае осум часа на ден.

(3) Лицата што се осудени на казна строг затвор се распределуваат, по правило, на физички работи, а ако не се способни за такви работи должни се да вршат работи за кои се способни.

(4) Лицата осудени на казната затвор се распределуваат, по правило, на работи што им одговараат според нивната стручна спрема и според нивните способности. Ако се определат овие лица да работат физички работи, тие работи, доколку не одговараат на поранешното занимање на осуденото лице, мораат да билат полесни.

Права на лицата осудени на казна строг затвор и затвор

Член 55

(1) На лицата осудени на казна строг затвор и затвор им се обезбедува:

еден ден одмор во неделата;

напрада за работењето;

бесплатна здравствена заштита;

право на социјално осигурување за случај несреќа во работата;

право да се допишуваат и да примаат посетни и пратки.

(2) Лицата осудени на казната затвор ставени се што се однесува до правата за допишување, примање посети и пратки под поблаг режим отколку лицата осудени на строг затвор.

Условен отпуст

Член 56

(1) Осуденото лице кое издржало половина од казната строг затвор или затвор и ако покаже со својата работа и со поведението дека се поправило толку да може да се очекува дека нема да извршува натаму

кривични дела, може да се отпушти условно од натамошното издржување на казната.

(2) Ако осуденото лице особено се истакне во времето на издржувањето на казната со своето работење и поведење, може условно да се отпушти и пред да ја издржи половината на казната строг затвор односно затвор.

(3) Лицето осудено на казна строг затвор во доживотно траење може под условот од став 1 на овој член да се отпушти условно ако издржало петнаесет години строг затвор.

(4) Условниот отпуст трае додека не истече времето за кое е изречена казната, а за лицата на кои смртната казна им е заменета со строг затвор во доживотно траење десет години од денот на пуштањето од издржувањето на казната.

Одзивање на условниот отпуст

Член 57

(1) Условниот отпуст ќе се одзове ако условно отпуштениот, додека е условно отпуштен, стори ново кривично дело што по своето значење и по тежината укажува дека не постоат повеќе причините за условниот отпуст.

(2) Во случај на одзивање времето што е поминато на условниот отпуст не се смета во казната.

Извршување на казната конфискација на имотот

Член 58

(1) При извршувањето на казната конфискација на имотот судот точно ќе определи во границите на законот кој дел од имотот ќе се конфискува, а кој дел ќе остане за издршка на осудениот и за издршка на неговата поблиска фамилија.

(2) Постапката околу извршувањето на казната конфискација на имотот ја определува посебен закон.

Извршување на паричната казна

Член 59

(1) Ако осуденото лице не ја исплати паричната казна во определеното време, наплатата ќе се изврши присилно.

(2) Во случај да не може да се наплати паричната казна, судот ќе ја замени со казната затвор, сметајќи ги секои започнати двесте динари на паричната казна за еден ден затвор, со тоа што казната затвор не може да биде поголема од шест месеци.

(3) Ако осуденото лице исплати само еден дел од паричната казна остатокот ќе се замени сразмерно со казната затвор. Ако осудениот го исплати остатокот на паричната казна, ќе се прекине со извршувањето на казната затвор.

(4) По смртта на осуденото лице паричната казна нема да се изврши.

Трошкови за извршувањето на казната

Член 60

Сите казни осем паричната казна се извршуваат на разноски од државата.

ГЛАВА ПЕТТА

МЕРКИ ЗА БЕЗБЕДНОСТ

Испраќање во завод поради чување и лекување

Член 61

(1) Кога судот ќе утврди дека сторителот на делото е неурачунлив или намалено урачунлив и дека е опасен за својата околина, ќе определи да се испрати во завод за душевно болни лица или во друг завод за чување и лекување.

(2) Отпуштањето од заводот судот ќе го определи кога ќе утврди дека не е потребно натамошно задржување во заводот.

(3) Времето што го поминало осуденото лице со намалена урачунливост во заводот ќе се смета во времето на издржувањето казната строг затвор или затвор.

(4) Ако при отпуштањето од заводот не истекнало времето на изречената казна, остатокот на казната ќе го издржи во казнено-поправителната установа. Ако такво лице било осудено на казна затвор до две години, може судот при неговото отпуштање од заводот да реши дали ќе се изврши казната. При тоа ќе ја земе предвид тежината на стореното дело, порамешниот живот на сторителот, како и во која мерка престојот во заводот влијаел на лекувањето на сторителот.

Одземање на предметите

Член 62

(1) Предметите што биле употребени или биле наменети да се изврши кривично дело, што произлегле од извршувањето на кривичното дело или што се добиени како награда за извршеното кривично дело, можат да се одземат, ако се сопственост на сторителот на делото.

(2) Овие предмети можат да се одземат и кога не се сопственост на сторителот, ако тоа го бараат интересите на општата безбедност или разлозите на моралот, но со ова не се засага во правата на третите лица за наложба на штетата од сторителот.

Изгонување од земјата

Член 63

(1) При изрекување казна на странец судот може да изрече и изгонување од територијата на Федеративна Народна Република Југославија ако најде дека подбудите од кои го извршил кривичното дело, начинот на извршувањето на делото или другите околности укажуваат дека неговниот престој во земјата би бил штетен.

(2) Изгонувањето може да биде изречено за секогаш или за време од една година до десет години.

(3) Траењето на изгонувањето се смета од денот кога е издржана, застарена или е простена главната казна.

ГЛАВА ШЕСТА

ПРИМЕНА НА КАЗНИ, ВОСПИТНО-ПОПРАВИТЕЛНИ МЕРКИ И МЕРКИ НА БЕЗБЕДНОСТ СПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИ

Мерки спрема децата

Член 64

Малолетникот што не наполнил во времето на извршувањето на кривичното дело четиринаесет години не може да се гони ни да се казни нити пак судот може спрема него да примени воспитно-поправителни мерки. Таквиот малолетник се предава на органот на старателство кој ќе реши дали ќе го остави кај родителите односно кај старателот или ќе примени други мерки поради грижата за него и за неговото воспитување.

Примена на воспитно-поправителни мерки спрема кривично изодговорни малолетници

Член 65

(1) Спрема малолетникот што не е кривично одговорен (член 5 став 2) судот ќе ги примени овие воспитно-поправителни мерки:

- 1) предавање на родителите или на старателот;
- 2) испраќање во воспитна установа.

(2) Судот ќе го предаде малолетникот на родителите или на старателот за да водат над него засилен надзор и да му обезбедат школување кога ќе утврди дека имаат за год можности и дека е таа мерка доволна за поправањето на малолетникот со оглед на неговата возраст, поранешниот живот, полесната природа на делото и околностите под кои е сторено делото.

(3) Судот ќе го испрати малолетникот во воспитна установа ако неговите родители односно старателот немаат можност да водат над него засилен надзор и да му обезбедат школување, или ако утврди дека предавањето на родителите односно на старателот нема да биде достаточна мерка за поправање на малолетникот, особено со оглед на возраста, поранешниот живот и потешката природа на делото.

(4) Ако е малолетникот глувонем или слеп, а судот смета дека треба да се испрати во воспитна установа, ќе го испрати во завод за глувонем или слепи.

Казни што не можат да се изречат спрема кривично одговорен малолетник

Член 65

На малолетникот што е кривично одговорен не можат да му се изречат овие казни: смртната казна, оправичение на граѓанските права и трајната забрана да врши определено занимање.

Казнување на кривично одговорен помлад малолетник

Член 67

Малолетникот што наполнил во времето на извршувањето на кривичното дело четиринаесет, а не наполнил шеснаесет години (помлад малолетник) може да се казни само ако сторил кривично дело за кое законот пропишува казна потешка од десет години строг затвор.

Примена на воспитно-поправителни мерки спрема кривично одговорен помлад малолетник

Член 68

(1) За кривичните дела за кои законот пропишува казна до десет години строг затвор или некаква поблага казна ќе се применат спрема помладиот малолетник овие воспитно-поправителни мерки:

1) укор;

2) испраќање во воспитно-поправителен дом.

(2) По исклучение судот може да примени воспитно-поправителна мерка на испраќање во воспитно-поправителен дом и спрема помлад малолетник кој сторил кривично дело за кое законот пропишува казна поголема од десет години строг затвор, ако смета дека целта на поправањето и воспитанието може да се оствари и без да се примени казната, со оглед на душевната развиеност на помладиот малолетник, природата на делото и околностите под кои е сторено делото.

Укор

Член 69

Спрема помладиот малолетник што сторил полесно кривично дело судот ќе примени укор ако утврди дека та мерка ќе биде достаточна за неговото поправање, со оглед на душевната развиеност на помладиот малолетник, природата на делото и околностите под кои е сторено делото.

Испраќање во воспитно-поправителен дом

Член 70

Судот ќе го испрати помладиот малолетник во воспитно-поправителен дом ако смета дека е потребно

да се применат спрема него засилени поправителни мерки со оглед на тежината на делото или со оглед на неговата напуштеност или расипаност.

Казнување на кривично одговорни постари малолетници

Член 71

Малолетникот што наполнил шеснаесет години (постар малолетник) во времето на извршувањето на кривичното дело, ќе биде казнен, но ако сторил кривично дело за кое законот пропишува казна строг затвор до пет години или некаква поблага казна судот може спрема него да примени и воспитно-поправителна мерка испраќање во воспитно-поправителен дом.

Одмерување казна на кривично одговорните малолетници

Член 72

(1) Кога ќе му одмерува казна на малолетникот судот ќе го примени општото правило за одмерување на казните (член 38) и при тоа особено ќе го има предвид степенот на душевната развиеност на малолетникот.

(2) За кривично дело за кое законот пропишува смртна казна постариот малолетник може да биде казнет со казната строг затвор најмногу до петнаесет години, а помладиот малолетник најмногу до десет години.

(3) За кривично дело за кое законот пропишува казна строг затвор во траење подолго од десет години, судот може постариот малолетник да го казни со казната строг затвор најмногу до десет години, а помладиот малолетник со казната строг затвор најмногу до осум години.

(4) На малолетникот му се ублажува казната по одредбите на членот 42 и 43 од овој законик.

Траењето на воспитно-поправителните мерки

Член 73

(1) При испраќањето на малолетникот во воспитна установа или во воспитно-поправителен дом судот ќе реши колку време ќе остане малолетникот во установата односно во домот.

(2) Во воспитната установа малолетникот ќе остане најмалку една година а најмногу три години, а во воспитно-поправителниот дом најмалку една година а најмногу пет години.

Изменување на судската одлука за воспитно-поправителните мерки

Член 74

(1) Судот може да го скрати времето на престојот во воспитната установа или во воспитно-поправителниот дом, а може да определи и отпуштање од воспитната установа односно од воспитно-поправителниот дом, ако се покаже да се поправил малолетникот.

(2) Судот може да ја одзове одлуката за пуштање ако малолетникот покаже со своето работење и поведење дека треба да се врати во воспитната установа или во воспитно-поправителниот дом. Одзивањето на одлуката за отпуштање може да се врши додека малолетникот не наполни осумнаесет години.

Престанок на воспитно-поправителните мерки во случај да се изрече казна

Член 75

Ако во текот на примената на воспитно-поправителните мерки, малолетникот биде осуден за кри-

лично дело со казна строг затвор или затвор, определена воспитно-поправителна мерка престанува кога малолетникот ќе започне да ја издржува казната.

Дејствување на примената на воспитно-поправителните мерки

Член 76

Малолетникот спрема кого што е применета воспитно-поправителна мерка се смета како да не е осудуваа.

Извршување на казната строг затвор и затвор

Член 77

(1) Казната строг затвор и затвор осудените малолетници ја издржуваат, по правило, до своето полнолетство во казнено-поправителен дом за малолетници.

(2) Изборот на работа за осудените малолетници се врши според нивните физички способности и наклоности за определен вид работа така што подобро стручно да се оспособат за работа по издржаната казна.

(3) Работното време на осудените малолетници им се определува така што ќе им се овозможи одење на школа за општо образование или на школа за стручно оспособување.

Рехабилитација на осудениот малолетник

Член 78

Кога одредбите од овој законик за законската и судска рехабилитација се применуваат спрема малолетник, сроковите што се предвидени со тие одредби се скратуваат на половина.

Примена на мерките за безбедност спрема малолетници

Член 79

Одредбите на членот 61—63 од овој законик се применуваат и спрема малолетници.

ГЛАВА СЕДМА

ГАСЕЊЕ НА КАЗНАТА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА

1. Застареност

Застареност на кривичното гонење

Член 80

(1) Не може да се преземе кривично гонење ако протекне:

1) дваесет и пет години од извршувањето на кривични дела за кои може по законот да се изрече смртна казна, или од извршувањето на кривичните дела од член 104 став 3, 107, 108, 109, 110 став 2, 112, 116 став 2, 117, 118 и 121 на овој законик.

2) петнаесет години од извршувањето на кривично дело за кое по законот може да се изрече казната строг затвор поголема од десет години;

3) десет години од извршувањето на кривично дело за кое може да се изрече по законот казната строг затвор од пет до десет години.

4) пет години од извршувањето на кривично дело за кое може да се изрече по законот казната строг затвор до пет години или казната затвор поголема од две години;

5) две години од извршувањето на кривично дело за кое може да се изрече по законот казната затвор до две години или парична казна.

(2) Ако за кривичното дело се пропишани повеќе казни, рокот на застареноста се определува по најтешката пропишана казна.

Текот и прекилот на застарувањето на кривичното гонење

Член 81

(1) Застарувањето на кривичното гонење започнува од денот кога што е сторено кривичното дело.

(2) Застарувањето не тече за времето за кое не може по законот да се започне или да се продолжи гонењето.

(3) Застарувањето се прекинува со секое дејство од надлежниот државен орган што се презема поради гонењето на сторителот за стореното кривично дело.

(4) Застарувањето се прекинува и кога сторителот ќе направи во времето додека тече рокот на застареност исто така тешко или потешко кривично дело.

(5) Со секој прекин застарувањето започнува повторно да тече.

(6) Застареност на кривичното гонење настапува во секој случај кога измине двапати онолку време колку што се бара по законот за застареноста на кривичното гонење.

Застареност на правото да се изврши казната

Член 82

Изречената казна не може да се изврши ако протекнале:

1) дваесет и пет години од осудата на смртна казна или од осудата на строг затвор во доживотно траење;

2) петнаесет години од осудата на казна строг затвор поголема од десет години;

3) десет години од осудата на казната строг затвор од пет до десет години;

4) пет години од осудата на казната строг затвор до пет години или на казната затвор поголема од две години;

5) две години од осудата на казната затвор до две години или на парична казна.

Тек и прекин на застарувањето на правото да се изврши казната

Член 83

(1) Застарувањето на правото да се изврши казната започнува од денот кога станала пресудата правосилна, а кај условната осуда од денот кога правосилно е наредено нејзиното извршување.

(2) Застарувањето не тече за времето за кое по законот не може да се преземе извршувањето на казната.

(3) Застарувањето се прекинува со секое дејство на надлежниот државен орган кое што се презема за да се изврши казната.

(4) Со секој прекин застарувањето почнува повторно да тече.

(5) Застареноста на правото да се изврши казната настапува во секој случај кога ќе измине двапати онолку време колку што се бара по законот за застареноста на правото да се изврши казната.

2. Амнестија и помилување

Амнестија

Член 84

На лицата што се опфатени со актот за амнестија им се дава ослободување од гонењето, на полно или деломично ослободување од издржувањето на казната, замена на изречената казна со поблага казна или се укинуваат правните последици на осудата.

Помилување**Член 85**

На поименично опрделени лица им се дава со помилувањето ослободување од гонењето, на полно или делумно ослободување од извршувањето на казната, замена на изречената казна со поблага казна или се укинуваат правните последици на осудата.

Заднички одредби за амнестијата и за помилувањето**Член 86**

(1) Ако е дадено со актот на амнестијата или со актот за помилувањето на полно ослободување од казната и од споредната казна, лицето што е опфатено со амнестијата или со помилувањето се смета како да не е осудено за делата на кои се однесува амнестијата или помилувањето.

(2) Со давањето на амнестијата или на помилувањето не се засега во правата на трети лица што се засниваат на осудата.

3. Рехабилитација**Општ поим на рехабилитацијата****Член 87**

(1) Со рехабилитацијата се брише осудата и престануваат сите нејзини правни последици, а осудениот се смета како да не е осудуван.

(2) Со рехабилитацијата престануваат и споредните казни што уште не се издржани.

(3) Рехабилитација настапува или врз основа на самиот закон (законска рехабилитација) или по молба на осуденото лице врз основа на судска одлука (судска рехабилитација).

(4) Со рехабилитацијата не се засега во правата на трети лица што се засниваат на осудата.

Законска рехабилитација**Член 88**

(1) Законската рехабилитација се однесува само на лицата што не се осудувани порано или што по законот се сметаат да не се осудувани.

(2) Законската рехабилитација настапува:

1) Ако лицето, што е огласено за виновно, а е ослободено од казната не стори ново кривично дело, во срок од една година од правосилноста на пресудата;

2) ако лицето, што е осудено на парична казна или на казна затвор до шест месеци не стори ново кривично дело во срок од три години од денот кога таа казна е издржана, застарена или простена;

3) ако лицето, што е осудено на казна затвор преку шест месеци до две години, не стори ново кривично дело во срок од пет години од денот кога таа казна е издржана, застарена или простена.

Судска рехабилитација**Член 89**

(1) Судска рехабилитација може да им се дозволи на лицата што се осудени на казната затвор поголема од две години или на казната строг затвор а порано не се осудувани или по законот се сметаат како неосудувани, како и на лица што се осудувани повеќе пати.

(2) На лице што е осудено на казна затвор поголема од две години или на казна строг затвор, а порано не е осудувано или по законот се смета за не-

осудувано, судот може да му дозволи рехабилитација кога ќе протекнат осум години од денот кога е издржана, застарена или простена таа казна, ако најде дека со овоето поведение тоа заслужува рехабилитација и дека спрема своите можности ја направило штетата причинета со кривичното дело.

(3) На лице што е осудувано повеќе пати судот може да му дозволи рехабилитација кога ќе протекнат сите срокови кои се, што се однесува до поодделни осуди, предвидени со овој закон за рехабилитација. При оценката дали ќе се дозволи рехабилитација во ваков случај судот ќе го земе предвид како поведението на осудениот, неговото настојување да ја докажи по своите можности штетата што е причинета со кривичното дело, така и тежината и значењето на сторените кривични дела.

ГЛАВА ОСМА**ВАЖЕЊЕ НА КРИВИЧНИОТ ЗАКОНИК****Временско важење на Кривичниот законик****Член 90**

(1) Одговорноста за кривичните дела се определува според кривичниот закон што важел во времето на извршувањето на делото.

(2) Новиот кривичен закон ќе се примени и на делата што се извршени пред неговото влегување во сила ако е поблаг за сторителот.

Примена на кривичниот законик на секого што ќе стори кривично дело на територијата на Федеративна Народна Република Југославија**Член 91**

(1) Кривичниот закон на Федеративна Народна Република Југославија ќе се примени на секого што ќе стори кривично дело на територијата на Федеративна Народна Република Југославија.

(2) Кривичниот закон на Федеративна Народна Република Југославија ќе се примени и на секого што ќе стори кривично дело на домашен трговски брод или патнички воздухоплов, на отворено море, или на домашен воен брод или воздухоплов без обзир каде се наоѓале во времето на извршувањето на делото.

Примена на Кривичниот законик на секого што ќе стори определени кривични дела во странство**Член 92**

Овој законик ќе се примени на секого што ќе стори вој од територијата на Федеративна Народна Република Југославија некое од кривичните дела предвидени со овој законик во член 100—112, 114—118, 120, 121 и во член 221 доколку делото се однесува на домашни пари.

Примена на Кривичниот законик на државјанин на Федеративна Народна Република Југославија за кривичните дела сторени во странство**Член 93**

Кривичниот законик на Федеративна Народна Република Југославија ќе се примени на државјанин на Федеративна Народна Република Југославија и кога стори во странство некое друго кривично дело, осем кривичните дела што се цитирани во членот 92 на овој законик, ако се завари на територијата на Федеративна Народна Република Југославија или ако биде издаден.

Примена на Кривичниот законик на странци за кривичните дела сторени во странство**Член 94**

(1) Кривичниот законик на Федеративна Народна Република Југославија ќе се примени на странец што ќе стори во од територијата на Федеративна Народна Република Југославија спрема неа или спрема нејзин државјанин кривично дело за кое може да се изрече по законот најмалку казната затвор, а не се работи за кривичните дела цитирани во членот 92 од овој законик, ако се завари на територијата на Федеративна Народна Република Југославија или ако биде издаден.

(2) Кривичниот законик на Федеративна Народна Република Југославија ќе се примени и на странец што спрема туѓа држава или странец стори во странство кривично дело за кое може да се изрече по тој закон пет години строг затвор или потешка казна, ако се завари на територијата на Федеративна Народна Република Југославија, а не биде издаден на туѓата држава. Во вакъв случај судот не може да изрече потешка казна од онаа што е предвидена со законот на земјата каде што е сторено кривичното дело.

Гонење за кривичните дела сторени во странство**Член 95**

(1) Гонењето нема да се преземе во случаите од членот 93 и 94 од овој законик:

1) ако сторителот ја издржал напдно казната на која е осуден во странство;

2) ако сторителот е ослободен во странство со правосилна пресуда или му е застарена казната или простена;

3) ако се гони кривичното дело по странскиот закон само по предлог или по приватна тужба, а овие не се подадени.

(2) Гонењето ќе се преземе во случаите од член 93 и 94 од овој законик само ако се казнува за кривичното дело и по законот на земјата во која е сторено. Ако во тие случаи за тоа кривично дело не се казнува по законот на земјата во која е сторено делото, гонењето ќе се преземе само по барање од Министерот на правосуднието на Федеративна Народна Република Југославија.

Сметање на казната издржана во странство**Член 96**

Казната што ја издржал сторителот за исто кривично дело по пресуда од странски суд ќе се смета во казната што е изречена од домашниот суд, а ако не се казните од ист вид, сметањето ќе се изврши по оценка на судот.

Екстрадиција и право на азил**Член 97**

(1) Државјанин на Федеративна Народна Република Југославија не може да се издаде на туѓа држава.

(2) Издавањето на странци се извршува по меѓународните договори, а во недостаток на овие по законот на Федеративна Народна Република Југославија.

(3) Издавањето не е дозволено ако делото за кое се бара издавање не е кривично дело и по домашниот закон.

(4) Федеративна Народна Република Југославија нема да издава странци што се прогонувани поради заложувањето за демократски начела, национално

ослободување, правата на работниот народ и слободата на научната и културна работа.

Односот на овој законик и посебните сојузни и републички кривични закони**Член 98**

(1) Одредбите од општиот дел на овој законик важат за сите закони на Федеративна Народна Република Југославија и за сите закони на народните републики што содржуваат кривично-правни одредби.

(2) Кривичните закони на народните републики не можат да ги менуваат ни кривичните дела ни казните што се предвидени со овој законик и со други сојузни закони.

ГЛАВА ДЕВЕТТА**Значењето на законските изрази****Член 99**

(1) Како службено лице во смисла на овој законик се смета: а) државен службеник; б) службеник во претпријатие или установа на општествена организација; в) избрано лице со постојана функција во претставничките тела или во извршните органи на тие претставнички тела и г) лице што извршува определени службени должности врз основа на овластувањето што е дадено со закон или со други прописи донесени врз основа на законот. За службено лице се смета и воено лице ако е збор за кривични дела против службената должност а кои не се предвидени во главата за кривичните дела против Оружениите сили.

(2) Како воени лица во смисла на овој законик се сметаат: војниците, подофицерите, офицерите и воените службеници со постојана служба во Оружениите сили, лицата на воена вежба или лицата што извршуваат други воени должности, воените питомци или воените стипендисти под воена команда и припадниците на Народната милиција.

(3) Како лица на служба во Оружениите сили се сметаат: државните службеници, работниците и учениците во стопанството што работат во установите или претпријатијата, кои се ставени под управа на воените органи постојано или времено.

(4) Под територијата на Федеративна Народна Република Југославија се подразбираат и крајбрежното море и воздушниот простор над нејзината сувоzemна и водена територија.

(5) Како општествен имот во смисла на овој законик се смета општонародниот имот, задружниот имот и имотот на општествените организации.

(6) Исправа во смисла на овој законик е секој предмет што е подобен или определен да служи како доказ на некаков факт што има вредност за правните односи.

(7) Пари во смисла на овој законик се пари од метал и од папир што се во циркулација врз основа на закон во Федеративна Народна Република Југославија, или во туѓа држава.

(8) Под знаци за вредност се сметаат во смисла на овој закон и странски знаци за вредност. Како знаци за вредност се сметаат и домашни и странски поштенски марки што не се повеќе во циркулација.

(9) Како подвижен предмет во смисла на овој законик се смета и секоја произведена или собрана енергија за давање светлост, топлина или движење.

(10) Под сила во смисла на овој законик се смета и примената на хипноза или замајни средства со цел да се доведе некој против своја волја во неспособна состојба или да се онеспособи за отпор.

ПОСЕБЕН ДЕЛ

ГЛАВА ДЕСЕТТА

КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ НАРОДОТ И
ДРЖАВАТАКонтрареволуционерен напад на државното
и општественото устројство

Член 100

Тој што ќе стори дело управено кон тоа со насилне или со друг противуствен начин да се урне власта на работниот народ или да се сврнат сојузните, републичките, автономните или локалните изборни претставнички тела што се утврдени со уставот, како и извршните органи на тие претставнички тела; или тој што ќе стори дело управено кон тоа да се поткопаат економските основи на социјалистичката изградба; или тој што ќе стори дело управено кон тоа да се скрши единството на народите на Федеративна Народна Република Југославија; или да се измени со насилне или со друг противуствен начин федеративното устројство на државата,

ќе се казни со строг затвор или со смртна казна.

Загрозување на територијалната целост и на
независноста на државата

Член 101

(1) Тој што ќе стори дело управено кон тоа да се отцепи со насилне или со друг противуствен начин од Федеративна Народна Република Југославија една народна република или автономна единица или кој и да било дел на нејзината територија,

ќе се казни со строг затвор најмалку пет години или со смртна казна.

(2) Со иста казна ќе се казни тој што ќе стори дело управено кон тоа да се доведе Федеративна Народна Република Југославија во положба на потчиненост или зависност спрема некоја туѓа држава.

Поткопување на воената и одбранбената сила на
државата

Член 102

(1) Тој што ќе уништи, што ќе ги направи неупотребливи или што ќе овозможи да преминат во непријателски раце одбранбени објекти, позиции, вооружение или други воени и одбранбени средства или што ќе предаде трупи на непријателот, или на друг начин ќе ги попречи или ќе ги доведе во опасност воените или одбранбените мерки,

ќе се казни со строг затвор најмалку три години или со смртна казна.

(2) Граѓанинот на Федеративна Народна Република Југославија што ќе стори дело од став 1 на овој член со намера да му помогне на непријателот, ќе се казни со строг затвор најмалку пет години или со смртна казна.

Убиство на претставник на Народната власт и на
општествените организации

Член 103

(1) Тој што со намера да ја поткопува народната власт или социјалистичката изградба, ќе лиши од живот член на претставничко тело или член на извршниот орган од претставничко тело,

ќе се казни со строг затвор најмалку десет години или со смртна казна.

(2) Тој што со иста намера ќе лиши од живот воено или службено лице, претставник на задружна или друга општествена организација или општествен работник,

ќе се казни со строг затвор најмалку пет години или со смртна казна.

Оружена побуна

Член 104

(1) Тој што врши подготовки за оружена побуна, ќе се казни со строг затвор најмалку три години или со смртна казна.

(2) Ако дојде до оружена побуна, организаторите и водачите,

ќе се казнат со строг затвор најмалку десет години или со смртна казна.

(3) Тој што ќе учествува во оружена побуна, ќе се казни со строг затвор.

Шпионажа

Член 105

(1) Тој што ќе соопшти или предаде на туѓа држава, странска организација или на лице што им служи, поверливи воени, економски или службени податоци или документи, или тој што вакви податоци или документи набавува со намера да ги предаде на туѓа држава, странска организација или на лице што им служи,

ќе се казни со строг затвор најмалку три години или со смртна казна.

(2) Со иста казна ќе се казни тој што за сметка на туѓа држава, или странска организација создава разузнавачка служба, што ќе влезе во таква служба или ја помага нејзината работа.

Служење во непријателска војска во време на војна

Член 106

(1) Граѓанинот на Федеративна Народна Република Југославија што ќе служи во време на војна во непријателска војска или во други непријателски оружени формации, или учествува во војна како борец против Федеративна Народна Република Југославија или против нејзините сојузници,

ќе се казни со строг затвор најмалку три години или со смртна казна.

(2) Тој што ќе врбува граѓани на Федеративна Народна Република Југославија за служба во непријателска војска или во други непријателски оружени формации, или за учество во војна против Федеративна Народна Република Југославија или против нејзините сојузници,

ќе се казни со строг затвор најмалку пет години или со смртна казна.

Помагање на непријателот во време на војна

Член 107

Граѓанинот на Федеративна Народна Република Југославија што ќе го помага непријателот во време на војна при спроведување на реквизиции, при одземање храна или други добра или при спроведување на какви било други присилни мерки што се извршуваат над населението на Федеративна Народна Република Југославија,

ќе се казни со строг затвор.

Политичка и стопанска соработка со непријателот**Член 108**

Граѓанинот на Федеративна Народна Република Југославија што во време на војна ќе соработува политички или стопански со непријателот, ќе се казни со строг затвор најмалку две години.

Учество во непријателска дејност против Федеративна Народна Република Југославија**Член 109**

Граѓанинот на Федеративна Народна Република Југославија, кој со намера да се урне државното и општествено устројство или да помага во вршењето на непријателска дејност против Федеративна Народна Република Југославија ќе се стави во врска со туѓа држава, странска организација или со определена туѓа или емигрантска група на лица, или им помага при извршувањето на непријателската дејност, ќе се казни со строг затвор.

Бегство заради непријателска дејност**Член 110**

(1) Граѓанинот на Федеративна Народна Република Југославија кој за да извршува непријателска дејност против својата татковина, ќе избега во странство или подготвува бегство, или ќе остане неовластено во странство,

ќе се казни со строг затвор до дванаесет години.

(2) Тој што ќе создава група за префрлување на избегани во странство или тој што ќе стане член на таква група,

ќе се казни со строг затвор најмалку две години.

Организирање и префрлање на оружени групи поединци и материјал на територијата на Федеративна Народна Република Југославија**Член 111**

(1) Тој што ќе префрлува на територијата на Федеративна Народна Република Југославија оружени групи, поодделни терористи, шпиони, агитатори, оружје, муниција или пропаганден материјал,

ќе се казни со строг затвор најмалку три години или со смртна казна.

(2) Тој што ќе организира група за извршување делата од став 1 на овој член или тој што ќе стане член на таква група,

ќе се казни со строг затвор најмалку пет години или со смртна казна.

Склучување договор во штета на Федеративна Народна Република Југославија**Член 112**

Тој што во својство на претставител на Федеративна Народна Република Југославија или на народна република, со злоупотреба или со пречекорување на овластувањата, ќе склучи договор или ќе ја сврши поверената му важна работа со странска влада, со меѓународна или странска организација или установа, на штета на народот и државата,

ќе се казни со строг затвор.

Повреда на територијалниот суверенитет**Член 113**

(1) Тој што ќе навлезе во територијата на Федеративна Народна Република Југославија кршејќи ги правилата на меѓународното право,

ќе се казни со затвор најмалку шест месеци или со строг затвор до дванаесет години.

(2) Превозните средства употребени за да се изврши делото од став 1 на овој член можат да се одземат.

Уништување важни објекти на народното стопанство**Член 114**

Тој што со намера да ја поткопува народната власт или народното стопанство, ќе уништи и оштети со уривање, со палење или на друг начин општествени имот, а особено: индустриска, сообраќајна или друга постројка, мост, фабрика, водовод, брана, далекувод, сообраќајно средство, средство за врска, силос, магацин, складиште, зграда, приборани поголеми количини храна за луѓе или за добиток, запаси на материјали или стоки; или приватен имот што има поголемо значење за народното стопанство,

ќе се казни со строг затвор најмалку три години или со смртна казна.

Саботажа**Член 115**

Тој што со намера да ја поткопува народната власт или народното стопанство на скриен, подмолен или на друг сличен начин не ќе ја извршува или немарно ќе ја извршува својата службена должност или својата работна обврска, или при извршувањето на таа должност односно работната обврска ќе ги оштетува средствата за производство, и со тие дејства причинува расипување или упропастување на постројките, на значителни количини производи, стоки или материјал, или причинува уривање или преправање на лошо соизидани градежни објекти, или причинува дезорганизација, застој во работата или неизвршување на планот во државните и општествените установи и претпријатија,

ќе се казни со строг затвор најмалку две години или со смртна казна.

Насилие спрема претставник на народната власт и на општествените организации**Член 116**

(1) Тој што ќе изврши насилie спрема член од претставничко тело, спрема член од извршниот орган на претставничкото тело, спрема претставник на заједничка или друга општествена организација, спрема воен старешина или општествен работник во врска со извршувањето на нивната службена или политичка дејност, или со намера да ги спречи да извршуваат таква дејност,

ќе се казни со строг затвор до десет години.

(2) Тој што ќе уништи или тешко ќе оштети со палење, уривање или на друг начин зграда или друг имот од поголема вредност што им припаѓа на лицата споменати во став 1 од овој член во врска со нивната службена или политичка дејност или со намера да ги спречи да извршуваат такви дејности, ќе се казни со строг затвор најмалку една година.

(3) Ако поради делото од став 1 на овој член настапила тешка телесна повреда или смрт, сторителот ќе се казни со строг затвор најмалку три години или со смртна казна.

Здружување против народот и против државата**Член 117**

(1) Тој што ќе создава заговор, банда или некаква друга група од лица за извршување на кривични дела од член 100—103, 108, 109, 114—116 на овој законик,

ќе се казни со строг затвор најмалку пет години или со смртна казна.

(2) Тој што ќе стане член на некое здружение од став 1 на овој член,

ќе се казни со строг затвор.

(3) Тој што ќе се одметне од власта со намера да организира некое здружение од став 1 на овој член или да му пристапи како член,

ќе се казни со строг затвор.

(4) Член на здружението од став 1 на овој член, како и член на група од член 110 и 111 на овој законик, што ќе го открие здружението односно групата пред да стори во нејзиниот состав или за некое кривично дело против народот и државата,

ќе се казни со затвор до три години, а може да биде и ослободен од казната.

Непријателска пропаганда**Член 118 •**

(1) Тој што со намера да ја поткопа власта на работниот народ, одбранбената сила на земјата, или економската основа на социјалистичката изградба, или да го скрши братството и единството на народите на Федеративна Народна Република Југославија, со пратеж, нелеп, говор на собир или на друг начин ќе врши пропаганда против државното и општественото устројство или против политичките, стопански, воени или други важни мерки на народната власт,

ќе се казни со строг затвор.

(2) Со иста казна ќе се казни тој што ќе пропагира фашистички или други идеи непријателски на народот и на државата.

Предизвикување на национална, расна или верска нетрпеливост, омраза или раздор**• Член 119**

(1) Тој што со пропаганда или на друг начин ќе предизвикува или распаѓа национална, расна или верска омраза или раздор помеѓу народите и националностите што живеат во Федеративна Народна Република Југославија,

ќе се казни со строг затвор до петнаесет години.

(2) Ако делото од став 1 на овој член се извршува систематски или со искористување на службеното место или званието, или ако дошло поради делото до безредица, извршување на насилне или до други тешки последици,

сторителот ќе се казни со строг затвор.

(3) Тој што со навредување на граѓаните или на друг начин ќе предизвикува национална, расна или верска нетрпеливост,

ќе се казни со затвор до две години.

Укажување помош на сторител што извршил кривични дела против народот и државата**Член 120**

Тој што ќе го крие сторителот на кривични дела по член 100—117 на овој законик, што ќе му дава скривалиште, храна, материјал, пари или други средства, што ќе му служи за одржување врска или на друг начин му укажува помош, или тој што ќе им пречи на државните органи во откривањето, и фактањето на таков сторител,

ќе се казни со строг затвор.

Подготвување дела од член 102, 103 и 114**Член 121**

(1) Тој што ќе подготвува извршување на кривичните дела од член 102, 103 и 114 на овој законик со набавување или оспособување на средства со кои ќе се извршат овие кривични дела, со создавање услови за нивното извршување, или тој што ќе се договори со друго лице да ги изврши овие кривични дела,

ќе се казни со строг затвор.

(2) Ако сторителот на делото од став 1 на овој член се откаже доброволно од извршување на подготвувачкото дело може поблаго да се казни, а може и да се ослободи од казна.

Особено тешки случаи на кривичните дела против народот и државата**Член 122**

За делата од член 104 став 3, 107, 108, 109, 110 став 2, 116 став 2, 117 став 2 и 3 и 121 став 1 на овој законик ако се извршени во неприправна, мобилна или воена состојба, или ако причините тешки штети за одбранбената или воената сила на државата или во други особени тешки случаи,

сторителот ќе се казни со строг затвор најмалку пет години или со смртна казна.

Изрекување на казната конфискација на имотот**Член 123**

При осудата на казната строг затвор поголем од пет години, судот може сторителот на кривичното дело против народот и државата да го казни со конфискација на имотот.

ГЛАВА ЕДИНАЕСТА**КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ЧОВЕЧНОСТА И МЕЃУНАРОДНОТО ПРАВО****Геноцид****Член 124**

Тој што со намера наполно или делум да уништи некоја национална, етничка, расна или верска група, ќе извршува убиства или тешки повреди на телото или ќе извршува тешко нарушување на физичкото или душевното здравје на членови од групата или присилно раселување населението или ќе ја постави групата во такви животни услови што доведуваат до полно или деломично истребување на групата, или ќе применува мерки со кои се спречува раѓање помеѓу припадници на групата, или ќе извршува присилно преселување на деца во друга група,

ќе се казни со строг затвор најмалку пет години или со смртна казна.

Воено здосторство против цивилното население**Член 125**

Тој што, кршејќи ги правилата на меѓународното право во време на војна, оружено судување или скупација ќе наредува или ќе врши над цивилното население убиства, мачења или нечовечни постапки, подразбирајќи ги тука и биолошките експерименти, нанесување големи страдања и повреди на телесниот интегритет или здравјето; противзаконито раселување или преселување или присилно однародување или преведување населението во друга вера; присилување

на проституција или силувања; применување на мерки за застрашување и терор, зимање заложници, колективно казнување, противзаконито одведување во концентрациони логори и други противзаконити затворања, лишување од правото на правилно и непристрасно судење; присилување на вршење служба во оружените сили на непријателската сила или во нејзината разузнавачка служба или администрација; терање на присилна работа, изгладнување на населението, конфискување на имотот, грабеж, противзаконито и самоволно уништување или присвојување во големи размери на имот што не е оправдано со воените потреби, земање незаконити и несразмерно големи контрибуции и реквизиции, намадување вредноста на домашните пари или противзаконито издавање пари, ќе се казни со строг затвор најмалку пет години или со смртна казна.

Воено злосторство против ранетите и болните

Член 126

Тој што кршејќи ги правилата на меѓународното право во време на војна или оружено судрување ќе наредува или ќе врши против ранетите, болните, бродоломците или санитетскиот персонал убиства, мачења или нечовечни постапувања, подразбирајќи ги тука и биолошките експерименти, нанесување големи страдања или повреди на телесниот интегритет или здравјето, или тој што ќе наредува или ќе врши противзаконито и самоволно уништување или присвојување во големи размери материјали и запаси на санитетските установи или единици што не е оправдано со воените потреби,

ќе се казни со строг затвор најмалку пет години или со смртна казна.

Воено злосторство против воените пленници

Член 127

Тој што кршејќи ги правилата на меѓународното право ќе наредува или ќе врши против воените пленници убиства, мачења или нечовечни постапувања, подразбирајќи ги тука и биолошките експерименти, нанесување големи страдања или повреди на телесниот интегритет или здравјето, присилување на вршење служба во оружените сили на непријателската сила, или ќе ги лишува од правото на правилно и непристрасно судење,

ќе се казни со строг затвор најмалку пет години или со смртна казна.

Организирање група поради вршење на геноцид и воени злосторства

Член 128

Тој што ќе организира некаква група поради вршење кривични дела од член 124—127 на овој законик, или тој што ќе поттикнува на создавање вакви групи или ќе го подготвува нивното организирање, ќе се казни со строг затвор најмалку пет години или со смртна казна.

Противправно убивање или ранување на непријателот

Член 129

Тој што кршејќи ги правилата на меѓународното право во време на војна или оружено судрување ќе врши убивање или ранување на непријателот што го оставил оружјето или се предал безусловно или нема средства за одбрана,

ќе се казни со строг затвор.

Повреда на парламентар

Член 130

Тој што кршејќи ги правилата на меѓународното право во време на војна или оружено судрување ќе навредува, малтретира или задржи парламентар или неговата придружба или ќе им го спречи враќањето, или на друг начин ќе ја навреди нивната неприкосновеност,

ќе се казни со затвор најмалку шест месеци или со строг затвор до пет години.

Сурово постапување со ранетите, болните и воените пленници

Член 131

Тој што кршејќи го правилото на меѓународното право ќе постапува сурово со ранетите, болните или воените пленници, или ќе оневозможува или ќе спречува овие да ги користат правата што им припаѓаат по тие правила,

ќе се казни со затвор или со строг затвор до пет години.

Уништување на културни и историски споменици

Член 132

Тој што кршејќи го правилото на меѓународното право во време на војна или оружено судрување ќе наредува или ќе врши уништување на културни и историски споменици и постројки, или да установи што се наменети за науката, уметноста, воспитанието или за хуманитарни цели,

ќе се казни со затвор или со строг затвор.

Злоупотреба на знакот на Црвениот крст

Член 133

(1) Тој што ќе злоупотреби или неовластено ќе носи знаци или знаме на Црвениот крст или знаци што им одговараат на овие,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Тој што ќе стори дело од став 1 на овој член во зоната на воените операции,

ќе се казни со затвор.

Изрекување казната конфискација на имотот

Член 134

При осудата на казна потешка од пет години строг затвор судот може сторителот на кривични дела од член 124—128 на овој законик да го казни со конфискација на имотот.

ГЛАВА ДВАНАЕСТА

КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ЖИВОТОТ И ТЕЛОТО

Убиство

Член 135

(1) Тој што друго го ќе го лиши од живот,

ќе се казни со строг затвор најмалку пет години.

(2) Тој што друго го ќе го лиши од живот на свиреп или на подмолен начин, или на начин со кој го довед во опасност животот на повеќе лица, или од користољубие, или поради извршување или прикривање на друго кривично дело или од други ниски побуди, или тој што ќе лиши од живот повеќе лица, ќе се казни со строг затвор најмалку десет години или со смртна казна.

(3) Со иста казна ќе се казни и тој што друго го лиши од живот а порано бил веќе осуден за убиство со смисленост, осем случајот на убиство од член 136 и 138 на овој законик.

Убиство на миг

Член 136

Тој што друго го лиши од живот на миг доведен без овоја кривица во силна раздражност со напад или со тешко навредување од страна на убиениот,

ќе се казни со строг затвор до десет години.

Убиство од небрежност

Член 137

Тој што друго го лиши од живот поради небрежност,

ќе се казни со затвор најмалку шест месеци или со строг затвор до пет години.

Убиство на дете при пораѓање

Член 138

(1) Мајка што ќе си го лиши од живот детето за време пораѓањето или непосредно после пораѓањето додека трае растројството што го причинило пораѓањето кај неа,

ќе се казни со затвор најмалку шест месеци.

(2) За обид ќе се казни.

Наведување на самоубиство и помагање при самоубиство

Член 139

(1) Тој што друго го наведе на самоубиство или ќе му помогне во извршувањето на самоубиството, па истото биде извршено или обидено,

ќе се казни со затвор најмалку шест месеци или со строг затвор до пет години.

(2) Тој што ќе стори дело од став 1 на овој член спрема малолетник што наполнил четиринаесет години или спрема лице што се наоѓа во состојба на намалена урачуливост,

ќе се казни со строг затвор до десет години.

(3) Ако делото од став 1 на овој член е сторено спрема малолетник што не наполнил четиринаесет години или спрема неурасудливо лице,

сторителот ќе се казни по член 135 на овој законик.

(4) Тој што ќе постапува сурово или нечовечно со лице што се наоѓа спрема него во однос на некаква подреденост или зависност, па тоа поради таквото постапување изврши самоубиство,

ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

Пометнување

Член 140

(1) Тој што ќе изврши пометнување на трудна жена со нејзина согласност, што ќе започне да врши пометнување или ќе и помогне да изврши пометнување,

ќе се казни со затвор најмалку три месеца.

(2) Тој што ќе изврши или ќе започне да врши пометнување на трудна жена без нејзина согласност, ќе се казни со строг затвор до осум години.

(3) Ако, поради делото од став 1 и 2 на овој член, жената умре,

сторителот ќе се казни за делото од став 1 со затвор најмалку шест месеци, или со строг затвор до пет години, а за делото од став 2 со строг затвор најмалку две години.

(4) Нема да се казни за пометнување ако е тоа извршено за да се отклони опасноста по животот или по здравјето на трудната жена или во други оправдани случаи. Во кои случаи пометнувањето е дозволено одредуваат посебни прописи.

Тешка телесна повреда

Член 141

(1) Тој што друго тешко телесно ќе го повреди или тешко ќе му го наруши здравјето,

ќе се казни со затвор најмалку шест месеци или со строг затвор до пет години.

(2) Тој што друго го повреди телесно или ќе му го наруши здравјето толку тешко што поради тоа да е доведен во опасност животот на повредениот или е уништен или трајно и во значителна мерка ослабен некој важен дел од неговото тело или некој важен орган, или е причинета трајна неспособност за работа на повреденото лице или трајно и тешко нарушување на неговото здравје или унакаженост,

ќе се казни со строг затвор до осум години.

(3) Ако повредениот умре поради повредата од став 1 и 2 на овој член,

сторителот ќе се казни со строг затвор до дванаесет години.

(4) Тој што ќе го стори делото од став 1 и 2 на овој член од небрежност,

ќе се казни со затвор до три години.

Лесна телесна повреда

Член 142

(1) Тој што друго лесно ќе го повреди телесно, ќе се казни со затвор до една година.

(2) Ако е таквата повреда нанесена со оружје, со опасно орудие или со друго средство подобно да го повреди тешко телото или да го наруши тешко здравјето,

сторителот ќе се казни со затвор до две години.

(3) Тој што ќе го стори делото од став 1 и 2 на овој член од небрежност,

ќе се казни со парична казна или со затвор до еден месец.

(4) За делата од став 1 и 3 на овој член гонењето се презема по предлог.

Учество во тепање

Член 143

Тој што учествува во некаква тепање во кое некој лишен од живот или некому е нанесена тешка телесна повреда,

ќе се казни за самото учество со затвор.

Загрозување со опасно орудие при тепање или караница

Член 144

Тој што при некаква тепање или караница ќе се фати за оружје, опасно орудие или за друго средство подобно да го повреди тешко телото или да го наруши тешко здравјето,

ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

Изложување на опасност**Член 145**

(1) Тој што ќе остави друго лице без помош во состојба опасна по животот што ја предизвикал самиот,

ќе се казни со затвор до три години.

(2) Ако лицето изложено на таква опасност го загуби поради тоа животот или биде тешко телесно повредено или му биде нарушено тешко здравјето, сторителот ќе се казни со строг затвор до осум години.

Напуштање на немошно лице**Член 146**

(1) Тој што ќе остави немошно лице, кое му е поверено или за кое е инаку должен да се грижи, без помош во ирриални опасни по животот или по здравјето, ќе се казни со затвор најмалку еден месец.

(2) Ако оставеното лице го изгуби поради тоа животот или биде тешко телесно повредено или му биде тешко нарушено здравјето, сторителот ќе се казни со строг затвор од една до осум години.

Недавање на помош**Член 147**

Тој што не даде помош на лице кое се наоѓа во непосредна опасност по животот, иако можел да го стори тоа без опасност за себе или за друго лице, ќе се казни со затвор до една година.

ГЛАВА ТРИНАЕСТА**КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ СЛОБОДАТА И ПРАВАТА НА ГРАЃАНИТЕ****Повреда на рамноправноста на граѓаните****Член 148**

Тој што врз основа на разликата во националноста, расата или вероисповеданието ќе им ги ускрати или ограничи правата на граѓаните, утврдени со Уставот на Федеративна Народна Република Југославија, со уставите на народните републики, со законите или со други прописи, или тој што на граѓаните им дава по-властности и погодности врз основа на оваа разлика, ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

Присилба**Член 149**

(1) Тој што со сила или со озбилено застрашување го присили другото да стори нешто или да не стори, или да трпи, ќе се казни со парична казна или со затвор до две години.

(2) Гонението се презема по предлог.

Противправно лишение од слобода**Член 150**

(1) Тој што противправно ќе затвори другото, ќе го држи затворен, или на друг начин ќе му ја земе слободата на движење, ќе се казни со затвор до две години.

(2) Ако противправното лишение од слобода го стори службено лице со злоупотреба на своето место или на своето овластување,

ќе се казни со затвор од три месеца до три години или со строг затвор до три години.

(3) За обид ќе се казни.

(4) Ако противправното лишение од слобода траело подолго од еден месец, или е вршено на свиреп начин, или ако на лицето што е противправно лишено од слобода, поради тоа му е тешко нарушено здравјето или настапиле други тешки последици, сторителот ќе се казни со строг затвор до осум години.

(5) Ако лицето што е противправно лишено од слобода поради тоа го изгубило животот, сторителот ќе се казни со строг затвор најмалку две години.

Изнудување на исказ**Член 151**

Службеното лице што при вршењето на службата ќе употреби сила или заплашување со намера да изнуди исказ од обвинетиот, сведокот, вештакот или друго лице што се сослудува, ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

Малтретирање со злоупотреба на службеното место или овластувањето**Член 152**

Службеното лице што во вршењето на службата помувајќи го своето службено место или овластување ќе го злостави другото, навредува или воопшто, спрема него постапува на начин со кој се навредува човечкото достоинство, ќе се казни со затвор до една година.

Загрозување на сигурноста**Член 153**

(1) Тој што ќе ја загрози сигурноста на некое лице со озбилено застрашување, ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

(2) Гонението се презема по предлог.

Нарушување неповредивоста на станот**Член 154**

(1) Тој што ќе влезе неовластено во туѓ стан или затворени простори или по барање на овластеното лице не се оддалечи оттука, ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(2) Ако делото од став 1 на овој член го сторило службено лице со злоупотреба на своето место или овластување, ќе се казни со затвор до две години.

(3) За обид ќе се казни.

(4) Гонението за делото од став 1 на овој член се презема по предлог.

Противзаконито претресување**Член 155**

Службеното лице што противзаконито ќе врши претресување на стан, простор или лице, ќе се казни со затвор до две години.

Повреда на тајноста на писма или на други пратки**Член 156**

(1) Тој што ќе отвори неовластено туѓо писмо или телеграма или некакво друго затворено писмено или пратка, или тој што неовластено ќе задржи, прикрие, уништи или му предаде другому туѓо писмо, телеграма, затворено писмено или пратка,

ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

(2) Тој што со намера да прибави за себе или за друго некаква корист или другому да нанесе некаква штета, ќе соопшти другому тајна што ја дознал со неовластеното отворање на туѓо писмо, телеграма или некакво друго затворено писмено или пратка, или се послужи со оваа тајна,

ќе се казни со затвор до една година.

(3) Ако делото од став 1 и 2 на овој член го стори службено лице во вршењето на службената должност,

ќе се казни со затвор до две години.

(4) Гонењето за делото од став 1 и 2 на овој член се презема по предлог.

Неовластено откривање на тајна**Член 157**

(1) Адвокатот, бранителот, лекарот, бабицата или друго лице што неовластено открие тајна што ја дознало при вршењето на овојот позив,

ќе се казни со затвор до една година.

(2) Нема да се казни за делото од став 1 на овој член тој што открил тајна во општ интерес или во интерес на друго лице кој е поважен од интересот да се чува тајната.

(3) Гонењето се презема по предлог.

Спечување или смекавање на јавен собир**Член 158**

(1) Тој што со употреба на сила, озбиљно застрашување, обмана или на друг начин ќе спречи или ќе смекава да се свика или да се одржи јавен собир на кој граѓаните имаат право по законот,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Ако делото од став 1 на овој член го стори службено лице со злоупотреба на своето место или овластување,

ќе се казни со затвор од три месеца до три години.

Повреда на избирачкото право**Член 159**

Службеното лице што противзаконито не ќе внесе во избирачки список или ќе избрише некое лице од избирачкиот список, со намера да му оневозможи да го користи избирачкото право,

ќе се казни со затвор до една година.

Повреда на слободата за определување на избирачите**Член 160**

(1) Тој што со сила, со озбиљно застрашување или на друг начин ќе принуди другото да го врши или да не го врши избирачкото право,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Ако делото од став 1 на овој член го стори член на избирачкиот одбор или друго службено лице при вршењето на службата,

ќе се казни со затвор од три месеца до три години.

Повреда на правото на жалба**Член 161**

Службеното лице што при вршењето на својата служба ќе го спречува граѓанинот да го користи своето право за подавање на жалба, поплака, молба или претставка,

ќе се казни со затвор до една година.

Спечување да се печатат и да се растураат печатени работи**Член 162**

Тој што противправно ќе спречува да се печатат, продаваат или да се растураат книги, списанија, весници или други печатени работи,

ќе се казни со затвор до една година.

Повреда на авторското право**Член 163**

1) Тој што противно на законските прописи за заштита на авторското право ќе објавува, преработува, репродукува, прикажува, изведува или преведува туѓа книжевна, уметничка или научна творба,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(2) Гонењето се презема по предлог.

Повреда на пронајдувачкото право**Член 164**

(1) Тој што ќе присвои туѓо пронајдувачко право или право на техничко усовршување, или тој што ќе искористи неовластено туѓ патент, лиценца или пронајдок,

ќе се казни со затвор до три години.

(2) Тој што ќе ја објави неовластено суштината на туѓ пронајдок пред да е објавен овој пронајдок на начин утврден со законот,

ќе се казни со парична казна или со затвор до две години.

ГЛАВА ЧЕТИРИНАЕСТА**КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ РАБОТНИТЕ ОДНОСИ****Повреда на прописите за правата на лицата што се во работен однос****Член 165**

Тој што овесно не ќе се придржува кон прописите за платите, за работното време, годишниот одмор или за забраната на прекувремена или ноќна работа и со тоа ќе му го ускрати или му го ограничи на некое лице што е во работен однос правото што му прапаѓа на ова лице по закон,

ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

Повреда на правата од социјалното осигурување**Член 166**

(1) Тој што свесно не ќе се придржува кон прописите за социјалното осигурување и со тоа ќе му го ускрати или му го ограничи на некое лице правото што му прапаѓа на ова лице врз основа на социјалното осигурување,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(2) Тој што ќе го оствари правото врз основа на социјалното осигурување кое не би му припаѓало по законот, и тоа со симулирање или со предизвикување на болест или неспособност за работа, или со отежување или со спречување на своето оздравување или оспособување за работа,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

Непреземање хигиенски и техничко-заштитни мерки при работата

Член 167

Одговорното лице во рудник, фабрика, работилница или во друго работилиште кое свесно не ќе се придржува кон прописите за хигиенските и техничко-заштитните мерки при работењето иако знае дека може поради тоа да настани опасност по животот или здравјето на лицата што се во работен однос,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

Необезбедување сместувањето и снабдувањето на лицата во работен однос

Член 168

Одговорното лице во рудник, фабрика, работилница или во друго работилиште кое противно на својата должност не ќе го обезбеди сместувањето или снабдувањето на лицата во работен однос, иако знае дека може поради тоа да настани опасност по животот или по здравјето на лицата во работен однос,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

ГЛАВА ПЕТНАЕСТА

КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ЧЕСТА И УГЛЕДОТ

Клевета

Член 169

(1) Тој што ќе изнесува или ќе протурува за друго лице нешто невистинито што може да нашкоди на неговата чест и на неговиот углед,

ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

(2) Ако делото од став 1 на овој член е сторено преку печат, радио или на јавен собир, сторителот ќе се казни со затвор од еден месец до една година.

(3) Ако обвинетиот ја докаже вистинитоста на своето тврдење или ако докаже дека бил во извинителна заблуда поради која сметал дека е вистина она што го изнесува или протурува, нема да се казни за клевета, но може да се казни за навреда (член 170), односно за омаловажување со префрлање за кривично дело (член 172).

(4) Ако некој ќе изнесува или ќе протурува за друго дека извршил кривично дело за кое се гони по службена должност, вистинитоста на тој факт се докажува само со правосилна пресуда. Во случај го нењето или судењето да не е можно или да не е дозволено, вистинитоста може да се докажува и на друг начин.

Навреда

Член 170

(1) Тој што ќе го навреди друго, ќе се казни со парична казна или со затвор до три месеца.

(2) Ако е делото од став 1 на овој член сторено преку печат, радио или на јавен собир,

сторителот ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

(3) Ако некој со своето непристојно држење или со кривично дело непосредно му дај повод другому, да го навреди,

сторителот од став 1 и 2 на овој член може да се ослободи од казна.

(4) Ако навредениот ја повратил навредата, судот може обете или едната страна да ги казни или да ги ослободи од казна.

Изнесување на лични и фамилијарни прилики

Член 171

(1) Тој што ќе изнесува или ќе протурува нешто од личниот или фамилијарниот живот на некое лице што може да му штоди на неговиот углед,

ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

(2) Ако е делото од став 1 на овој член сторено преку печат, радио или на јавен собир,

сторителот ќе се казни со затвор од еден месец до една година.

(3) Нема да се казни за делото од став 1 и 2 на овој член ако е сторено во општ интерес.

Омаловажување со префрлање за кривично дело

Член 172

Тој што ќе префрлува на друго дека сторил некакво кривично дело или дека е осудуван поодик некакво кривично дело со намера да го омаловажи, или со иста намера тоа го соопшти некому,

ќе се казни со парична казна или со затвор до два месеца.

Неказнување за критика на научна или друга општествена дејност

Член 173

Тој што при критикување на научна, уметничка, службена или друга општествена дејност на некое лице, или во некоја изјава што е дадена при вршењето на некаква должност или во одбрана на некакво право, ќе изнесе нешто што може да нашкодува на честа и на угледот на тоа лице, нема да се казни ако од начинот на изразувањето или од другите околности произлегува дека ова изнесување не било сторено со цел да се навреди тоа лице.

Повреда на угледот на државата, на нејзините органи и претставници

Член 174

Тој што ќе ја изложи на ругање Федеративна Народна Република Југославија, народната република, нивното знаме или грб, нивните највисоки органи на власта или претставниците на највисоките органи на власта, Оружените сили или Врховниот командант, ќе се казни со затвор од три месеца до три години.

Повреда на угледот на странска држава или на меѓународна организација

Член 175

(1) Тој што ќе изложи на ругање странска држава, нејзиното знаме или грб, ќе се казни со затвор од три месеца до три години.

(2) Со иста казна ќе се казни тој што ќе го стори делото од став 1 на овој член спрема Организацијата на Обединетите нации, Меѓународниот Црвен крст или спрема некаква друга меѓународна организација призната од Федеративна Народна Република Југославија.

Повреда на честа и угледот на шеф од странска држава, на дипломатски претставник или на претставник од меѓународна организација

Член 176

(1) Тој што ќе ја повреди честа и угледот на шеф од странска држава, ќе се казни со затвор од три месеца до три години.

(2) Тој што ќе го стори делото од став 1 на овој член спрема дипломатски претставник на странска држава во Федеративна Народна Република Југославија,

ќе се казни со затвор до две години.

(3) Со иста казна ќе се казни тој што ќе го стори делото од став 1 на овој член спрема претставник на Организацијата на Обединетите нации, Меѓународниот Црвен крст или спрема некаква друга меѓународна организација призната од Федеративна Народна Република Југославија.

Гонење за кривични дела против честа и угледот

Член 177

(1) Гонењето за делата од членот 174—176 на овој законик се презема по службена должност, а за делата од членот 175 и 176 на овој законик потребно е претходно одобрение од Министерот на правосудното на Федеративна Народна Република Југославија.

(2) Гонењето за делата од членот 169—172 на овој законик се презема по приватна тужба.

(3) Ако се делата од членот 169 и 170 на овој законик сторени спрема државна или општествена установа, претпријатие или општествена организација, или спрема службено лице во врска со неговата службена работа, гонењето се презема по предлог. Предлог подава претставникот на установата, на претпријатието односно претставникот на организацијата односно службеното лице. Ако службеното лице не поднесе предлог, гонењето може да се преземе по предлог од неговиот старешина.

(4) Ако се делата од членот 169—171 на овој законик сторени спрема умрено лице, гонењето се презема по приватна тужба на брачниот другар, на децата, родителите, браќата или по предлог на сестрите од умреното лице.

Објавување на судската пресуда преку печат или радио

Член 178

При осуда за дело клевета нанесена преку печатот, или радиото, по барање на тужителот судот може да одлучи да се објави по ист пат судската пресуда во целост или во извод на трошок на осуденото лице.

ГЛАВА ШЕСНАЕСТА

КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ДОСТОИНСТВОТО НА ЛИЧНОСТА И НА МОРАЛОТ

Силување

Член 179

(1) Тој што со употреба на сила или со застрашување дека непосредно ќе го нападне животот или телото, ќе принуди на обљуба женско лице со кое не живее во брачна заедница,

ќе се казни со строг затвор до осум години.

(2) Ако поради делото од став 1 на овој член настапила тешка телесна повреда или смрт на женското лице,

сторителот ќе се казни со строг затвор најмалку две години.

Обљуба над немошно лице

Член 180

(1) Тој што ќе изврши обљуба над женско лице со кое не живее во брачна заедница ползувајќи се со душевното оболење, времената душевна пореметеност, немошта или некаква друга состојба на тоа лице поради која тоа не е способно за отпор,

ќе се казни со затвор или со строг затвор до пет години.

(2) Ако поради делото од став 1 на овој член, настапила тешка телесна повреда или смрт на женското лице,

сторителот ќе се казни со строг затвор.

Обљуба и противприроден блуд со малолетно лице

Член 181

(1) Тој што ќе изврши обљуба или противприроден блуд со малолетно лице кое не наполнило четиринаесет години,

ќе се казни со затвор најмалку шест месеци или со строг затвор до пет години.

(2) Тој што ќе го изврши делото од став 1 на овој член над немошно малолетно лице кое не наполнило четиринаесет години или со употреба на сила или со застрашување дека ќе го нападне непосредно животот или телото,

ќе се казни со строг затвор до петнаесет години.

(3) Ако поради делото од став 1 и 2 на овој член настапила тешка телесна повреда или смрт на малолетното лице,

сторителот ќе се казни со строг затвор најмалку пет години.

Обљуба или противприроден блуд со злоупотреба на службеното место

Член 182

(1) Тој што со злоупотреба на своето службено место ќе заговори на обљуба женско лице што се наоѓа спрема него во однос на некаква подреденост или зависност,

ќе се казни со затвор до три години.

(2) Преподавателот, воспитачот, старателот, усвоителот, очувот или друго лице кое злоупотребувајќи го своето службено место, ќе изврши обљуба или противприроден блуд со малолетно лице постаро од четиринаесет години што му е поверено на учење, воспитание, чување или одгледување,

ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

Блудни дејства

Член 183

Тој што во случаите од членот 179—182 на овој законик ќе изврши само блудно дејство,

ќе се казни со затвор.

Јавно вршење на блудно дејство

Член 184

Тој што ќе стори јавно блудно дејство или друг акт со кој се навредува срамот,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

Заводење**Член 185**

(1) Тој што со лажно ветување на брак ќе наговори на објуба малолетно женско лице што наполнило четиринаесет години,

ќе се казни со затвор од три месеца до две години.

(2) Гонењето се презема по приватна тужба.

Противприроден блуд**Член 186**

За противприроден блуд помеѓу лица од машки пол,

сторителот ќе се казни со затвор до две години.

Подведување**Член 187**

(1) Тој што ќе подведе малолетно лице, ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

(2) Тој што ќе подведе женско лице за награда, или тој што ќе овозможува да се врши блуд за награда или како занает,

ќе се казни со парична казна или со затвор до две години.

Трговија со бели робје**Член 188**

Тој што тргува или овозможува да се тргува со бели робје,

ќе се казни со строг затвор од една до петнаесет години.

Производство и растурање на порнографски списи**Член 189**

(1) Тој што ќе произведува, продава, растура, јавно изложува, или со цел на продажба ќе добавува или ќе држи списи, слики или други предмети со кои тешко се навредува моралот,

ќе се казни со затвор до една година.

(2) Предметите од став 1 на овој член ќе се одземат.

ГЛАВА СЕДУМНАЕСТА**КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ БРАКОТ И ФАМИЛИЈАТА****Двобрачност****Член 190**

(1) Тој што ќе склучи нов брак, иако веќе се наоѓа во брак,

ќе се казни со затвор од три месеца до три години.

(2) Со иста казна ќе се казни и тој што ќе склучи брак со лице за кое што знае дека се наоѓа во брак.

Склучување на ништавен брак**Член 191**

(1) Тој што ќе скрие од другата страна при склучувањето на брак некој факт поради кој е бракот ништавен или другата страна ја доведе или је одржува во таква заблуда поради која што е ништавен бракот,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Гонењето може да се преземе само ако е поништен така склучениот брак поради причините што се цитирани во став 1 на овој член.

Овозможување да се склучи недозволен брак**Член 192**

Претседателот или овластениот член на народен одбор или матичарот што со своето службено дејство ќе дозволат да се склучи брак што е по законот забранет, ништавен или се смета како да не постои,

ќе се казни со затвор до три години.

Вонбрачен живот со малолетно лице**Член 193**

(1) Полнолетно лице кое живее во вонбрачна заедница со малолетно лице што наполнило четиринаесет години,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Со иста казна ќе се казни родителот или старателот кој ќе му дозволи на малолетното лице што наполнило четиринаесет години да живее во вонбрачна заедница со друго лице или го наговори на тоа.

(3) Ако се склучи бракот, гонењето нема да се презема, а ако е започнато ќе се запре.

Грабнување на малолетно лице**Член 194**

(1) Тој што ќе грабне малолетно лице противправно од родители, старател или од лице на кое што му е тоа поверено,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Тој што ќе го стори делото од став 1 на овој член од користољубие или од други ниски побуди, ќе се казни со строг затвор до десет години.

Менувањето на фамилијарната состојба**Член 195**

(1) Тој што ќе ја мени фамилијарната состојба на детето со потклавање, замена или на друг начин, ќе се казни со затвор најмалку три месеца.

(3) За обид ќе се казни.

Малтретирање и запуштање на дете**Член 196**

Родителот, старателот или друго лице што ќе малтретира дете или со грубо занемарување на својата должност да се грижи и да го воспитува детето, ќе го запушти детето за кое што е должно да се грижи, ќе се казни со затвор до две години.

Неплаќање на алиментација**Член 197**

Тој што ќе избегнува да дава издршка за лице што е должен да го издржува врз основа на правна силна одлука,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

Родооскрвнение**Член 198**

Тој што ќе изврши објуба со роднина по крв во права линија или со брат односно сестра,

ќе се казни со затвор.

ГЛАВА ОСУМНАЕСТА

КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ЗДРАВЈЕТО НА ЛУЃЕТО

Пренесување на заразна болест

Член 199

(1) Тој што ќе предизвикува пренесување на заразна болест не постапувајќи по прописите или наредбите со кои надлежниот државен орган определува прегледи, дезинфекција, одделување на болните или определува некои други мерки за сузбивање или отклонување на заразните болести кај луѓето,

ќе се казни со затвор до една година.

(2) Тој што делото од став 1 на овој член ќе го стори од небрежност,

ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

Непосталување по здравствените прописи за време епидемија

Член 200

Тој што за време на епидемија на некаква опасна заразна болест не ќе постапи по прописите или по наредбите со кои се определуваат мерки за нејзиното сузбивање и отклонување,

ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

Пренесување на полова болест

Член 201

(1) Тој што иако знае дека е полово заразен, ќе зарази со обљуба или на друг начин друго лице,

ќе се казни со затвор до една година.

(2) Гонењето се презема по предлог.

Запослување на лица болни од заразна болест

Член 202

(1) Одговорното лице кое во болница, родилиште, интернат, школа, претпријатие каде што се ракува со предмети на прехрана, во дуќан кој извршува хигиенски услуги или во слична установа или дуќан, противно на здравствените прописи ќе прими на служба или ќе држи во служба лице што болува од заразна болест и со тоа проузрокува пренесување на заразната болест,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Ако делото од став 1 од овој член е сторено од небрежност,

сторителот ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

Несовесно лекување на болни

Член 203

(1) Лекарот кој при давање лекарска помош ќе примени очигледно неподобно средство или очигледно неподобен начин на лекување, или не ќе примени соодветни хигиенски мерки, или воопшто несовесно ќе постапува при лекувањето и со тоа предизвика да се влоши болеста на болниот,

ќе се казни со затвор до три години.

(2) Со иста казна ќе се казни бабица или друго лице од здравствена струка кое што несовесно ќе постапува при давање медицинска помош или одгледување и со тоа предизвикува да се влоши болеста на болниот.

(3) Ако делото од став 1 и 2 на овој член е сторено од небрежност,

сторителот ќе се казни со затвор до шест месеци.

Неукажување на лекарска помош

Член 204

Лекарот кој противно на својата лекарска должност ќе откаже да даде лекарска помош на болен кој се наоѓа во непосредна опасност за животот,

ќе се казни со парична казна или со затвор до две години.

Надрилекарство

Член 205

Тој што немајќи пропишана стручна спрема ќе лекува болни во вид на занает или за награда,

ќе се казни со затвор до една година и со парична казна.

Правење и продажба на штетни средства за лекување

Член 206

(1) Тој што под вид на лек ќе продава или ќе прави за продажба средства опасни за здравјето на луѓето,

ќе се казни со затвор до две години и со парична казна.

(2) Тој што делото од став 1 на овој член ќе го стори од небрежност,

ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

(3) Средствата од став 1 на овој член ќе се одземат.

Несовесно постапување при правењето и издавањето на лекови

Член 207

(1) Апотекарот или друго лице овластено да издава лекови што ќе издаде друг лек наместо пропишаниот или бараниот кога замената не е дозволена, или што не ќе направи лек во пропишана размера или количина, или воопшто несовесно ќе постапува при подготвувањето или издавањето на лекови и со тоа предизвика да се влоши болеста на болниот,

ќе се казни со затвор до три години.

(2) Ако делото од став 1 на овој член е сторено од небрежност,

сторителот ќе се казни со затвор до шест месеци.

Неовластено производство, преработување и продажба на опојни дроги и отрови

Член 208

(1) Тој што неовластено ќе производи, преработува, продава или на друг начин ќе стави во промет или поради продажба ќе купува или ќе пренесува опиум, кокаин, морфиум или други опојни дроги или отрови,

ќе се казни со затвор од три месеца до три години.

(2) Ако делото од став 1 на овој член се врши како занает или од страна на повеќе лица што се здружиле да вршат вакви дела,

сторителот ќе се казни со затвор најмалку шест месеци или со строг затвор до пет години.

(3) Опојните дроги односно отровите како и средствата за нивно право правење ќе се одземат.

Производство и ставање во промет на штетливи животни намирници

Член 209

(1) Тој што ќе произведува, продава или на друг начин ќе пушти во промет животни намирници, јадење или пијалаци или други штетливи производи, ќе се казни со затвор од три месеца до две години.

(2) Тој што делото од став 1 на овој член ќе го стори од небрежност, ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

(3) Штетливите намирници и производите ќе се одземат.

Несовесно вршење преглед на месо за исхрана

Член 210

(1) Ветеринарот или ветеринарниот помошник кој несовесно ќе изврши преглед на добиток за колене или месо што е наменето за исхрана или противно на прописите не ќе изврши преглед и со тоа ќе овозможи да се пушти во промет месо штетливо за здравјето од луѓето,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Ако делото од став 1 на овој член е сторено од небрежност,

сторителот ќе се казни со затвор до шест месеци.

Загадување на вода за пиење

Член 211

(1) Тој што со некаква штетлива материја ќе ја стори опасна по животот или по здравјето на луѓето водата за пиење во извори, бунари или цистерни или друга вода што им служи на луѓето за пиење,

ќе се казни со затвор од три месеца до две години.

(2) Тој што делото од став 1 на овој член ќе го стори од небрежност,

ќе се казни со парична казна или со затвор до три месеца.

Тешки дела против здравјето на луѓето

Член 212

(1) Ако поради делата од член 199 став 1, 202 став 1, 203 став 1 и 2, 205, 206 став 1, 207 став 1, 209 став 1, 210 став 1 и 211 став 1 на овој законик некое лице го изгуби животот или биде тешко телесно повредено или му биде тешко нарушено здравјето,

сторителот ќе се казни со строг затвор до десет години.

(2) Ако поради делата од член 199 став 1, 202 став 1, 205, 206 став 1, 207 став 1, 209 став 1, 210 став 1 и 211 став 1 на овој законик настапила смрт на повеќе лица,

сторителот ќе се казни со строг затвор најмалку две години.

(3) Ако поради делата од член 199 став 2, 202 став 2, 203 став 3, 206 став 2, 207 став 2, 209 став 2, 210 став 2 и 211 став 2 на овој законик некое лице го загуби животот или биде тешко телесно повредено или му биде тешко нарушено здравјето,

сторителот ќе се казни со затвор најмалку шест месеци или со строг затвор до пет години.

(4) Ако поради делата од член 199 став 2, 202 став 2, 206 став 2, 207 став 2, 209 став 2, 210 став 2 и 211 став 2 на овој законик настапила смрт на повеќе лица,

сторителот ќе се казни со строг затвор до десет години.

ГЛАВА ДЕВЕТНАЕСТА

КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ НАРОДНОТО СТОПАНСТВО

Несовесно работење во стопанството

Член 213

(1) Одговорното лице во државно претпријатие, задруга, задружно или друго општествено претпријатие што во работењето очигледно постапува немарно или свесно пропушта да ја врши својата должност иако знае дека може да настати поради такво работење имотна штета за претпријатието или за задругата,

ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

(2) Ако поради делото од став 1 на овој член настапила знатна имотна штета,

сторителот ќе се казни со затвор до четири години.

Производство на неупотребливи производи

Член 214

(1) Одговорното лице во државно, задружно или друго општествено претпријатие што ќе произведе неупотребливи производи во поголемо количество или во поголема вредност,

ќе се казни со затвор.

(2) Ако делото од став 1 на овој член е сторено од небрежност,

сторителот ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

Пуштање во промет лоши производи

Член 215

(1) Одговорното лице во државно, задружно или друго општествено претпријатие што ќе произведе и пушти во промет производи што не одговараат на утврденот квалитет или стандард во поголемо количество или во поголема вредност,

ќе се казни со затвор до три години.

(2) Ако делото од став 1 на овој член е сторено од небрежност,

сторителот ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

Штетно трговско послување

Член 216

(1) Одговорното лице во државно, задружно или друго општествено трговско претпријатие, што постапувајќи противно на прописите, напатствијата или правилата на трговското работење набави неупотреблива стока или набави и пушти во промет стока од лош квалитет како стока од нормален квалитет,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(2) Тој што противно на прописите и на наредбите не ќе ја пушти во промет стоката со која располага и со тоа доведе до расипување на стоката или до замир во распределбата,

ќе се казни со парична казна или со затвор до две години.

(3) Ако делото од став 1 и 2 на овој член е сторено од небрежност,

сторителот ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

Склучување на штетен договор**Член 217**

(1) Тој што како застапник на државно, задружно или друго општествено претпријатие ќе склучи договор за кој знае дека е штетен по претпријатието, ќе се казни со затвор до две години.

(2) Тој што ќе го стори делото од став 1 на овој член со цел да прибави за себе или другото имотна корист,

ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до осум години.

Предавање на економска тајна**Член 218**

(1) Тој што ќе соопшти или предаде на неповикано лице документи или податоци што ги дознал во работата, а кои по овсето значење претставуваат тајна на фабриката, тајна на производството или воопшто економска тајна,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Ако се документите или податоците од особена важност или ако поради нивното предавање настани знатна штета по стопанството,

сторителот ќе се казни со затвор или со строг затвор до пет години.

(3) Во особено тешки случаи на делото од став 2 на овој член,

сторителот ќе се казни со строг затвор до десет години.

(4) Ако делото од став 2 на овој член е сторено од небрежност,

сторителот ќе се казни со затвор до две години.

(5) Со казните за делата од став 1—3 на овој член ќе се казни и лице што ќе ја открие тајната и по престанувањето на работниот однос.

Повреда на забраната на прометот со недвижности**Член 219**

(1) Тој што ќе предаде или прими во посед недвижност без претходно одобрение за пренесувањето кога такво одобрение е потребно,

ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци и со парична казна.

(2) Со истата казна ќе се казни тој што посредува во вид на занает при вршењето на недозволен промет со недвижности.

(3) Недвижноста што била предмет на недозволен промет може да се земе.

(4) Тој што ќе урива или развалува своја зграда или уреди со намера да ги изигра прописите за контрола прометот со недвижности,

ќе се казни со затвор до шест месеци и со парична казна.

Оштетување на станбени и работни згради и простории**Член 220**

Наемателот на стан, управителот, сопственикот или настојникот кој од станбена или работна зграда, или од станбени или работни простории, симне или оштети надворешни или внатрешни уреди, инсталации или делови од истите, или на друг начин ја намали знатно употребливоста на зградата или на просториите, или ги доведе во неупотреблива состојба,

ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци и со парична казна.

Правење и пуштање во циркулација фалсификувани пари**Член 221**

(1) Тој што ќе направи лажни пари со намера да ги пушти во циркулација како вистински, или тој што

ќе преправи вистински пари со намера да ги пушти во циркулација, или тој што ќе пушти вакви лажни пари во циркулација,

ќе се казни со строг затвор до десет години.

(2) Со истата казна ќе се казни тој што набавува лажни пари со намера да ги пушти во циркулација како вистински.

(3) Во особено тешки случаи на делото од став 1 и 2 на овој член,

сторителот ќе се казни со строг затвор најмалку пет години, а може да се казни и со конфискација на имотот.

(4) Тој што ќе пушти во циркулација лажни пари што ги примил како вистински,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(5) Тој што знае дека се направени лажни пари или тој што знае дека се пуштени лажни пари во циркулација и не го пријави тоа,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(6) Лажните пари ќе се земат.

Правење и употреба на лажни знаци за вредност**Член 222**

(1) Тој што ќе направи лажни таксени или поштенски марки, таксена хартија, обврзници на државни земи или воопшто државни хартии од вредност, бонови или исправи за снабдување или некакви други знаци за вредност издадени врз основа на законско овластување, или тој што ќе преправи некој од овие вистински знаци и му даде изглед на поголема вредност, со намера да ги употреби како прави или да ги даде другему на употреба, или тој што ваков лажен знак, ќе употреби како вистински или го набави со таа намера,

ќе се казни со строг затвор до пет години.

(2) Тој што со отстранување на жиг со кој знаците од став 1 на овој член се пошитуваат или на некој друг начин ќе оди кон тоа да им даде на овие знаци изглед како да не се употребени, или тој што употребени вакви знаци ќе употреби или ќе продаде како да важат,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(3) Ако делата од став 1 и 2 на овој член се извршуваат во вид на занает, или ако се фалсификуваните знаци за вредност во големи количини,

сторителот ќе се казни со строг затвор најмалку пет години, а може да се казни и со конфискација на имотот.

Правење, набавување или отуѓување на орудија за фалсификување**Член 223**

(1) Тој што ќе прави, набавува, продава или ќе даде на употреба средства за правење лажни пари или знаци за вредност,

ќе се казни со затвор или со строг затвор до пет години.

(2) Средствата за правење ќе се земат.

Правење и употреба на лажни знаци за обележување на стока**Член 224**

(1) Тој што со намера да ги употреби како вистински, ќе направи лажни знаци за обележување домина или странска стока, како печати, жигови или марки со кои се клава жиг на злато, сребро, добиток,

дрво или некаква друга стока или вакви вистински знаци преправи, или тој што ќе употреби лажни знаци како вистински,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Со истата казна ќе се казни и тој што неовластено ќе прави, набавува, продава или ќе дава на употреба средства за правење на знаци за обележување стока.

(3) Знаците и средствата за правење ќе се земат.

Лажно обележување на стока

Член 225

Тој што со намера да ги измами купувачите, ќе пушти во промет производи без производителна ознака, ако овие производи мораат да имаат таква ознака, или тој што во ознаката за обележување на производите ќе внесе податоци што не и одговараат на содржината, видот или квалитетот на производите,

ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

Недозволена трговија и производство

Член 226

(1) Тој што ќе тргува неовластено во вид на занемање или тој што неовластено ќе продава, купува или ќе врши размена на стока или предмети чиј што промет е забранет или ограничен, или тој што ќе држи ваква стока или предмети неовластено поради трговија,

ќе се казни со парична казна или со затвор до две години.

(2) Со истата казна ќе се казни и тој што ќе произведе или ќе преработува стока чие што производство или преработување се забранети.

(3) Стоката и предметите на делото како и средствата за преработување ќе се земат.

Кршење на прописите за цени

Член 227

(1) Тој што ќе бара или што ќе прими за стока, предмети или занаетчиски услуги поголема цена од пропишаната,

ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

(2) Стоката или предметите што биле предмет на ова дело можат да се земат.

Повластување на купувачи

Член 228

(1) Тој што во државно, задружно или друго општествено претпријатие со намера да повластува поодделни купувачи не ќе изложува стока на продажба или ја крпе или не ќе ја продава на други, ќе се казни со затвор до една година.

(2) Тој што со намера да повластува поодделни купувачи или групи на потрошувачи, ќе продава стока по пониски цени од оние по кои би морат да ја продава, или тој што ќе повластува поодделен купувач продавајќи му несразмерно големо количество стока, ќе се казни со затвор до три години.

(3) Ако е продадено несразмерно големо количество стока со знаење дека се купува во шпекулативни цели или во други особено тешки случаи, сторителот ќе се казни со строг затвор до пет години.

(4) Ќе се казни со казната пропишана во став 3 на овој член и купувачот што ќе купи несразмерно големо количество стока за шпекулативни цели.

Недозволена трампа и купопродажба

Член 229

(1) Одговорното лице во државно, задружно или општествено претпријатие или установа, задруга или општествена организација, кое ќе прави трампа на

стока или продава стока под услов да му продаде купувачот друга стока, противно на прописите или на напатствијата,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(2) Одговорното лице што ќе го стори делото од став 1 на овој член со намера да прибави за себе или за другога имотна корист, или со намера да повласти некое лице,

ќе се казни со затвор до три години.

(3) Во особено тешки случаи, сторителот ќе се казни со затвор најмалку шест месеци или со строг затвор до пет години.

Ускратување или закинување од обезбеденото снабдување

Член 230

Тој што противправно ќе им го ускратува на граѓаните правото на обезбедено снабдување, или што ќе откаже при издавањето на предмети од обезбеденото снабдување да го издаде она што е определено, ќе издава помалку одолго е определено, или на друг начин ќе им го закинува на граѓаните обезбеденото снабдување,

ќе се казни со затвор најмалку шест месеци или со строг затвор до пет години.

Неисправно мерење

Член 231

Тој што ќе мери неисправно стока при купување или продажба со употреба на лажни драмови или мери, или на друг начин,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

Правење и употреба на лажни мери и драмови

Член 232

(1) Тој што ќе направи лажни мери или драмови или ќе преправи вистински мери или драмови, со намера тој или некој друг да ги употреби како вистински,

ќе се казни со затвор до три години.

(2) За обид ќе се казни.

Недозволена шпекулација

Член 233

(1) Тој што со сокривање, натрупување или повлечување на стоката од промет или на друг начин ќе предизвикува на пазарот недостиг на стока со намера со издигање на цените на стоката да постигне несразмерна имотна корист или тој што со намера да постигне несразмерна имотна корист ќе го искористува недостигот на стоката, што постои со вештачки подигање цените,

ќе се казни со затвор или со строг затвор до пет години.

(2) Ако делото од став 1 на овој член се врши во вид на занает или во особено тешки случаи, сторителот ќе се казни со затвор најмалку шест месеци или со строг затвор до десет години, а може да се казни и со конфискација на имотот.

(3) Стоката што е предмет на недозволена шпекулација ќе се земе.

Трговија со златни пари, странска валута, девизи, племенити метали или драгоцености

Член 234

(1) Тој што противно на прописите што постоат ќе купува или ќе продава златни пари, странска ва-

лута, девизи или племенити метали или ќе врши замена на алатни пари, странска валута, девизи или племенити метали, или тој што неовластено ќе купува или неовластено ќе препродава изработки од племенити метали или други драгоцености со намера да ги препродава,

ќе се казни со затвор или со строг затвор до пет години.

(2) Ако делото од став 1 на овој член се врши во вид на занает или во особено тешки случаи, сторителот ќе се казни со строг затвор до десет години, а може да се казни и со конфискација на имотот.

(3) Златните пари, странската валута, девизите, алатот, племенитите метали или драгоценостите што биле предмет на делото од став 1 и 2 на овој член ќе се земат.

Давање лажни податоци во однос на данокот

Член 235

Тој што со намера тој или некој друг да го избегне наполно или делум плаќањето на данок ќе им дава на државните органи лажни податоци за доходот, за предметите што подлежат на оданочување или за други факти што се важни за одмерување данокот,

ќе се казни со парична казна или со затвор до три години.

Неизвршување на задолжителните испорачки на селско-стопански производи

Член 236

(1) Тој што не ќе и предаде на државата определено количество производи што е должен да ги предаде врз основа на законито утврдената обврска, иако можел да го стори тоа,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година или со затвор до една година и со парична казна.

(2) Тој што делото од став 1 на овој член ќе го стори иако бил веќе осуден за вакво дело, или тој што ќе го стори ова дело во договор со други лица, ќе се казни со затвор најмалку шест месеци и со парична казна или со строг затвор до пет години.

(3) За делото од став 2 на овој член може судот при осудата на казна строг затвор да изрече или парична казна или конфискација на имотот.

Давање лажни податоци во врска со испорачката и вештачко наголемување тежината на испорачката

Член 237

(1) Тој што со намера тој или некој друг да ја намали својата обврска за испорачка на државата ќе даде лажни податоци за обработките површини или за други факти што се важни за утврдување на обврската,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година или со затвор до една година и со парична казна.

(2) Со истата казна ќе се казни и тој што вештачки ќе ја наголемува тежината на испорачката или ќе предаде расипани производи.

Запуштување на обработката на земјата и на издигање добитокот

Член 238

(1) Тој што со намера да го намали производството кршејќи ги прописите што постоат не ќе ја обработи земјата или ќе ја запушти нејзината обработка или ќе ја намали бројната состојба на добитокот,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година или со затвор до една година и со парична казна.

(2) Тој што делото од став 1 на овој член ќе го стори иако за вакво дело веќе бил осуден, или тој што ќе го стори ова дело во договор со други лица, ќе се казни со затвор најмалку шест месеци и со парична казна или со строг затвор до пет години.

(3) За делото од став 2 на овој член може судот при осудата на казната строг затвор да изрече или парична казна или конфискација на имотот.

Штеточинство во селското стопанство

Член 239

Тој што со намера тој или некој друг да ја избегне или да ја намали обврската за испорачка или некоја друга обврска спрема државата ќе уништи или ќе оштети машини, селско-стопански справи, алат, посеви, производи, крупен добиток или поголем број ситен добиток,

ќе се казни со строг затвор до десет години, а може да се казни и со парична казна или со конфискација на имотот.

Поткопување на задруга

Член 240

(1) Тој што како член на земјоделска задруга со намера да ја поткопува задругата ќе ја пречи нејзината работа, ќе го поткопува редот или организацијата на работењето во задругата и со тоа ќе предизвикува пореметување во работата на задругата, неизвршување планот или позначителна имотна штета,

ќе се казни со затвор или со строг затвор до пет години.

(2) За делото од став 1 на овој член судот може при осудата на казна строг затвор да изрече или парична казна или конфискација на имотот.

(3) Ако поради делото од став 1 на овој член дошло до разбивање на задругата, сторителот ќе се казни со строг затвор до петнаесет години и со конфискација на имотот.

Повреда на доброволноста на членството во задругата

Член 241

(1) Тој што со сила, вистанско застрашување или на друг начин ќе смеќава или ќе спречува да се пристапи в задруга, или тој што со сила или вистинско застрашување ќе присилува на излегување од задруга, ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

(2) Тој што со сила или со вистинско застрашување ќе присилува на влегување в задруга, ќе се казни со затвор до две години.

Производство на штетни средства за лекување на добитокот

Член 242

(1) Тој што ќе произведе поради продажба или ќе пушти во промет средства за лекување или за спречување на зараза кај добитокот или живината што се опасни за нивниот живот или за здравјето, ќе се казни со затвор до две години.

(2) Ако поради делото од став 1 на овој член настанидо шовисување на добитокот или шовисување на живината во поголем број, сторителот ќе се казни со затвор најмалку шест месеци.

(3) Ако делото од став 1 и 2 на овој член е сторено од небрежност, сторителот ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

Несовесно давање на ветеринарна помош**Член 243**

(1) Ветеринарот што при давање на ветеринарна помош ќе пропише или ќе примени очигледно неподобно средство или очигледно неправилен начин за лекување или воопшто несовесно ќе постапува при лекувањето и со тоа ќе предизвикува повисување на добитокот или повисување на живината во поголем број,

ќе се казни со затвор најмалку шест месеци.

(2) Ако делото од став 1 на овој член е сторено од небрежност,

сторителот ќе се казни со затвор од три месеци до една година.

Пренесување заразни болести кај животни, растенија и дрвја**Член 244**

(1) Тој што не ќе постапи по прописите од надлежниот државен орган со кои се наредуваат мерки за спречување или отклонување на заразните болести кај добитокот, живината, дивината, рибите, растенијата и дрвјата, или за спречување и отклонување штеточините кај растенијата и дрвјата, а собено тој што не ќе постапи по наредбите со кои се определуваат мерки за одделување на добитокот, или прскање или заграшување на растенијата и дрвјата, или со кои што се забранува прометот на болниот добиток или на заразените растенија и дрвја, и со тоа предизвикува ширење на заразата,

ќе се казни со парична казна или со затвор до две години.

(2) Ако поради делата од став 1 на овој член дошло до повисување на добитокот, живината, дивината или рибите, или уништување на растенија во големи размери,

сторителот ќе се казни со затвор најмалку шест месеци.

(3) Ако делото од став 1 и 2 на овој член е сторено од небрежност,

сторителот ќе се казни за делото од став 1 на овој член со парична казна или со затвор до три месеца, а за делото од став 2 на овој член со затвор од три месеца до две години.

Загадување на храна за добиток или на вода**Член 245**

(1) Тој што со некаква штетлива материја ќе загади храна за добиток или вода во реки, потоци, извори, бунари, цистерни или некаква друга вода што служи за поenje на добиток или на живина и со тоа ќе предизвика опасност за животот или за здравјето на добитокот или на живината,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(2) Со истата казна ќе се казни тој што со некаква штетлива материја ќе загади вода во рибници, езера, реки и потоци и со тоа ќе предизвика опасност за опстанокот на рибите.

(3) Ако поради делото од став 1 и 2 на овој член настанало повисување на добитокот, живината или на рибите во поголем број,

сторителот ќе се казни со затвор најмалку три месеца.

Затирање на шумите**Член 246**

(1) Тој што противно на прописите или на наредбите на државните органи ќе врши сечење или колачење на шуми, или тој што ќе подбелува стебла или на друг начин ќе ја затира шумата,

ќе се казни со затвор до три години.

(2) Тој што со намера да прибави за себе или другему противправно имотна корист ќе обори во шумата или надвор од шумата едно или повеќе стебла, и со тоа ќе нанесе штета која преминува две илјади динари,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(3) Тој што делото од став 1 и 2 на овој член ќе го изврши во заштитна шума, национален парк или во други шуми со специјална намена,

ќе се казни за делото од став 1 на овој член со затвор најмалку три месеца, а за делото од став 2 на овој член со затвор најмалку еден месец.

(4) Ако поради делото од став 2 и 3 на овој член настанеме особено тешки последици,

сторителот ќе се казни со строг затвор до пет години.

Незаконит лов**Член 247**

(1) Тој што ќе лови ретки или проредени видови дивина за кои ловот е забранет, или тој што ќе лови без посебна дозвола определен вид дивина за чиј лов е потребна таква дозвола, или тој што ќе лови на начин или со средства со кои се уништува дивината масовно, или тој што ќе лови дивина во време ловостојот,

ќе се казни со парична казна или со затвор до две години.

(2) Со истата казна ќе се казни и тој што неовластено ќе лови на туѓо ловиште и ќе ја присвои уловената дивина.

(3) Уловеното и средствата за ловење можат да се земат.

Незаконит риболов**Член 248**

(1) Тој што ќе лови риба со експлозив или со отров или на штетен начин за нејзиното расплодување, ќе се казни со парична казна или со затвор до две години.

(2) Уловеното и средствата за ловот можат да се земат.

ГЛАВА ДВАЕСЕТА**КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ОПШТЕСТВЕНИОТ И ПРИВАТНИОТ ИМОТ****Кражба****Член 249**

Тој што ќе земе од другото туѓа подвижна ствар со намера да прибави со нејзиното присвојување за себе или за другото противправна имотна корист,

ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

Тешка кражба**Член 250**

(1) Тој што ќе украде од фабрика, рудник, работилница или од друго работилниште машина, дел од машина или од технички уреди или некое важно оружје за работа, или тој што ќе украде предмети на воена опрема во поголема вредност, или тој што ќе украде крупен добиток или повеќе ситен добиток, или селско-стопанско оружје за работа со поголема вредност, или тој што ќе украде поголемо количество намирници наменети за распределба на граѓанството,

ќе се казни со строг затвор до дваесет години.

(2) Со истата казна ќе се казни сторителот ако кражбата е сторена:

1) со кршење или со провалување на затворени згради, соби, каси, ормани или други затворени простори;

2) од повеќе лица што се здружиле за крадење;

3) на особено опасен или дрзок начин;

4) од лице што при себе имало некакво оружје или опасно орудие за напад или одбрана;

5) за време пожар, поплава или слична несреќа, и

6) од лице што поради кражба, разбојничка кражба или разбојништво било осудено повеќе пати.

Разбојничка кражба

Член 251

Тој што е затечен на самото дело на кражба, и со намера да ја задржи украдената ствар ќе употреби сила против некое лице или ќе застрашува дека непосредно ќе нападне на животот или телото, ќе се казни со строг затвор од две до дванаесет години.

Разбојништво

Член 252

Тој што со употреба на сила против некое лице или со застрашување дека непосредно ќе нападне на животот или на телото ќе земе туѓа подвижна ствар со намера да прибави со нејзиното присвојување за себе или за другото противправна имотна корист, ќе се казни со строг затвор од три до петнаесет години.

Тешки случаи на разбојничка кражба и на разбојништво

Член 253

Ако разбојничката кражба или разбојништвото е сторено со овирепост, или при неговото извршување е нанесена тешка телесна повреда на некое лице или некое лице е лишено од животот, сторителот ќе се казни со строг затвор најмалку пет години или со смртна казна.

Утаја

Член 254

(1) Тој што ќе присвои туѓа подвижна ствар што му е поверена, со намера да прибави за себе или за другото противправна имотна корист, ќе се казни со затвор.

(2) Ако ова дело го стори старател, ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

(3) Тој што противправно ќе присвои туѓа подвижна ствар што ја нашол или до која случајно дошол со намера да прибави за себе или за другото имотна корист,

ќе се казни со парична казна или со затвор до две години.

(4) За делото од став 1 на овој член ако е утаен приватен имот и за делото од став 3 на овој член гонењето се презема по предлог.

Грабеж

Член 255

(1) Тој што ќе изврши кривични дела од член 249—251 и од член 322 став 2 на овој законик, а што се однесува до животни намирници, индустриски производи, исправи за повластено купување предмети за прехрана или индустриски предмети, како и што се однесува до други работи на општествениот имот кои

се од особено значење за народното стопанство или за снабдувањето на граѓаните, ако е- количеството на украдените или проневерените ствари од така голема вредност што очигледно да ја покажува безобзирноста спрема заедницата,

ќе се казни со строг затвор најмалку две години.

(2) Ако поради делата од став 1 на овој член настапиле особено тешки последици за народното стопанство или за снабдувањето на населението, или ако е извршено делото под околности што го прават исклучително тешко, а особено ако е извршено во состав на група или банда,

сторителот ќе се казни со строг затвор најмалку десет години или со смртна казна.

(3) Тој што ќе купува, протура или ќе сокрива ствари за кои знае дека се набавени со кривично дело од став 1 и 2 на овој член,

ќе се казни со строг затвор до петнаесет години.

(4) При осудата на казна потешка од пет години строг затвор, судот може да го казни сторителот на делото од овој член и со конфискација на имотот.

Одземање на туѓи ствари

Член 256

(1) Тој што без да има намера да прибави имотна корист одземе или присвои противправно туѓа подвижна ствар,

ќе се казни со парична казна или со затвор до две години.

(2) Гонењето се презема по предлог.

Оштетување на туѓи ствари

Член 257

(1) Тој што ќе оштети, уништи или ќе ја натрави неупотреблива туѓата ствар, ќе се казни со парична казна или со затвор до две години.

(2) Ако е стварта од голема вредност, сторителот ќе се казни со затвор најмалку шест месеци или со строг затвор до пет години.

(3) За делото од став 1 на овој член гонењето се презема по предлог, ако е оштетената ствар приватен имот.

Измама

Член 258

(1) Тој што со намера да прибави за себе или за другото некаква противправна имотна корист ќе доведе некого во заблуда или ќе го одржува во заблуда со лажно прикажување или со сокривање на фактите и со тоа ќе го наговори да стори или да не стори ова лице нешто на штета од својот или од туѓ имот, ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

(2) Тој што делото од став 1 на овој член ќе го стори само со намера да оштети друго, ќе се казни со парична казна или со затвор до две години.

(3) Тој што делото од став 1 на овој член го извршува како занает, ќе се казни со затвор најмалку шест месеци или со строг затвор до осум години.

Ситно дело на кражба, утаја и измама**Член 259**

(1) Тој што ќе стори кражба или утаја на предмет од мала вредност или стори ситна измама, ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

(2) Ако делото од став 1 на овој член е извршено со поткрадување или со повторено извршување на измама или на утаја, сторителот ќе се казни со затвор до три години.

(3) За делото од став 1 и 2 на овој член, ако е извршено на штета на приватниот имот, гонењето се презема по предлог.

Злоупотреба на довербата**Член 260**

(1) Тој што не ќе ја исполни својата должност или ќе ги злоупотреби дадените овластувања, застапувајќи ги имотните интереси од некого или грижејќи се за неговиот имот, со намера да прибави со тоа за себе или за друго некаква имотна корист или да го оштети лицето чии имотни интереси застапува или за чии што имоти се грижи, ќе се казни со затвор најмалку еден месец.

(2) Ако делото од став 1 на овој член ќе го стори старател или адвокат, ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

Изнуда**Член 261**

(1) Тој што со намера да прибави за себе или за друго противправна имотна корист, ќе го присили друго со сила или со вистинско застрашување да стори или да не стори нешто на штета од својот или туѓ имот,

ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до десет години.

(2) Тој што делото од став 1 на овој член ќе го извршува како занает, ќе се казни со строг затвор до дванаесет години.

Уцена**Член 262**

(1) Тој што со намера да прибави за себе или за друго противправна имотна корист ќе заплаши друго дека против него или против неговите блиски ќе открие нешто што би нашкодувало на нивната чест и на угледот и со тоа ќе го присили да стори или да не стори нешто на штета од својот или од туѓ имот,

ќе се казни со затвор најмалку три месеца.

(2) За обид ќе се казни.

(3) Тој што делото од став 1 на овој член ќе го извршува како занает, ќе се казни со строг затвор до осум години.

Искористување на друго со цел да се дојде до несоразмерна имотна корист**Член 263**

(1) Тој што за услуга што му ја чини на некое лице ќе прими или ќе договори за себе или за друго несоразмерна имотна корист искористувајќи ја неговата тешка имотна состојба, нужда, недоволен опит или лекомисленост,

ќе се казни со затвор до три години и со парична казна.

(2) Тој што делото од став 1 на овој член ќе го извршува како занает, ќе се казни со строг затвор до десет години и со парична казна.

Оштетување туѓи права**Член 264**

(1) Тој што со намера да го спречи остварувањето на правото над некоја ствар ќе отуѓи, уништи, оштети или ќе земе своја ствар на која друго лице има заложно право или право на уживање и со тоа го оштети,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(2) Со истата казна ќе се казни и тој што, со намера да спречи подмирување на поверителот во текот на присилното извршување, ќе уништи, оштети или ќе сокрие делови од својот имот и со тоа ќе го оштети поверителот.

(3) Гонењето се презема по предлог.

Сокривање**Член 265**

(1) Тој што ќе купува, прима во залог, или на друг начин ќе добавува, сокрива или протурува ствар за која знае дека е добивена со кривично дело, или она што е добивено за неа со продажба или со замска, ќе се казни со затвор до три години.

(2) Тој што ќе го стори делото од став 1 на овој член а можел да знае дека стварта е набавена со кривично дело,

ќе се казни со затвор до една година.

(3) Тој што ќе купува, прима во залог или на друг начин ќе добавува, сокрива или ќе протурува предмети споменати во член 250 став 1 на овој законик, а знаел или можел да знае дека се овие предмети добавени со кривично дело,

ќе се казни со строг затвор до пет години.

Гонење во случајот кога е сторителот во близок однос со оштетениот**Член 266**

(1) За кривичните дела од членот 249, 254 став 1 и 3, 256, 257, 258 став 1 и 2, 259, 260 став 1, 264 и 265 на овој законик, ако се сторени спрема брачен другар, роднина по крв во права линија, брат или сестра, усвоител или усвоенник, гонењето се презема по приватна тужба.

(2) Ако се делата споменати во став 1 на овој член сторени спрема други лица со кои сторителот живее во заедничко домаќинство, гонењето се презема по предлог.

Имот што е изедначен во поглед на кривично-правната заштита со општествениот имот**Член 267**

Имотот што и е поверен на државата, на задруга или на општествена организација или се наоѓа кај нив по некоја законска основа се изедначува со општествениот имот во поглед на кривично-правната заштита.

ГЛАВА ДВАЕСЕТ И ПРВА**КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ОПШТАТА СИГУРНОСТ НА ЛУЃЕТО И ИМОТОТ****Доведување во опасност животот и имотот со општо****опасно дејство или средство****Член 268**

(1) Тој што со љожар, поплава, експлозија, отров или отровен гас, моторна сила, електрична или со

друга енергија ќе предизвика опасност за животот на луѓето или за имотот од поголем обем,
 ќе се казни со строг затвор до десет години.

(2) Тој што со некакво општо опасно дејство или со општо опасно средство ќе предизвика опасност за животот на луѓето, или за имотот од голем обем,
 ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

(3) Тој што делото од став 1 и 2 од овој член ќе го стори од небрежност,
 ќе се казни со затвор до три години.

Оштетување заштитни уреди во рудниците, фабриките и работилиштата

Член 269

(1) Тој што во рудниците, фабриките, работилиштите или во други работилишта ќе уништи, оштети или ќе отстрани заштитни уреди и со тоа предизвика опасност за животот на луѓето или за имотот од поголем обем,

ќе се казни со строг затвор до осум години.

(2) Тој што делото од став 1 од овој член ќе го стори од небрежност,
 ќе се казни со затвор до три години.

Непрописно и неправилно изведување на градежните работи

Член 270

(1) Одговорното лице што при раководењето или изведувањето на некаква градба или градежни работи ќе постапи противно на прописите или на општо приенатите технички правила и со тоа ќе предизвика опасност за животот на луѓето или за имотот од поголем обем,

ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

(2) Ако делото од став 1 на овој член е направено од небрежност,
 сторителот ќе се казни со затвор до три години.

Загрозување на јавниот саобраќај

Член 271

(1) Тој што со непрописно или неправилно возење, со употреба на неисправно возило, со оштетување мостови, патишта или улици, со клавање пречки или на некој друг начин ќе го загрози јавниот саобраќај на мостовите, патиштата и улиците, така што со тоа да го доведе во опасност животот на луѓето или имотот од поголем обем,

ќе се казни со затвор најмалку еден месец.

(2) Тој што со загрозување на железничкиот, бродскиот или воздухопловниот саобраќај ќе го доведе во опасност животот на луѓето или имотот од поголем обем,

ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

(3) Тој што делото од став 1 и 2 на овој член ќе го стори од небрежност,
 ќе се казни со затвор до три години.

Несовесно вршење надзор над јавниот саобраќај

Член 272

(1) Одговорното лице на кое му е поверен надзорот над одржувањето патиштата и мостовите, на превозните средства или на јавниот саобраќај, или на кое му е поверено да раководи со возењето, кое што со несавесното вршење на својата должност ќе предизвика

опасност за животот на луѓето или за имотот од поголем обем,

ќе се казни со затвор најмалку шест месеци или со строг затвор до пет години.

(2) Ако делото од став 1 на овој член е сторено од небрежност,
 сторителот ќе се казни со затвор до три години.

Тешки дела против општата сигурност

Член 273

(1) Ако поради делата од член 268 став 1 и 2, 269 став 1, 270 став 1, 271 став 1 и 2 и 272 став 1 од овој законик настапила тешка телесна повреда или смрт на некое лице или имотна штета од големи размери,
 сторителот ќе се казни со строг затвор.

(2) Ако поради делата од член 268 став 1 и 2, 269 став 1, 270 став 1, 271 став 1 и 2 и 272 став 1 од овој законик настапила смрт на повеќе лица,
 сторителот ќе се казни со строг затвор најмалку пет години или со смртна казна.

(3) Ако поради делата од член 268 став 3, 269 став 2, 270 став 2, 271 став 3 и 272 став 2 од овој законик настапила тешка телесна повреда или смрт на некое лице или имотна штета од големи размери,
 сторителот ќе се казни со затвор најмалку шест месеци или со строг затвор до пет години.

(4) Ако поради делата од член 268 став 3, 269 став 2, 270 став 2, 271 став 3 и 272 став 2 од овој законик настапила смрт на повеќе лица,
 сторителот ќе се казни со строг затвор до петнаесет години.

Непрописно предавање во саобраќај експлозивен или запалив материјал

Член 274

Тој што противно на прописите за промет со експлозивен или лесно запалив материјал ќе предаде на превозење на јавните саобраќајни средства експлозивен или лесно запалив материјал или самиот ќе пренесува таков материјал користејќи се со јавните саобраќајни средства,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

Оштетување на брани од природни непогоди

Член 275

Тој што ќе ги оштети уредите или природните брани што служат како заштита од природни непогоди,
 ќе се казни со парична казна или со затвор до две години.

Уништување, оштетување или отстранување знаци со кои се обрнува внимание на опасност

Член 276

Тој што ќе уништи, оштети или отстрани знак со кој се обрнува внимание на некаква опасност или знак што служи за сигурност на саобраќајот,
 ќе се казни со парична казна или со затвор до две години.

Злоупотреба на телекомуникациони знаци

Член 277

Тој што злонамерно или без потреба ќе отпрати меѓународно договорен знак за повикување во помош или знак дека загрозува опасност, или тој што ќе обмане со телекомуникационен знак дека постои сигурност, или тој што ќе злоупотреби меѓународно договорен телекомуникационен знак,
 ќе се казни со затвор.

Неотклонување опасност**Член 278**

(1) Тој што со навремена пријава до државниот орган или на друг начин не ќе преземе мерки да се отклони некаков пожар, поплава, експлозија или некаква друга опасност за животот на луѓето или за имотот од поголем обем макар да можел тоа да го стори без опасност за себе си или за другото,

ќе се казни со затвор до една година.

(2) Тој што со одвраќање или на друг начин ќе го спречи другето во преземање мерки за да се отклони пожар, поплава, експлозија или некаква друга опасност за животот на луѓето или за имотот од поголем обем, ќе се казни со затвор до две години.

ГЛАВА ДВАЕСЕТ И ВТОРА**КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ПРАВОСУДСТВОТО****Непријавување на кривичното дело што се подготвува****Член 279**

(1) Тој што знае дека се подготвува извршувањето на кривично дело за кое може по законот да се изрече пет години строг затвор или потешка казна, па во времето кога било уште можно да се спречи неговото извршување не ќе го пријави тоа, а за делото биле направен обид или тоа биде извршено,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Ако не е пријавено подготвувањето на кривично дело за кое може по законот да се изрече смртна казна,

сторителот ќе се казни со затвор најмалку шест месеци или со строг затвор до десет години.

(3) За непријавување подготвувањето на кривичното дело од став 1 на овој член нема да се казни лицето на кое сторителот му е брачен другар, роднина по крв во права линија, брат или сестра, посвоител или посвоеник.

Непријавување на кривично дело или на сторител**Член 280**

(1) Тој што го знае сторителот на кривичното дело за кое може по законот да се изрече смртна казна, или тој што само знае дека е извршено такво дело, па не ќе го пријави тоа, наоко од таквата пријава зависи на времето откривање на сторителот или на делото,

ќе се казни со затвор или со строг затвор до пет години.

(2) За непријавување нема да се казни лицето на кое му е сторителот брачен другар, роднина по крв во права линија, брат или сестра, посвоител или посвоеник, или кое што му е бранител или верски поповедник на сторителот.

Помош на сторителот после извршеното кривично дело**Член 281**

(1) Тој што ќе го крие сторителот на кривично дело или ќе му помага со сокривање на орудијата, трагите или на друг начин да не биде откриен, или тој што ќе го крие осуденото лице или ќе преземе други дејства со кои се оди кон тоа да не се изврши казната, или да не се применат воспитно-поправителните мерки или мерките на безбедност,

ќе се казни со затвор.

(2) Казната за делото од став 1 на овој член не може да биде потешка ни по видот ни по висината од казната што е пропишана за кривичното дело за кое е дадена помошта.

(3) Нема да се казни за делото од став 1 на овој член лицето на кое сторителот му е брачен другар, роднина по крв во права линија, брат или сестра, посвоител или посвоеник.

Лажно пријавување**Член 282**

(1) Тој што ќе го пријави некое определено лице дека сторило кривично дело за кое се гони по службена должност, а знае дека тоа лице не е сторител, ќе се казни со затвор најмалку три месеца.

(2) Тој што ќе пријави дека самиот тој сторила некако кривично дело, иако не го сторила, ќе се казни со парична казна или со затвор до три месеца.

(3) Со истата казна ќе се казни тој што ќе пријави дека е сторено кривично дело за кое се гони по службена должност, иако знае дека тоа дело не е сторено.

Давање на лажен исказ**Член 283**

(1) Сведокот, вештакот, преводачот или толкувачот кој пред судот, во арбитражната или во управната постапка ќе даде лажен исказ,

ќе се казни со затвор до три години.

(2) Ако лажниот исказ е даден во кривичната постапка, сторителот ќе се казни со затвор.

(3) Ако лажниот исказ е даден под заклетва, сторителот ќе се казни за делото од став 1 на овој член со затвор, а за делото од став 2 од овој член со строг затвор до пет години.

(4) Ако настапиле поради делата од став 2 и 3 на овој член особено тешки последици за обвинетиот, сторителот ќе се казни со строг затвор.

(5) Ако сторителот доброволно го одзове својот лажен исказ пред да се донесе конечна одлука, ќе се казни со парична казна или со затвор до три месеца, а може и да се ослободи од казната.

Спечување на докажувањето**Член 284**

(1) Тој што ќе ја скрие, уништи, оштети или деловично или наполно ја направи тугата исправа неуцотреблива, во намера да го спречи или отежни докажувањето,

ќе се казни со затвор до една година.

(2) Со истата казна ќе се казни тој, што со намера од став 1 на овој член, ќе уклони, уништи, расипе, помести или ќе премести некаков граничен камен, земјомерни белези или воопшто некаков знак за сопственоста на недвижноста или за правото за употреба на вода, или тој што во истата намера лажно постави ваков знак.

Повреда на тајноста на иследувањето, на претресот или на расправата**Член 285**

Тој што неовластено ќе го открие она што го дознал во постапката на иследувањето или на претресот односно на расправата пред судот или во арбитражната постапка, а што е огласено како тајна со одлука на иследниот орган или на судот, односно на арбитражата,

ќе се казни со парична казна или со затвор до две години.

Побуна на лица лишени од слобода**Член 286**

(1) Лица што ја издржуваат казната во казнено-поправителна установа, или лица во истражен затвор или притвор, кои што ќе се соберат со намера да се ослободат насилно, или заеднички да ги нападнаат лицата под чиј надзор се наоѓаат, или нив да ги присилат со сила или со застрашување дека непосредно ќе ја употребат силата на принудата за да тие сторат или да пропуштат нешто што е противно на нивната должност, ќе се казни со затвор до три години.

(2) Учесниците во делото од став 1 на овој член што ќе употребат сила или застрашување, ќе се казни со строг затвор до осум години.

Бегане на лице лишено од слобода**Член 287**

Тој што ќе побегне од казнено-поправителна установа или од истражен затвор или притвор со употреба на сила или со застрашување дека непосредно ќе употреби сила,

ќе се казни со затвор или со строг затвор до пет години.

Овозможување бегането на лице лишено од слобода**Член 288**

(1) Тој што со сила, застрашување, обмана или на друг начин ќе му го овозможи бегането на лицето што ќе наоѓа на издржување на казната во казнено-поправителна установа, или на лицето во истражен затвор или притвор, или на малолетникот што се наоѓа во воспитно-поправителен дом,

ќе се казни со затвор или со строг затвор до пет години.

(2) Ако делото од став 1 на овој член го сторат здружено повеќе лица,

ќе се казни со строг затвор до осум години.

ГЛАВА ДВАЕСЕТ И ТРЕТА**КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ЈАВНИОТ РЕД И ПРАВНИОТ САОБРАКАЈ****Спречување на службеното лице при вршењето на службено дејство****Член 289**

(1) Тој што со сила, или со застрашување дека ќе употреби непосредно сила, ќе го спречи службеното лице при вршењето на службено дејство, или на ист начин ќе го присили да изврши службено дејство,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Ако при извршувањето на делото од став 1 на овој член сторителот ќе го навреди или ќе го злостави службеното лице или ќе му нанесе лесна телесна повреда, или ќе го застрашува со употреба на оружје,

ќе се казни со затвор до три години.

(3) За обид ќе се казни.

(4) Ако сторителот на делото од став 1 и 2 на овој член бил предизвикан со незаконито или со грубо постапување на службеното лице,

ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци, а може и да се ослободи од казна.

Учеството во гомила која ќе го спречи службеното лице во вршењето на службено дејство**Член 290**

(1) Тој што учествува во гомила луѓе која со заедничко работење ќе го спречи или ќе се обиде да го

спречи службеното лице при вршењето на службено дејство, или на ист начин ќе го присили да изврши службено дејство,

ќе се казни за самото учество со затвор до една година.

(2) Водачот на гомила која ќе го изврши делото од став 1 на овој член,

ќе се казни со затвор до три години.

Повикување на отпор**Член 291**

(1) Тој што ќе повикува други на отпор или непослушност спрема законити одлужки или мерки на државните органи или спрема службеното лице во вршењето на службено дејство,

ќе се казни со затвор.

(2) Поради делото од став 1 на овој член ако дошло до неспроведување или значително отежнување спроведувањето на законити одлужки или мерка на државните органи,

сторителот ќе се казни со строг затвор од две до пет години.

Непослушност спрема наредбата за оддалечување**Член 292**

(1) Тој што не ќе се оддалечи од гомилата луѓе што надлежното службено или воено лице ја повикало да се растури,

ќе се казни со парична казна или со затвор до три месеца.

(2) Со истата казна ќе се казни тој што не ќе се оддалечи на позивот од надлежното службено или воено лице од местото на кое е забрането задржување,

Неучествување во отклонувањето на општа опасност**Член 293**

Тој што противно на наредбата од надлежниот државен орган без оправдана причина, ќе откаже да учествува во отклонувањето на опасност од пожар, поплава, или сличен настан,

ќе се казни со парична казна или со затвор до три месеца.

Симнување или повреда на службениот печат или знак**Член 294**

(1) Тој што ќе го означи или повреди службениот печат или знак што го ставило овластеното службено лице поради осигурување на предмет или просторија, или тој што без симнување или повреда на печатот или знакот влезе во таква просторија,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(2) За обид ќе се казни.

Земање или уништување на службениот печат или службените списи**Член 295**

(1) Тој што ќе го земе, скрие, уништи, оштети или на друг начин ќе го стори неумотреблив службениот печат, книга, спис или исправа што и припаѓа на државна установа или на претпријатие или се наоѓа кај нив,

ќе се казни со затвор до три години.

(2) За обид ќе се казни.

Лажно претставување**Член 296**

(1) Тој што со намера да прибави за себе или за друго немајќа корист или да нанесе другему некаква штета, ќе се претставува лажно како службено лице

или неовластено ќе носи некакви знаци на службено или воено лице,

ќе се казни со парична казна или со затвор до две години.

(2) Тој што ќе изврши некакво дејство што е овластено да го изврши само определеното службено лице, ќе се казни со затвор до две години.

Самовластие

Член 297

Тој што ќе прибавува самовласно некое свое право или право за кое смета дека му припаѓа,

ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

Договор за извршување кривично дело

Член 298

Тој што ќе се договори со друго да извршат определено кривично дело за кое по законот може да се изрече пет години строг затвор или потешка казна, ќе се казни со затвор до една година.

Злосторничко здружување

Член 299

(1) Тој што ќе организира група или банда што има за цел да извршува кривични дела за кои може да се изрече по законот пет години строг затвор или потешка казна,

ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

(2) Припадникот на таква група или банда,

ќе се казни со затвор до една година.

(3) Членот на група или банда што ќе ја открие групата односно бандата пред да стори во нејзиниот состав или за неа некое кривично дело, ќе се ослободи од казна.

Изработување и набавување на оружје и средства што се наменети за извршување на кривично дело

Член 300

(1) Тој што ќе изработува, набавува оружје, материји за распрснување или средства потребни за нивно право, како и отрови, за кои знае дека се наменети за извршување на кривично дело или другему овозможува да дојде до нив,

ќе се казни со затвор или со строг затвор до пет години.

(2) Тој што ќе направи или другему ќе отстапи лажан клуч, отворац или некое друго средство за провала иако знае дека е тоа наменето за извршување на кривично дело,

ќе се казни со затвор до две години.

Неповолно држење на оружје или материји што се распрснуваат

Член 301

Тој што неовластено ќе набавува, продава или ќе држи оружје или материји што се распрснуваат чие што набавување или продажба не е позволена воопшто, ќе се казни со затвор до две години.

Учество во гомила што ќе изврши кривично дело

Член 302

(1) Тој што ќе учествува во гомила луѓе која со заедничко работење ќе лиши од животот некое лице, или ќе му нанесе тешка телесна повреда, ќе изврши палеж, оштети имот во поголем обем или ќе стори дру-

ги тешки насилства, или која што ќе се обиде да изврши вакви дела,

ќе се казни за самото учество со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

(2) Водачот на гомилата што ќе го изврши делото од став 1 на овој член,

ќе се казни со строг затвор до десет години.

Неповолен премин преку државната граница

Член 303

(1) Тој што ќе ја премине неповолено границата на Федеративна Народна Република Југославија, ќе се казни со затвор до две години.

(2) За обид ќе се казни.

(3) Тој што ќе организира мрежа за неповолено преминување границата на Федеративна Народна Република Југославија или на друг начин систематски ќе им помага на други да ја преминуваат неповолено границата,

ќе се казни со строг затвор до пет години.

Злоупотреба на знакот за помош и за опасност

Член 304

Тој што ќе го злоупотреби знакот за помош или знакот за опасност или без основа ќе повликува за помош со намера да предизвика излегување на државните органи или противпожарната милиција или да го запре саобраќајот,

ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

Играње комар

Член 305

(1) Тој што ќе игра комар во вид на занает или тој што ќе наговорува други лица да играат комар, ќе се казни со парична казна или со затвор до една година и со парична казна.

(2) Со истата казна ќе се казни тој што за награда ќе става на располагање простории за играње комар или на друг начин за награда ќе овозможува да се игра комар.

(3) Тој што ќе се послужи при играње комар со лажни карти или со друга обмана, ќе се казни со строг затвор до пет години и со парична казна.

(4) Со истата казна ќе се казни тој што игра комар или овозможува да се игра комар со лице за кое знае или можело да знае дека до парите за играње комар дошло со извршување на кривично дело.

(5) Предметите на комарот како и парите затечени при комарот ќе се земат.

Фалсификување на исправа

Член 306

(1) Тој што ќе направи лажна исправа или ја преправи вистинската исправа со намера да се таквата исправа употреби како права, или тој што ќе ја употреби лажната или преправената исправа како права, ќе се казни со затвор до две години.

(2) За обид ќе се казни.

(3) Ако делото од став 1 на овој член е сторено на јавна исправа, тестамент, меница, чек, јавна или службена книга или друга книга што мора да се води врз основа на законот,

сторителот ќе се казни со затвор или со строг затвор до пет години.

Одделни случаи на фалсификување исправи

Член 307

Ке се смета дека сторува дело на фалсификување исправи и ќе се казни по член 306 на овој законик:

- 1) тој што неовластено ќе исполни некаква хартија, бланкет или некој друг предмет, на кој некое лице ставило свој потпис, со некаква изјава што има вредност за правни односи;
- 2) тој што ќе го обмине другото за содржината на некоја исправа и овој стави свој потпис на таа исправа, сметајќи дека се потпишува под некаква друга исправа или под некаква друга содржина;
- 3) тој што ќе издаде исправа од името на некое лице без негово овластување или од името на лице што не постои;
- 4) тој што како издавач на исправа со свој потпис ќе стави дека има некакво службено место или чин, иако нема такво службено место или чин, а тој факт има особено влијание на доказната сила на исправата;
- 5) тој што ќе состави исправа на тој начин што ќе употреби неовластено вистински печат или знак.

Заверување на неистинитата содржина

Член 308

- (1) Тој што со доведување во заблуда на надлежниот орган ќе стори да овој завери во јавна исправа, вапционик или книга нешто неистинитото што има да служи како доказ во правниот саобраќај, ќе се казни со затвор или со строг затвор до пет години.

- (2) Со истата казна ќе се казни тој што ќе употреби ваква исправа или книга иако знае дека се неистинити.

Издавање и употреба на неистинитото лекарско или ветеринарно уверение

Член 309

- (1) Лекарот или ветеринарот што ќе издаде неистинитото лекарско односно ветеринарно уверение, иако знае дека е тоа неистинитото, ќе се казни со затвор до две години.
- (2) Тој што ќе употреби неистинитото лекарско односно ветеринарно уверение иако знае дека е неистинитото, ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

Надриписарство

Член 310

Тој што ќе дава на странки правна помош во вид на завет или за награда иако не е овластен за тоа, ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

Злоупотреба на верата и на црквата во политички цели

Член 311

Верскиот претставник што ќе ја злоупотреби слободата за вршење верски работи или верски обреди во цели противни на уставниот строј, ќе се казни со затвор до две години.

Противзаконито вршење на обредот за венчавање

Член 312

Тој што ќе изврши обред на венчавање по прописите на вероисповеста пред да е склучен брак пред надлежниот државен орган, ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

Смеќавање на верските обреди

Член 313

Тој што ќе смеќава или ќе спречува да се извршуваат верските обреди, ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

ГЛАВА ДВАЕСЕТ И ЧЕТВРТА

КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ СЛУЖБЕНАТА ДОЛЖНОСТ

Злоупотреба на службено место или овластување

Член 314

(1) Службеното лице кое со намера да прибави за себе или за другото некаква корист или другему да нанесе некаква штета, ќе го искористи своето службено место или овластување, ќе ја пречекори границата на своето службено овластување или не ќе ја изврши службената должност,

ќе се казни со затвор до три години.

(2) Ако со делото од став 1 на овој член е предизвикана позначителна штета на државна или на општествена установа или претпријатие, или повреда на правата на граѓаните, сторителот ќе се казни со затвор најмалку шест месеци или со строг затвор до пет години.

(3) Во особено тешки случаи на делото од став 2 на овој член, сторителот ќе се казни со строг затвор до осум години.

Кршење на законот од страна на судијата

Член 315

(1) Судијата кој со намера да прибави другему некаква корист или да му нанесе некаква штета, ќе донесе незаконит акт или на друг начин ќе го прекрши законот,

ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

(2) Во, особено тешки случаи, сторителот ќе се казни со строг затвор до десет години.

Противзаконито ослободување на лице лишено од слобода

Член 316

Службеното лице што противзаконито ќе ослободи лице лишено од слобода кое му е поверено на чување, или му помогне да избега, или ќе му овозможува недоволена врска или преписка за да подготви бегане,

ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

Несовесна работа во службата

Член 317

(1) Службеното лице што во вршењето на службата очигледно ќе постапува немарно или свесно не ќе се придржува на законите или на пропишаните правила на службата, иако знае дека поради таква постапка може да дојде до штета за државната или за општествената установа или претпријатие, или дека можат да бидат повредени правата на граѓаните, ќе се казни со парична казна или со затвор до шест месеци.

(2) Ако поради делото од став 1 на овој член настанила поголема штета за државната или за опште-

ствената установа или претпријатие, или ако е повредено некое право на граѓаните,
сторителот ќе се казни со затвор до четири години.

Противзаконита наплата и исплата

Член 318

(1) Службеното лице што ќе наплати од некого нешто што овој не е должен да го плати или исплати повеќе одошто е должен да плати,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Со истата казна ќе се казни и службеното лице што при исплата или при предавање на некакви ствари исплати односно предаде помалку.

Фалсификат и уништување на службена исправа, книга или спис

Член 319

(1) Службеното лице што ќе внесе во службена исправа, книга или спис неистинити податоци или не внесе некаков важен податок, или со својот потпис односно со службениот печат завери службена исправа, книга, или спис со неистинитата содржина, или што ќе овозможи со својот потпис односно со службениот печат правење на службена исправа, книга или спис со неистинитата содржина,

ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

(2) Со истата казна ќе се казни и службеното лице што во службата ќе ја употреби неистинитата службена исправа, книга или спис како да се вистинити, или кое што ќе ја уништи, скрие, во поголема мерка оштети или на друг начин ќе ја стори неупотреблива службената исправа, книга или спис.

Одавање на службена тајна

Член 320

(1) Службеното лице кое на неповикано лице му соопшти или предаде поверливи документи или податоци што ги дознало во службата а кон по своето значење претставуваат службена тајна,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Ако делото од став 1 на овој член е сторено што се однесува на нарочно чувани документи или податоци, или е сторено од службено лице што било со поверливите документи или податоци нарочно запознато или определено за нивното чување,

сторителот ќе се казни со строг затвор до пет години.

(3) Во особено тежки случаи на делото од став 2 на овој член,

сторителот ќе се казни со строг затвор до десет години.

(4) Ако делото од став 2 на овој член е сторено од небрежност,

сторителот ќе се казни со затвор до две години.

(5) Со казните од став 1, 2 и 3 на овој член ќе се казни и лицето што ќе соопшти или предаде поверливи податоци или документи и после престанувањето на службата.

Противправно присвојување ствари при претресување или спроведување на извршувањето

Член 321

Службеното лице што при претресувањето на стан, простории или лица, или при спроведувањето на извршувањето во постапката на конфискација, секвестрација или во извршената постапка ќе одземе подвижна ствар со намера да со нејзиното присвојување при-

бави за себе или за друго противправна имотна корист,

ќе се казни со строг затвор до десет години.

Проневера

Член 322

(1) Службеното лице што со намера за себе или за друго да прибави имотна корист противправно ќе присвои пари, хартии од вредност или други подвижни ствари што му се поверени во службата,

ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

(2) Ако е проневерена значителна сума пари или ствар од голема вредност,
сторителот ќе се казни со строг затвор до десет години.

Послужување

Член 323

(1) Службеното лице што ќе се послужи неовластено со пари, хартии од вредност или со други подвижни ствари што му се поверени во службата, или ги даде неовластено на друго на послужување,

ќе се казни со затвор од три месеца до три години.

(2) Ако делото од став 1 на овој член е сторено со спекулантски цели,

сторителот ќе се казни со строг затвор до десет години.

Противзаконито посредување

Член 324

(1) Службеното лице што преку границите на своето службено овластување, користејќи се со своето службено место, ќе посредува за награда или некаква друга корист да се изврши службено дејство кое би морало да се изврши и без тоа, или да не се изврши службено дејство кое не би смеело ни да се изврши,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Службеното лице што преку границите на своето службено овластување, користејќи се со своето службено место, ќе посредува да се изврши службено дејство кое не би смеело да се изврши, или да не се изврши службено дејство кое би морало да се изврши,

ќе се казни со затвор најмалку три месеца.

(3) Ако е примена награда или некаква друга корист за посредувањето од ставот 2 на овој член,
сторителот ќе се казни со строг затвор до пет години.

Примање поткуп

Член 325

(1) Службеното лице што ќе бара или ќе прими подарок или некаква друга корист, или што ќе прими ветување на подарок или некаква корист за да изврши во границите на своето службено овластување службено дејство кое не би смеело да го изврши, или да не изврши службено дејство кое би морало да го изврши,

ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до осум години.

(2) Службеното лице што ќе бара или што ќе прими подарок или некаква друга корист или што ќе прими ветување на подарок или некаква корист да изврши во границите на своето службено овластување службено дејство кое би морало да го изврши, или да не изврши службено дејство кое не би смеело да го изврши,

ќе се казни со затвор до три години.

(3) Службеното лице што после извршувањето односно неизвршувањето на службеното дејство споменато во став 1 и 2 на овој член, а во врска со него, ќе бара или ќе прими подарок или некаква друга корист,

ќе се казни со затвор до една година.

(4) Применлиот подарок или имотната корист ќе се земе.

Давање поткуп

Член 326

(1) Тој што на службеното лице ќе му даде или ќе му вети подарок или некаква друга корист за да тоа во границите на своето службено овластување изврши службено дејство кое не би смеело да го изврши, или да не изврши службено дејство кое би морало да го изврши, или тој што посредува при вакво поткупување на службеното лице,

ќе се казни со затвор најмалку два месеца.

(2) Тој што на службеното лице ќе му даде или ќе му вети подарок или некаква друга корист за да тоа во границите на своето службено овластување изврши службено дејство кое би морало да го изврши, или да не изврши службено дејство кое не би смеело да го изврши, или тој што посредува при вакво поткупување на службено лице,

ќе се казни со затвор до две години.

(3) Лицето што дало поткуп може да се ослободи од казна ако поткупот бил баран од него и ако веднаш после давањето на поткупот ќе го пријави тоа доброволно.

(4) Дадениот подарок или имотната корист ќе се земе, а во случајот од став 3 на овој член може да му се врати на лицето што го дало поткупот.

ГЛАВА ДВАЕСЕТ И ПЕТА

КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ОРУЖЕНИТЕ СИЛИ

Неизвршување и откажување да се изврши наредба

Член 327

(1) Военото лице што не ќе ја изврши наредбата од претпоставениот старешина, а таа се однесува до службата,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Военото лице што ќе откаже да ја изврши наредбата од претпоставениот старешина, а таа се однесува до службата,

ќе се казни со затвор.

(3) Ако поради делото од став 1 и 2 на овој член настаниле тешки последици, сторителот ќе се казни со строг затвор до осум години.

(4) Ако при извршувањето на делото од став 1 и 2 на овој член сторителот употребил сила или застрашувал со употреба на оружје,

ќе се казни со строг затвор.

(5) Во особено тешки случаи на неизвршување или откажување да се изврши наредба, или ако делата од став 2, 3 и 4 од овој член се сторени во приправна, мобилна или воена состојба,

сторителот ќе се казни со строг затвор или со смртна казна.

(6) Тој што ќе наговорува воено лице да не ја изврши или да откаже да ја изврши наредбата од претпоставениот старешина,

ќе се казни со затвор до две години.

Противење на претпоставениот старешина

Член 328

(1) Военото лице што заедно со други воени лица ќе се успротиви на наредбата од претпоставениот старешина и не сака да ја изврши, или откаже да ја врши својата должност,

ќе се казни со строг затвор.

(2) Военото лице што заедно со други воени лица ќе се успротиви организирано или по претходен договор на наредбата од претпоставениот старешина и не сака да ја изврши, или откаже да ја врши својата должност,

ќе се казни со строг затвор најмалку пет години, а организаторот со строг затвор најмалку осум години или со смртна казна.

(3) Ако не дојде до извршувањето на делото од став 2 на овој член,

организаторот ќе се казни со строг затвор најмалку пет години, а учесниците во договорот со строг затвор од три до десет години.

(4) Воениот старешина што учествува на кој и да било начин во делото од став 1—3 на овој член,

ќе се казни со строг затвор најмалку десет години или со смртна казна.

(5) Воениот старешина што во случајот на делото од став 1 и 2 на овој член не ќе преземе потребни мерки за да се воспостави ред,

ќе се казни со строг затвор до десет години.

Противење на стражар, на стража, на патрола, на дежурно или на друго воено лице што извршува слична служба

Член 329

Военото лице што ќе му се противи на стражар, на стража, на патрола, на дежурно или на друго воено лице во слична служба, додека ја извршуваат тие својата службена должност, како и военото лице што не ќе ја послуша нивната покана или наредба,

ќе се казни со затвор до една година.

Присилба да се повреди службената должност

Член 330

(1) Тој што со сила или со застрашување дека непосредно ќе употреби сила ќе го спречи военото лице при вршењето на службената должност, или на ист начин ќе го присили да ја врши службената должност,

ќе се казни со затвор до три години.

(2) Ако поради делото од став 1 од овој член настаниле тешки последици или е делото сторено во приправна, мобилна или воена состојба, сторителот ќе се казни со строг затвор до десет години.

Напад на воено лице при вршењето на службата

Член 331

(1) Тој што ќе го нападне военото лице кое си ја врши службата,

ќе се казни со затвор до една година.

(2) Ако при извршувањето на делото од став 1 на овој член му е нанесена на военото лице лесна телесна повреда,

сторителот ќе се казни со затвор.

(3) Ако при извршувањето на делото од став 1 на овој член му е нанесена на военото лице тешка телесна повреда или е лишено од животот,

сторителот ќе се казни со строг затвор најмалку една година или со смртна казна.

Поблаго казнување за делата од членот 327—331

Член 332

Ако сторителот на делата од член 327, 328 став 1, 329, 330 и 331 од овој законик бил предизвикан со незаконито или со грубо постапување на военото лице, може поблаго да се казни, а може и да се ослободи од казна.

Малтретирање на потчинето или помладо лице**Член 333**

Воениот старешина кој што го малтретира потчинетото или помладото лице или со него постапува на начини што го навредува човешкото достоинство, ќе се казни со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

Повреда на стражарската, на патролната или на спроводничката служба или на друга слична служба**Член 334**

(1) Военото лице што ќе постапи противно на прописите од стражарската, патролната или спроводничката служба, од службата на дежурниот или други слични служби,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Ако делото од став 1 на овој член е сторено кај склад на оружје, склад на муниција или на експлозивен материјал, или кај други објекти од важно значење,

сторителот ќе се казни со затвор најмалку три месеца.

(3) Ако поради делото од став 1 и 2 на овој член настаниле тешки последици,

сторителот ќе се казни со строг затвор најмалку две години.

Повреда на чувањето на државната граница**Член 335**

(1) Военото лице вршејќи ја службата на граница, што ќе постапи противно на прописите за чувањето на државната граница,

ќе се казни со строг затвор до пет години.

(2) Ако поради делото од став 1 на овој член настаниле тешки последици,

сторителот ќе се казни со строг затвор.

Невистинити рапорти и извештаи**Член 336**

(1) Военото лице кое при вршењето на должноста даде рапорт или извештај со невистинити содржини, или во рапортот или во извештајот прекути некој вистинит факт што не смеело да го прекути,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Ако поради делото од став 1 на овој член настаниле тешки последици,

сторителот ќе се казни со строг затвор до десет години.

Непреземање мерки за заштита на воените единици**Член 337**

(1) Воениот старешина што не ќе преземе потребни мерки за запазување животите и здравјето на луѓето и добитокот што му се поверени, за осигурување и одржување во исправна состојба на објектите, предметите и оредствата што служат за боева готовност, за уредното снабдување на единицата што му е поверена со храна, спрема или материјал, или на време и уредно да се извршат осигурителните работи или обезбедувањето на поверените му објекти,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Ако поради делото од став 1 на овој член настаниле тешки последици,

сторителот ќе се казни со строг затвор до десет години.

(3) Ако делата од став 1 и 2 на овој член се сторени од небрежност,

сторителот ќе се казни во случајот од став 1 со затвор до шест месеци, а во случајот од став 2 со затвор најмалку шест месеци.

Необезбедување при воени вежби**Член 338**

(1) Военото лице или лицето на служба во оружените сили кое при вежба или при извршување на опити не ќе преземе потребни мерки за обезбедување или за претпазливост, па поради тоа биде предизвикана повреда на некое лице или значителна имотна штета,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Ако поради делото од став 1 на овој член настанила тешка телесна повреда или смрт на некое лице или имотна штета од поголем обем,

сторителот ќе се казни со строг затвор до десет години.

Неодзивање на покана и одбегнување на воената служба**Член 339**

(1) Тој што без оправдана причина не ќе дојде во определеното време на регрутација, отслужувањето на задолжителниот воен срок, воена вежба или на друга воена служба, иако бил повикан со поединечна покана или преку јавен оглас,

ќе се казни со затвор до една година.

(2) Тој што ќе избега во странство или ќе се крие за да го одбегне регрутувањето, отслужувањето на задолжителниот воен срок, воената вежба или друга воена служба,

ќе се казни со строг затвор до осум години.

(3) Тој што наговорува повеќе лица да извршат дела од став 1 и 2 на овој член,

ќе се казни со строг затвор од три до десет години.

(4) Ако делата од став 1—3 на овој член се сторени во приправна, мобилна или воена состојба, сторителот ќе се казни во случајот од став 1 со строг затвор до пет години, а во случајот од став 2 и 3 со строг затвор најмалку три години или со смртна казна.

(5) Сторителот на делото од став 2 и 4 на овој член што ќе се јави доброволно на воените органи може да се казни поблаго.

Одбегнување од воената служба со онеспособување или обмана**Член 340**

(1) Тој што со намера да се извлече од службата во војската или за да биде распореден на полесна должност, ќе се осакати сам себе си или ќе се онеспособи на друг начин трајно или времено или другему ќе му дозволи трајно или времено да го онеспособи, како и тој што ќе осакати или на друг начин онеспособи другото со негово одобрение или без одобрение со иста намера,

ќе се казни со строг затвор до десет години.

(2) Тој што со иста намера ќе употреби лажна исправа, ќе симулира болест или ќе постапува на друг измамлив начин,

ќе се казни со затвор или со строг затвор до пет години.

(3) Ако делото од став 1 и 2 на овој член е сторено во приправна, мобилна или воена состојба, сторителот ќе се казни со строг затвор најмалку две години или со смртна казна.

Противзаконито ослободување од служба во војската**Член 341**

(1) Тој што со злоупотреба на своето службено место или овластување ќе направи да се ослободи од

должност или да се распределат на полесна должност воено лице или лице кое подлежи на воена обврска, ќе се казни со затвор најмалку шест месеци или со строг затвор до десет години.

(2) Ако делото од став 1 на овој член е сторено од користољубие или во приправна, мобилна или воена состојба,

сторителот ќе се казни со строг затвор.

Самоволно оддалечување и бегане од војска

Член 342

(1) Военото лице што самоволно ќе ја напушти својата единица или службата, или што не ќе се врати на должност од дозволеното бавење во единицата или во службата во определеното срок, ќе се казни со затвор до една година.

(2) Ако военото лице од став 1 на овој член избегне во странство или се крие за да ја одбегне службата во војската, ќе се казни со строг затвор до дваесет години.

(3) Тој што ќе изговорува воени лица да извршат дела од став 2 на овој член, ќе се казни со строг затвор.

(4) Ако делата од став 1—3 на овој член се сторени во приправна, мобилна или воена состојба, сторителот ќе се казни во случајот од став 1 со строг затвор до десет години, а во случајот од став 2 и 3 со строг затвор најмалку три години или со смртна казна.

(5) Избеганиот од војската што доброволно ќе му се јави на воениот орган може поблаго да се казни.

Одбегнување од попис и преглед

Член 343

(1) Тој што без оправдани причини не ќе се одзове или што ќе се спротиви на попис или преглед на луѓето или на попис или преглед на добитокот, на превозните или на преносните средства, на зградите и на другите објекти потребни за оружените сили или тој што ќе даде при важов попис или преглед неточни изјави или податоци, ќе се казни со парична казна или со затвор до две години.

(2) Ако делото од став 1 на овој член е сторено во приправна, мобилна или воена состојба, сторителот ќе се казни со строг затвор до пет години.

Недоведување на добиток и на возила

Член 344

(1) Тој што противно на законски утврдената обврска не ќе ги доведе без оправдани причини добитокот, возилата или другите преносни или превозни средства за вежба, маневра или за некои други воени служби,

ќе се казни со парична казна или со затвор до две години.

(2) Ако делото од став 1 на овој член е сторено во приправна, мобилна или воена состојба, сторителот ќе се казни со строг затвор до пет години.

Несовесна изработка и преземање на воен материјал

Член 345

(1) Военото лице или лицето што е на служба во оружените сили кое несовесно ќе ја врши поверената

му служба, па порали тоа не ќе бидат изработени на време или не ќе одговараат на определеното квалитет, оружјето, муницијата, експлозивот или друго борбено средство,

ќе се казни со затвор или со строг затвор до пет години.

(2) Со иста казна ќе се казни военото лице или лицето што е на служба во оружените сили кое што, вршејќи ја службата несовесно, прими или предаде предмети за снабдување, спрема или наоружување на војската што не одговараат на пропишаните услови или на договорот.

(3) Ако поради делото од став 1 и 2 на овој член настаниле тешки последици,

сторителот ќе се казни со строг затвор.

(4) Ако делата од став 1—3 на овој член се сторени од небрежност,

сторителот ќе се казни во случајот од став 1 и 2 со затвор до три години, а во случајот од став 3 со затвор или со строг затвор до пет години.

Непрописен и невнимателен однос спрема повереното оружје, муниција и експлозив

Член 346

(1) Военото лице кое непрописно или невнимателно држи, чува или ракува со повереното му оружје, со муницијата или со експлозивот, па со тоа предизвика нивно оштетување во поголема мерка, уништување или исчезнување,

ќе се казни со затвор до две години.

(2) Со иста казна ќе се казни припадникот на организацијата која има право на држење и носење оружје, ако го изврши делото од став 1 на овој член.

(3) Ракувачот на складиште за оружје, муниција, експлозив и за други боеви средства што не ќе преземе мерки за нивното обезбедување, па поради тоа дојде до нивно оштетување, уништување или исчезнување,

ќе се казни со затвор или со строг затвор до десет години.

(4) Ако делото од став 3 на овој член е сторено од небрежност,

сторителот ќе се казни со затвор до две години.

(5) Ако поради делото од став 3 и 4 на овој член настанила имотна штета од поголем обем, сторителот ќе се казни за случајот од став 3 со строг затвор, а за случајот од став 4 со затвор најмалку три месеца или со строг затвор до пет години.

Противзаконито располагање со повереното оружје

Член 347

Военото лице што ќе присвои, отуѓи, заложи, предаде на друго лице на користење, оштети или уништи оружје, муниција или други предмети од вооружението што му се дадени на употреба,

ќе се казни со затвор или со строг затвор до пет години.

Издавање на воена тајна

Член 348

(1) Тој што ќе соопшти или предаде на неповикано лице поверливи документи или податоци кои по своето значење претставуваат воена тајна,

ќе се казни со затвор најмалку шест месеци.

(2) Ако делото од став 1 на овој член е сторено во поглед на нарочно чуваните документи или податоци, или е сторено од лице кое било нарочно запознато со поверливите податоци или документи или било определено да ги чува,
сторителот ќе се казни со строг затвор до десет години.

(3) Ако делото од став 2 на овој член е сторено во припремна, мобилна или воена состојба или настаниле или можеле да настапат тешки последици,
сторителот ќе се казни со строг затвор најмалку три години или со смртна казна.

(4) Ако делата од став 1—3 на овој член се сторени од небрежност,

сторителот ќе се казни за случајот од став 1 со затвор до една година, за случајот од став 2 со затвор, а за случајот од став 3 со строг затвор до десет години.

Неовластено влегување во воени објекти и правење скици или цртежи на воени објекти и орудија

Член 349

(1) Тој што неовластено ќе влезе во воен објект мако знае дека е забрането да се влегува,
ќе се казни со затвор до шест месеци.

(2) Тој што неовластено ќе прави скици или цртежи на воени објекти или орудија, или ги фотографира,
ќе се казни со затвор до три години.

Предавање во рацете на непријателот

Член 350

Военото лице што за време на војна ќе премине на непријателска страна или ќе му се предаде на непријателот,

ќе се казни со строг затвор најмалку пет години или со смртна казна.

Откажување да се прими и да се употреби оружје во војна

Член 351

Лицето, должно да прими оружје, кое што во време на војна или мобилизација ќе откаже да го прими оружјето или да го употреби против непријателот,

ќе се казни со строг затвор најмалку три години или со смртна казна.

Неисполнување на должноста во време на борба

Член 352

(1) Военото лице или лицето што е на служба во оружените сили, кое не ќе ја изврши својата должност во време на борба или непосредно пред борбата, па поради тоа настапат тешки последици за воената единица или за борбената ситуација,
ќе се казни со строг затвор.

(2) Ако поради делото од став 1 на овој член настапиле тешки последици,
сторителот ќе се казни со строг затвор најмалку две години или со смртна казна.

Самоволно напуштање должноста во време на борба

Член 353

Военото лице што самоволно или на измамлив начин ќе ја напушти својата должност во време на борба или непосредно пред борбата,

ќе се казни со строг затвор најмалку три години или со смртна казна.

Напуштање на позицијата противно на издадената наредба

Член 354

Воениот старешина кој противно на издадената наредба ќе ја напушти позицијата со поверената му единица пред да ги исцрпи сите можности за одбрана,
ќе се казни со строг затвор.

Напуштање на оштетен брод и воздухоплов пред време

Член 355

(1) Командантот на воен брод кој ќе го напушти бродот што тоне пред да ја изврши до крај својата должност како и членовите на посадата ако го напуштат таквиот брод пред да командантот издаде наредба да се напушти бродот,

ќе се казни со строг затвор најмалку три години или со смртна казна.

(2) Членот на посадата кој ќе го напушти оштетениот воен воздухоплов пред да ја изврши својата должност,

ќе се казни со строг затвор до десет години.

Оставање неоштетени борбени средства во рацете на непријателот

Член 356

(1) Военото лице што ќе допушти да во непријателски раце падне битно неоштетено воено складиште, брод, воздухоплов, тенк или друго воено оружје или средство,

ќе се казни со строг затвор до десет години.

(2) Со иста казна ќе се казни тој што ќе допушти, противно на издадената наредба, да паднат во непријателски раце битно неоштетени постројки или други објекти од важност за народната одбрана.

(3) Ако делата од став 1 и 2 на овој член се сторени од небрежност,
сторителот ќе се казни со затвор најмалку еден месец или со строг затвор до пет години.

Слабење на борбениот морал и борбената ситуација

Член 357

(1) Военото лице кое ќе го слаби борбениот морал на единицата, или нанесе штета на борбената ситуација во време на борба или непосредно пред борбата со бегане, со фрлање на оружје или муниција, со ширење страв, создавање безредица или забуна, или на друг начин,

ќе се казни со строг затвор најмалку три години или со смртна казна.

(2) Воениот старешина кој не ќе ги преземе потребните мерки спрема потчинетиот или помладиот кој во време на борба или непосредно пред борбата ќе шири страв помеѓу војниците, ќе создава безредица или забуна во единицата, или на друг начин ќе го слаби борбениот морал на единицата, или ќе нанесе штета на борбената ситуација,

ќе се казни со строг затвор до десет години.

(3) Ако поради делото од став 2 на овој член настапиле тешки последици,
сторителот ќе се казни со строг затвор најмалку три години или со смртна казна.

Неосигурување на воена единица

Член 358

(1) Воениот старешина кој од небрежност ќе пропушти за време на војна да ја осигури единицата, па поради тоа настапат штетни последици за неа,
ќе се казни со строг затвор до дванаесет години.

(2) Ако воениот старешина при тоа поставил со крајна немерност и ако настаните поради тоа за единцата особено тешки последици,

ќе се казни со строг затвор најмалку три години или со смртна казна.

Неизвестување воените органи во војна

Член 359

(1) Тој што за време на војна или мобилизација не ќе го извести претпоставениот старешина, поставениот старешина или воената команда за настанот што очигледно бара неопходно преземање воени мерки, ќе се казни со затвор најмалку шест месеци.

(2) Ако поради делото од став 1 на овој член изстаниле тешки последици, сторителот ќе се казни со строг затвор до десет години.

Неисполнување должноста при спроведување на мобилизација

Член 360

(1) Военото или службеното лице кое при спроведувањето на мобилизација во мобилна или воена состојба, противно на својата должност, макар што можело тоа да го стори, не ќе го обезбеди прифаќањето, распоредот и сместувањето на мобилизираните луѓе, добитокот, превозните и другите средства, или не ќе го обезбеди снабдувањето на мобилизираните луѓе и добитокот, или во врска со мобилизацијата не ќе изврши некаква друга должност, и поради тоа настанале или можеле да настанат штетни последици,

ќе се казни со строг затвор до пет години.

(2) Ако поради делото од став 1 на овој член настанале тешки последици, сторителот ќе се казни со строг затвор најмалку една година или со смртна казна.

Противзаконито одземање на ствари од убиени и ранети на боиште

Член 361

(1) Тој што ќе нареди или ќе врши противзаконито одземање на ствари од убиени или ранети на боиште,

• ќе се казни со затвор.

(2) Ако делото од став 1 на овој член е сторено на свиреп начин,

сторителот ќе се казни со строг затвор до десет години.

Одговорност за кривично дело извршено по наредба на претпоставениот старешина

Член 362

Нема да се казни потчинетото лице ако стори кривично дело по наредба на претпоставениот старешина, а таа наредба се однесува до службената должност, осем ако наредбата била управена на тоа да се изврши воено злосторство или некакво друго тешко кривично дело, или ако потчинетото лице знаело дека со извршувањето на таква наредба сторува кривично дело.

У. бр. 332

2 март 1951 година

Белград

Президиум на Народната скупштина
на Федеративна Народна Република Југославија

Секретар,
Миле Перунички,

Претседател,
Иван Рибар, с. р.

135.

Врз основа на чл. 21 од Уредбата за бродските исправи и за книгите на бродовите на трговската морнарица на ФНРЈ („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 40/50), пр. пишувам

П РА В И Л Н И К

ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА УРЕДБАТА ЗА БРОДСКИТЕ ИСПРАВИ И ЗА КНИГИТЕ НА БРОДОВИТЕ НА ТРГОВСКАТА МОРНАРИЦА НА ФНРЈ

Член 1

Бродските исправи што се должни да ги имаат бродовите на трговската морнарица на ФНРЈ и книгите што се должни да ги водат на начинот пропишан со овој правилник им служат на овие бродови како доказ за нивниот идентитет, а и како доказ да ги имаат сите својства што се пропишани за жив во врска со нивното и комерцијалното управување.

Член 2

Секоја бродска исправа мора да содржи: назив на надлештвото или на установата што ја издала исправата, број дата, место на издавањето на исправата, печат на надлештвото или на установата, како и потпис од овластенитиот службеник.

Страниците на секоја бродска книга мораат да бидат нумерисани со редни броеви; книгата мора да биде проширена и да се стави на неа потврда од лучкиот орган во која што се назначува називот на книгата и бројот на страниците.

Член 3

Податоците внесени во бродската исправа и книгите не смеат на какви и да било начин да се сторат нецелесителни. Во нив не смеат да се внесуваат дополнителни нови зборови, реченици или броеви, со кои што би се менувал содржајот на внесените податоци. Поправките уписи мораат да се препрцаат така да останат четливи, а исправките мораат да имаат дата, печат и потпис од овластенитиот службеник што ги ввел. Празните простори мораат да бидат препрцани.

Потпис на посадата

Член 4

Потписот на посадата мора да содржи:

1) вид, име и лука на припадноста на бродот, бруто и нето запремина, категорија на плетидбата, назив на органот на управувањето или фамилијарно и родено име на бродосопственикот и на бродарот и писно седиште, односно пребивалиште, прописан број на членовите на посадата, дата и место на издавањето;

2) фамилијарно и родено име на секое лице запослено на бродот, со ознака на квалификацијата и својството во кое што е запослено, место и година на раѓањето, место на живеењето, дата и број на исправата за укрцување и назив на органот што ја издал таа исправа, условни на запослувањето, потпис на запovedникот и на членот на посадата, потврда од лучкиот орган, односно од дипломатско-конзуларното претставништво на ФНРЈ за укрцување или искрцување члена на посадата. Ако укрцувањето не се врши врз основа на потпишаните работни услови, во потписот на посадата се внесува и краткиот содржај на договорите за запослувањето;

3) Потврда од домашен лучки орган или од дипломатско-конзуларното претставништво на ФНРЈ во луцката од која што испловил бродот, со назначување за која лука отпловил, да ли отпловил накрцан или празен, здравствена состојба на луцката, место и дата на потврдата.

Член 5

Податоците од претходниот член ги запишува во пописот на посадата лучкиот орган, а во странство дипломатско-конзуларното претставништво на ФНРЈ на луката во која што се укрцал или искрцал членот на посадата.

Ако во странска лука нема дипломатско-конзуларно претставништво на ФНРЈ, податоците за укрцување и искрцување ги запишува заповедникот на бродот во бродскиот дневник. Штом ќе стигне бродот во луката во која што има лучки орган односно дипломатско-конзуларно претставништво на ФНРЈ, заповедникот на бродот е должен да им го поднесе пописот на посадата на овие органи, во него да се запишат одноните податоци врз основа на бродскиот дневник.

Член 6

Укрцувањето на заповедникот на бродот и искрцувањето од бродот го запишува во пописот на посадата лучката капетанија односно дипломатско-конзуларното претставништво на ФНРЈ на луката во која што се укрцува или искрцува заповедникот, а врз основа на писмено барање од органот за управување со бродот односно од бродосопственикот и бродарот.

Уписот се бележи, без оглед на поодделни рубрики, преку целата страница на книгата и мора да го содржи се она што е пропишано во чл. 4 од овој правилник за членовите на посадата.

Член 7

При секое довоѓање бродот во луката, пописот на посадата му се предава: во домашна лука — на лучкиот орган, а во странска — дипломатско-конзуларното претставништво на ФНРЈ. Овие органи го задржуваат пописот на посадата до кинисувањето на бродот.

Одредбата од претходниот став не се однесува до бродовите што одржуваат редовни линии во домашната пловидба.

Член 8

Пополнетиот образец на пописот на посадата во кој што нема веќе место за нови уписи, му се предава на лучкиот орган или на дипломатско-конзуларното претставништво на ФНРЈ во луката во која што се навоѓа бродот. Овој орган го заменува пополнетиот попис на посадата со нов. Во новиот попис на посадата мораат да се запишат пропишаните податоци за укрцувањето за сите членови на посадата што се навоѓаат на бродот.

Во пополнетиот попис на посадата се означува кои членови на посадата се внесени од него во новиот попис на посадата, се внесува белешка дека е издаден нов попис на посадата, а потоа пополнетиот попис на посадата се испраќа до лучката капетанија надлежна по луката на припадноста на бродот, која што е должна да го чува.

Ако во пописот на посадата нема место за упис на нов член на посадата, а нема можност пописот на посадата, да се замени веднаш со нов, ќе се постапи по одредбата од чл. 5 ст. 2 од овој правилник.

Кста е бродот во распрема, пописот на посадата и се дава на чување на лучката капетанија надлежна по местото за распремање на бродот.

Сведоцба за сигурноста

Член 9

Сведоцбата за сигурноста се издава на патнички брод што врши меѓународни патувања, а врз основа на овие исправи:

- а) сведоцба за категоријата и границите на пловидбата;
- б) сведоцба за класата,
- в) сведоцба за надвоето,
- г) сведоцба за исправноста на средствата за спасување,
- д) сведоцба за исправноста на средствата за спречување и гасење на пожар,

ф) сведоцба за радио-телеграфската односно радио-телефонската сигурност,

- е) сведоцба за навигационите средства,
 - ж) сведоцба за навигационите светилки и знаци,
 - з) дозвола за превозне патници,
 - и) сведоцба за исправноста на здравствените уреѓај и средствата за следење болни,
 - ј) сметката на стабилитетот, и
 - к) сведоцба за прописаниот број на членовите на посадата, нивните квалификации и функции на бродот.
- Како патнички брод се смета секој брод со поглед од 10 БРТ што превози повеќе од 12 патници.

Член 10

Сведоцбата за сигурноста мора да содржи:

- а) име, број или знак за распознавање, лука на припадноста и бруто-регистрациска тонажа на бродот,
- б) потврда дека бродот бил прегледан според важеките прописи и дека врз основа на прегледот е утврдено оти одговара на тие прописи во поглед на структурата, машините, главните и помошните котлови, испусните прегледи и преградните товарни линии,
- в) број на кајашите, сплавовите, направите што пливаат, појасите и колутите за спасување со назначување колку лица можат да примат и со потврда дека сите овие средства за спасување одговараат на важеките прописи,
- г) потврда дека бродот има направа за фрлање коноп и преносен радио-апарат според важеките прописи,
- д) потврда дека радио-уреѓајот одговара на важеките прописи и дека според истите бродот има авто-аларм, радио-гониметар и помошен давач, со назначување бројот на радио-телеграфистите и времето за вршење на нивната служба,
- е) назначување на бројот на патниците што смее бродот да ги превози,
- е) потврда дека бродот е снабден со уреѓај и направни за пронајдување и гасење пожар, со навигациони светилки и знаци, како и со средства за давање звучни сигнал и сигнали за опасност според постоеките прописи,
- ж) потврда дека бродот воопшто во секој поглед одговара на постоеките прописи за сигурноста на човешките животни на море, доколку се применуваат овие прописи на односниот брод,
- з) назначување дека сведоцбата е издадена од името на Владата на ФНРЈ.

Пловидбена дозвола

Член 11

Пловидбена дозвола се издава на патнички брод што не врши меѓународни патувања, на брод за забавни патувања, школски брод и на бродот што служи за научни цели, ако ги имаат важеките исправи од точ. б), в), г), д), е), ж), и), к), л), чл. 9 од овој правилник, како и сведоцба за радио-телеграфската односно радио-телефонската сигурност ако мора бродот да има такви уреѓај.

Член 12

Пловидбената дозвола се издава на теретен брод, рибарски брод, брод за управни цели, реморкер, брод-работилница, светилничарски брод, брод за положување кабели и слични бродови, ако ги имаат вежките исправи од точ. в), г), д), е), ж), к) чл. 9 од овој правилник, а осем тоа уште и:

- а) сведоцба за класата за брод преку 50 БРТ, односно сведоцба за пловидбеноста за брод до 50 БРТ,
- б) сведоцба за надвоето за брод преку 50 БРТ, односно сведоцба за пловноста за брод до 50 БРТ,
- в) сведоцба за радио-телеграфската односно радио-телефонската сигурност, ако бродот мора да има такви уреѓај.

Член 13

Пловидбената дозвола се издава на технички пловни објекти (докови, багери, грталки, маони итн.), ако имаат важеќи исправи од точ. г), д), ж), чл. 9 од овој правилник, доколку мораат да имаат такви средства, а осем тие уште и:

- а) сведоцба за класата, а за маони до 50 БРТ — сведоцба за пловидбеноста,
- б) сведоцба за надвоето, а за маони до 50 БРТ — сведоцба за пловноста,
- в) сведоцба за капацитетот за пловни дигалки и пловни докови — на место сведоцба за надвоето,
- д) сведоцба за прописаниот број, квалификациите и функциите на членовите на посадата.

Член 14

Бродовите што немораат да бидат класифицирани а што имаат парни котлови или садови под притисок, должни се, за да добиат пловидбена дозвола да имаат исправи што се прописани за нив во претходните членови од овој правилник, а покрај нив уште и дозвола за погон издадена од југословенскиот регистер на бродовите врз основа на извршениот преглед на парните котлови и садовите под притисок што подлежат на преглед. На преглед подлежат:

- а) парните котлови чија што огревна површина е поголема од 1 м², а притисокот поголем од 0,75 кг на 1 см²,
- б) садовите под притисок, кога служат за ставање мотори во погон и уфрлување течено гориво,
- в) садовите што содржат пливови и пара во згусната или каплива состојба, а чии што притисок е поголем од 1 кг на 1 см², односно садовите чии што притисок е помал од 1 кг а поголем од 0,50 кг на 1 см² ако имаат содржина поголема од 50 литри.

Член 15

Пловидбената дозвола мора да содржи овие податоци:

- а) вид, име и лука на припадноста на бродот,
- б) знак за распознавање,
- в) бруто и нето регистерска тонажа,
- г) индицирани или осовински конски сили,
- д) назив и седиште на органот за управување односно фамилијарно и родено име на бродоственикот, а ако тој не управува со бродот тогаш и фамилијарно и родено име и местото на живеењето на бродарот,
- е) означување прописот врз основа на кој се издава пловидбената дозвола и време на важењето на дозволата,
- ж) потврда дека бродот има потребни исправи и дека тие одговараат на фактичната состојба на бродот,
- з) категорија односно граници на пловидбата во кои што му е дозволено на бродот да плови.

Член 16

Сведоцба за класата и сведоцбата за надвоето ги издава Југословенскиот регистер на бродовите или друг признат класификационен завод.

Сведоцбата за капацитетот и дозволата за погон ги издава Југословенскиот регистер на бродовите.

Сметката на стабилитетот ја издава или ја потврдува Југословенскиот регистер на бродовите.

Сведоцбата за навигационите светилки и знаците ја издаваат лучките капетани.

Сите други сведоцби споменати во чл. 9, 11, 12 и 13 од овој правилник ги издава дирекцијата на луките што врши преглед на бродот.

Член 17

Траењето на важноста на сметката на стабилитетот, на сведоцбата за капацитетот и на дозволата за превозење патници не е временски ограничено.

Важноста на сведоцбата за прописаниот број, квалификацијата и функциите на членовите на посадата трае додека не се промени категоријата на пловидбата или видот на погонот.

Важноста на сведоцбата за надвоето трае 4 години, со тоа да мора секоја година да биде потврдена врз основа на прегледот на бродот.

Важноста на сведоцбата за класата трае 4 години, осем случајот кога се однесува до сигурноста на котелот за кој што се издава дозволата за погон, а чија што важност трае една година.

Важноста на другите сведоцби помената во чл. 9, 11, 12 и 13 од овој правилник трае една година од денот на издавањето, доколку во тоа време не се изменила состојбата што се потврдува со нив.

Исправите со кои што се утврдува способноста на бродот за пловидба (чл. 11 од Уредбата за утврдување способноста за пловидба на бродовите од трговската морнарица на ФНРЈ), губат важност кога ќе истекне рокот за важноста на некоја од исправите врз основа на кои што се издаваат.

Ако пред да престане важноста на поделна исправа ќе станат на бродот такви измени поради кои што престанува исправата да биде во согласност со новата состојба, ќе му се одземе на бродот односната исправа како и сведоцбата за сигурноста односно пловидбената дозвола.

Член 18

Сведоцбата за сигурноста, пловидбената дозвола, сведоцбата за сигурноста на спремата, радио-дозволата, сведоцбата за радио-телеграфската односно радио-телефонската сигурност и сведоцбата за надвоето се изложуваат на добро видно и лесно пристапно место на бродот, а нивните заверени преписи се чуваат на бродот со другите бродски исправи.

Член 19

Времената дозвола за пловидба ги содржи податоците од чл. 15 од овој правилник.

Времената дозвола за пловидба се издава врз основа на извршениот преглед на бродот, а нејзината важност трае најмногу 6 месеци од денот на издавањето.

Времената дозвола за пловидба не може да се издаде на патнички бродови, школски бродови и бродови за забавни патувања, како ни на теретни бродови што вршат меѓународни патувања, осем на теретните бродови што пловат во границите на Јадранското Море.

Сведоцба за ослободувањето

Член 20

Сведоцбата за ослободувањето мора да содржи:

- а) име на бродот, број или знак на распознавањата и бруто — регистерска тонажа,
- б) означување на прописот и условите врз основа на кои што е издадена сведоцба и срок на нејзиното важење,
- в) назначување дека сведоцбата е издадена од името на Владата на ФНРЈ.

Сведоцба за исправноста на бродската спрема

Член 21

Сведоцбата за исправноста на бродската спрема мора да содржи:

- а) име, број или знак за распознавање, лука на припадноста и бруто — регистерска тонажа на бродот,
- б) потврда дека бродот бил прегледен според важеќите прописи и дека врз основа на прегледот е утврдено оти бродските средства за спасување се во

исправна состојба и достаточни за онолку лица (точно наведен во исправата) колку вкупно смее бродот да ги укрца;

в) потврда дека има на левниот и десниот бок од бродот во сведоцбата наведен број кајаци за спасување, прописно снабдени и способни да го примат бројот на лица што е споменат во сведоцбата,

г) потврда дека во сведоцбата го има споменат бројот на прописно снабдени моторни кајаци за спасување, односно кајаци на механички погон, опознати со вкупниот број кајаци споменати во претходната точка;

д) потврда дека има во сведоцбата споменатиот број на појаси и колути за спасување,

ѓ) потврда дека има прописна направа за врлање жонп и прописан преносен радио-телеграфски уреѓај за кајакот за спасување,

е) потврда дека е снабден бродот со прописен уреѓај за гасење пожар, со навигациски светилки и знаци како и со средства за давање звучни сигнали и сигнали за опасност, како и дека бродот им одговара на сите други прописи што се применуваат на него,

ж) назначување дека сведоцбата е издадена од името на Владата на ФНРЈ.

Сведоцба за баждарењето

Член 22

Сведоцбата за баждарење се издава на соодветен образец, според тоа дали е баждарен бродот со потполна или скратена односно упростена постапка.

Сведоцбата за баждарење мора да содржи:

а) име и вид на бродот, народност и лука на припадност, име на бродоградителот, година и место на градењето,

б) опис на бродот и податоци за погонската сила,

в) мерки за идентитетот,

г) подробности за запремината со означување бруто запремина на поодделни простории и одбитоци,

д) конечен баждарски резултат изразен во бруто и нето регистерска тонажа.

Член 23

Важноста на сведоцбата за баждарење трае се додека не се извршат измени на бродот поради кои се менува неговата запремина, односно бруто и нето регистерската тонажа утврдена со издадената сведоцба за баждарење (чл. 7 од Уредбата за баждарење на поморските бродови).

Сведоцба за исправноста на уреѓаите за укрцување и искрцување товари

Член 24

Сведоцбата за исправноста на уреѓаите за укрцување и искрцување товари содржи:

а) податоци за видот, името, луката на припадност, бруто и нето регистерска тонажа и категоријата на пловидбата на бродот,

б) потврда дека е утврдена со преглед оти техничките уреѓаи за укрцување и искрцување товари (самарици, колотурници, вилта и др.) се во исправна состојба.

Здравствен лист

Член 25

Здравствениот лист мора да ги содржи овие податоци:

а) вид, име, лука на припадност, државната припадност, бруто и нето регистерска тонажа на бродот,

б) вид на теретот,

в) фамилијарно и родено име на заповедникот и на лекарот,

г) број на посадата и број на патниците,

д) број на болните и од кои болести болуваат,

ѓ) назначување каде патува бродот,

е) здравствена состојба на луѓата во која што се издава листот и на нејзината околина.

Член 26

Здравствениот лист смее да се издаде најрано 24 часа пред кинисувањето на бродот.

Важноста на здравствениот лист се продолжува по одредбите од чл. 15—24 од Правилникот за редот во лужите.

Сведоцба за дератизација и дезинсекција

Член 27

Сведоцбата за дератизација и дезинсекција мора да ги содржи овие податоци:

а) вид, име, лука на припадност, бруто и нето регистерска тонажа на бродот,

б) означување на прописот врз основа на кого се издава таа,

в) вид и количина на товарот на бродот во моментот на издавањето на сведоцбата,

г) дали во поодделни простории на бродот се пронајдени трагови од стаорци, како и број на пронајдените и уништените легла на стаорците,

д) начин и употребени средства за извршување дератизацијата во поодделни простории, како и број пофаканите, односно липсаните стаорци,

ѓ) начин и средства употребени за дезинсекција во поодделни простории и резултат на дезинсекцијата.

Член 28

Важноста на сведоцбата за дератизацијата и дезинсекцијата, по правило, трае 6 месеци.

Сведоцба за ослободување од дератизација и дезинсекција

Член 29

Сведоцбата за ослободување од дератизацијата и дезинсекцијата ги содржи податоците од точ. 2), б), в) и г) на чл. 27 од овој правилник.

Ако ослободувањето се однесува само до дератизацијата, во сведоцбата мораат да бидат означени и податоците за превземените мерки бројот на стаорците да се сведе на најмала мера, како и начин и средства употребени за дезинсекција во поодделни простории и резултат на дезинсекцијата.

Ако ослободувањето се однесува само до дезинсекцијата во сведоцбата мораат да бидат означени начинот и средствата што се употребени на извршување на дератизација во поодделни простории, како и бројот на пофаканите односно липсаните стаорци.

Член 30

Важноста на сведоцбата за ослободување од дератизација и дезинсекција трае, по правило, 6 месеци.

Радио-дозвола

Член 31

Радио-дозволата мора да ги содржи овие податоци:

а) назив и седиште на органот за управување фамилијарно и родено име на бродосолет кој што му се дозволува инсталирање радио-приемна станица на одредениот брод.

б) име, лука на припадноста и позивен знак на бродот,

в) категорија на станицата според постоеќите прописи и општи карактеристики на главниот уреѓај, како и на помошниот ако е должен бродот да го има,

г) означување на прописот врз основа на кој што е издадена радио-дозволата.

Член 32

Важноста на радио-дозволата трае додека не го загуби бродот правото да инсталира и држи радио-уреѓај и додека не го замени постоечкиот радио-уреѓај со друг.

Радио-дозволата мора да биде изложена во радио-кабината.

Бродски дневник

Член 33

Бродовите што пловат во границите на долга пловидба и голема крајбрежна пловидба, мораат да водат голем бродски дневник, а бродовите што пловат во границите на мала крајбрежна пловидба и техничките пловни објекти на механички погон мораат да водат мал бродски дневник.

Бродските дневници мораат да ги содржат податоците за видот, името, луката на припадноста, бруто и нето регистерска тонажа, како и за категоријата на пловидбата на бродот.

Член 34

Во големиот бродски дневник се запишуваат:

1-а) Секој час — податоци за правниот курс, за варијации, девијации, занос, курс на нормален компас и на компас за крмиларење, за правецот и јакоста на ветерот, состојбата на морето вклучувајќи и мртво море, за правецот на брановите, видноста, барометрот, температурата, времето, ловот, преминатиот пат и за вртењето на вијците;

б) Во 7 часот — податоците за состојбата на тенковите и каљуџа, како и за количината на водата за пиење;

в) Во 12 часот — податоци за проценетата и пресметаната позиција на која што се наоѓа бродот, општиот курс и преминатиот пат во наутички милји и за средната брзина на бродот на сат.

Во големиот бродски дневник се внесуваат и компасните снимки со назначување на предметот што е снимен во момент кога е земен снимакот.

2) Податоци:

а) за газењето на прамецот и на крмата во метри и стопи при довоѓањето на бродот во лука и одетењето од лука;

б) за укрцувањето и искрцувањето на заповедникот и за бројот на укрцаните и искрцаните членови на посадата, а во нарочни случаи и поодделно назначување на укрцаните и искрцаните членови на посадата, за нивните ободенија и оздравувања, за самоволното напуштање на бродот, за дисциплинските престапленеја и нередности како и за казните;

в) за работата на посадата на бродот, почетокот и завршетокот на морската стража и на ноќната стража во луките;

г) за случаите на: раѓање, смрт и навоѓање на напуштено новороденче на бродот; примане на чување изјава на последната волја, нејзиното враќање на и звителот или предавање на надлежниот орган; податоци во врска со прописот на стварите од лице

умрено на бродот, сето тоа на начинот што е прописан со Правилникот за пријавување на раѓање и смрт, за примане изјава за последната волја и за постапката со имотот на лицата умрени во бродот на трговската моргарица на ФНРЈ;

д) за укрцувањето и искрцувањето на пилоти и за земање теглачи;

е) за претрпената хаварија, како и за бараната и дадената помош и за спасувањето;

ж) за укрцувањето и искрцувањето, ветрењето и за начинот на сложувањето на товарот;

з) за поправање и докување на бродот;

и) за спремањето и распремувањето на бродот;

и) податоци прописани со меѓународните догори;

ј) за секој друг настан што може да биде од важност за бродот, државните органи, поморството, бродосопственикот односно за органите за управување, за крцателот и примателот на товарот, осигурувачите и за други заинтересирани лица.

Член 35

Во малиот бродски дневник се запишуваат:

1) најмалку секој 4 часа: податоци за правецот и јакоста на ветерот, состојбата на морето, времето, брзината на час и погонската сила, ако се работи за моторен едрењак;

2) во 6 и 18 часот податоци за состојбата на каљуџите;

3) податоци за правиот курс, за варијации, девијации занос, воздушен притисок, за снимакот на компасот со назначување предметот што е снимен, кога ќе се установаат односните податоци;

4) сите податоци споменати во точ. 1 под в) и точ. 2 од претходниот член.

Член 36

За време на пловидбата или додека се врши морска стража, бродските дневници ги водат и ги потпишуваат офицерите на стражата, а заповедникот на бродот, ако ја врши тој стражата.

Надзорот над водењето на бродскиот дневник го врши заповедникот на бродот, кој со потпишувањето на дневникот ја потврдува точноста на запишаните податоци. На бродовите што се должни да водат голем бродски дневник, заповедникот на бродот барем еднаш неделно, а по потреба и повеќе пати, ќе го прегледа и потпише бродскиот дневник. Исто така тој мора да го потпише и уписот на секој поважен настан.

На бродовите што се должни да водат мал бродски дневник, заповедникот на бродот е должен да го потпишува дневникот секој ден.

Ако е бродот во лука, бродскиот дневник го води заповедникот или офицерот на палубата што е определен за тоа. Доколку дневникот го води определен офицер на палубата, внесените податоци е должен да ги заведе заповедникот барем секоја недела, а секогаш пред да се поднесе дневникот на заверка на лучкиот орган, односно на дипломатското-конзуларно претставништво на ФНРЈ.

Спремањето и распремањето на бродот го запишува во бродскиот дневник заповедникот или определен офицер на палубата со потпис од заповедникот. Овој упис го потврдува лучкиот орган, а во странство дипломатско-конзуларното претставништво на ФНРЈ.

Член 37

За време на пловидбата, водењето на бродскиот дневник се продолжува секој ден (од 0—24 часа) на одделна страница, а за време додека борави во лука можат да се вршат уписи на една страница и за повеќе дни, со тоа да се продолжи натаму започнатата страница при довоѓањето на бродот при лука.

Член 38

Бродот што довоѓа од странство е должен, во срок од 24 часа по добивениот слободен саобраќај, да поднесе на визирање бродскиот дневник на лучкиот орган во земјата, а оној што ќе стигне во некоја странска лука на дипломатско-конзуларното претставништво на ФНРЈ во странство.

Бродовите што пловат помеѓу домашните луки должни се да го поднесат на визирање бродскиот дневник после секој вонреден настан, а најмалку секој 30 дена.

Овие органи се должни да го прегледаат и визираат бродскиот дневник запишувајќи ги своите евентуални забелешки што се однесува до неговото редно водене.

Член 39

Ако утврди лучкиот орган во земјата, а дипломатско-конзуларното претставништво на ФНРЈ во странство, дека бродскиот дневник не е воден по Уредбата за бродските исправи и за книгите на бродовите на трговската морнарица на ФНРЈ и по одредбите од овој правилник, должен е против заповедникот на бродот да започне административно-казнена постапка поради морски прекршок.

Ако се работи за дело што е казниво по Кривичниот законик, овие органи се должни да поднесат пријава до Јавното обвинителство. Во таков случај, ако е завршено патувањето, овие органи ќе му го ложат кон пријавата. Ако патувањето не е завршено, кон пријавата ќе се приложи преписот од инкриминирано одземат на бродот бродскиот дневник и ќе го припише дел на бродскиот дневник, а за стореното кривично дело ќе се извести лучкиот орган од домашната лука, односно во странство дипломатско-конзуларното претставништво на ФНРЈ на луката во која што го завршува патувањето бродот, за да му се одземе на бродот бродскиот дневник.

Член 40

Бродовите што се должни да водат голем бродски дневник, мораат секогаш да имаат во приправност нов бродски дневник. Ако се исполни стариот бродски дневник, заповедникот, пред да го употреби новиот — ќе го поднесе на заверка до лучкиот орган, односно до дипломатско-конзуларното претставништво на ФНРЈ во првата лука во која што ќе дојде.

Дневник на машините

Член 41

Бродовите што пловат во границите на долга пловидба и голема крајбрежна пловидба, водат голем дневник на машините, а бродовите на мала крајбрежна пловидба и сите други бродови водат мал дневник на машините.

За бродовите на парни и за бродовите на моторни погон постоат одделни големи и мали дневници на машините.

Член 42

Секој дневник на машините мора да содржи податоци за видот, името, луката на припадноста и за категоријата на пловидбата на бродот.

Член 43

Осем податоците од чл. 42 големиот дневник на машините за бродовите на парни погон мора да содржи уште и:

- 1) опис на постројките на машините;
- 2) спис на постројките на главните котлови и на помошниот котел, ако го има бродот;

3) опис на поголеми поправања извршени на машините, со означување времето кога се извршени;

4) содржај и распоред на танковите за гориво, баласт и вода за пиење.

Покрај овие податоци, во овој дневник се внесуваат и податоци за:

- 1) снимените дијаграми;
- 2) работењето на машините за време на поделни стражи за 24 часа;
- 3) довоѓањето, стоањето и одењето на бродот од луката;

4) траењето на работењето на котловите и помошните машини;

5) брзината и патот на бродот, со назначување слепот во проценти;

6) газењето на бродот во метри и стопи на прамецот и на крмата, со назначување часот на извршеното мерење, за барометарскиот притисок во 12 часот и за надворешната температура во 12 и 24 часот;

7) видот и приемот на погонски и потрошен материјал, со назначување името на добавувачот и местото на искрцувањето, и утрошокот на тој материјал, со назначување утрошокот на горивото на ден и час, како и утрошокот за 1 КС на час;

8) дневните настани, особено за расипувањата и извршените поправања, причините за задоцнувањето што се однесуваат до машината, причините на помал или поголем утрошок на горивото, квалитетот на потрошниот материјал и за евентуалните предлози за да се подобри работењето на машините.

Член 44

Осем податоци од чл. 42, малиот дневник на машините за бродовите на парни погон мора да содржи податоци од ст. 1 од претходниот член.

Во овој дневник се внесуваат уште и податоци:

- 1) за снимените дијаграми;
- 2) за работењето на машините за време на секое патување, за работниот притисок на котелот и газењето на бродот;
- 3) за видот и приемот на погонскиот и потрошниот материјал со назначување името на добавувачот и местото на искрцувањето;
- 4) за утрошокот на погонскиот и потрошниот материјал на поделни машини за време на секое патување;
- 5) дневни белешки од точ. 8 од претходниот член.

Член 45

Осем податоците од чл. 42 големиот дневник на машините за бродовите на моторни погон мора да содржи уште и:

- 1) опис на постројките на моторот;
- 2) опис на поголемите поправања на моторот; со назначување времето на извршените поправања;
- 3) опис на помошниот котел доколку го има;
- 4) содржај и распоред на танковите за гориво, баласт и вода за пиење, како и на танкот за ладење цилиндри на моторот.

Во овој дневник се внесуваат и податоци за работењето на моторот за време на поделни стражи за 24 часа, како и податоците од чл. 43 ст. 2 точ. 1, 3, 5, 6, 7 и 8 од овој правилник.

Член 46

Малиот дневник на машините за бродовите на моторни погон мора да ги содржи податоци од ст. 1 на претходниот член, како и податоци:

- 1) за датата на прегледот на постројките;
- 2) за работењето на моторот за време на секое патување;
- 3) за утрошокот на погонскиот и потрошниот материјал на поделни мотори и постројки, за време на поделно патување;

4) податоците од чл. 44 точ. 1, 3 и 5 од овој правилник.

Член 47

Додека борави во лука во дневникот на машините се внесуваат само оние податоци што се однесуваат до работењето на машините во погонот и до утрошокот на погонскиот и потрошниот материјал.

Член 48

Големниот дневник на машините се води на начинот прописан во чл. 37 од овој правилник.

Во малиот дневник на машините се внесуваат на една страница податоците за една недела, а ако не е доволна една страница ќе се употреби за тоа следната страница.

Член 49

Додека е бродот во пловидба или додека се врши на бродот морска стража, податоците што се однесуваат до работењето на машините на поделни стражи ги внесува и потпишува офицерот на стражата односно управителот на машините, ако врши тој стража, а сите други податоци ги внесува управителот на машините.

Управителот на машините го надзира водењето на дневникот и со својот потпис на дневникот ја потврдува точноста на внесените податоци и тоа во текот на пловидбата секој ден во големниот дневник на машините, а еднаш неделно во малиот дневник на машините.

Кога е бродот во лука, дневникот на машините го води управителот на машините или офицерот на машините по важеките прописи. Доколку дневникот на машините го води определен офицер на машините, запишаните податоци е должен да ги завери управителот на машините со својот потпис барем еднаш неделно, а и секој пат пред да се поднесе дневникот на увид до заповедникот на бродот.

Заповедникот на бродот е должен повремено, а нарочно после секој поважен настан, да го прегледа и потпише дневникот на машините. Тој мора да изврши преглед и да го потпише дневникот барем еднаш месечно.

Член 50

Лучкиот орган, односно дипломатско-конзуларното претставништво на ФНРЈ мора по барање од заповедникот да го ревидира поднесенниот дневник на машините, како и бродскиот дневник.

Здравствен дневник

Член 51

Во здравствениот дневник се запишуваат податоците за општата здравствена состојба на посадата и на патниците, како и за општите хигиенски прилики на бродот.

Здравствениот дневник мора да содржи податоци за: видот, името, луката на припадноста, бруто регистерската тонажа и за категоријата на пловидбата на бродот.

Во здравствениот дневник се запишуваат:

а) правецот и траењето на патувањето;

б) бројот на посадата и бројот на патниците по класите, одделно при кинисувањето и одделно при враќањето на бродот;

в) опис на општите хигиенски прилики на бродот, нарочно со оглед на состојбата на бродската аптека, на вентилацијата, чистотијата, количината и квалитетот на храната, како и количината и квалитетот на еслата за пиење;

г) податоци за евентуално извршените дезинфекции на водата;

д) податоци за хигиенските уреди и нивното функционирање;

е) бројот на заразните оболенија;

ж) евентуалните забелешки на лекарот во хигиенско-здравствениот поглед, како и евентуални неговни предлози на заповедникот на бродот за да се отстранат постоечките недостатоци;

з) разлозите поради кои што се забранува укрцување на некој патник.

Ако здравствениот дневник не го води бродскиот лекар, во него мораат да се внесат уште и овие податоци:

а) фамилијарно и родено име на болните;

б) надворешни знаци на болеста и по можност дијагноза;

в) употребени лекови;

г) траење и завршеток на болеста.

Член 52

Здравствениот дневник го води бродскиот лекар, а ако го нема овој — вториот офицер на палубата.

Податоците се запишуваат во дневникот за секое патување и тоа одделно при кинисувањето а одделно при враќањето на бродот.

На крај на секое патување, лекарот односно офицерот што го води здравствениот дневник мора со својот потпис да ја потврди точноста на внесените податоци.

За време на патувањето, а најмалку еднаш месечно, и на крај на патувањето, заповедникот на бродот е должен да го прегледа здравствениот дневник и да го завери со својот потпис.

Што се однесува до видањето на здравствениот дневник важи одредбата од чл. 50 на овој правилник.

Радио-дневник

Член 53

Радио дневник мора да содржи податоци за видот, името, луката на припадноста, бруто регистерската тонажа и за категоријата за пловидбата на бродот.

Во радио-дневникот се запишува: фамилијарно и родено име на радио-телеграфистот, ден и час кога почнува и ја напушта стражата, како и сите поважни настани што ќе се случат за време на неговата стража, а се однесуваат до радио-службата, и особено оние што би можеле да бидат важни за сигурноста на човешките животи на море.

Во радио-дневникот за радио-телеграфската станица се запишуваат нарочно овие податоци:

1-а) за одржувањето и полнењето на батериите,

б) за дневните опити сторени со помошниот давач и помошниот извор на енергијата,

в) ако има бродот автоаларм, податоци за опитите вршени најмалку секои 24 часа со цел да се утврди неговата исправност, со забелешка дека бил за тоа известен заповедникот на бродот или офицерот на стражата,

г) за одржувањето и полнењето на батериите најмалку еднаш неделно и за опитите вршени со давач во кајаните за спасување било да се инсталирани, било да се преносни.

2-а) сите обавести за потполноста што се однесуваат до сигналите за опасност,

б) итни обавести и оние што се однесуваат до сигурноста,

в) размена на обавести на станицата на бродот со копнени и подвижни станици, како и секое работење до радио-давачите,

г) сите непредвидени настани во службата,

д) позиција на бродот секој ден во 12 часот.

Во радио-дневникот за радио-телефонската станица се запишуваат:

1) подробност за одржување и полнење на батериите, како и опити извршени со преносен давач, на кајаните за спасување;

2) кратко разговорите што се однесуваат до сигналите за опасност;

3) размена на обавести на станицата на бродот со копнени или подвижни станици, како и секое работење со радио-давачите;

4) непредвидени настани ако се важни за службата.

Член 54

Податоците споменати во точ. 2 ст. 3 и точ. 2 ст. 4 од претходниот член ги запишува радио-телеграфистот што се навоѓа во служба, а сите други податоци раководителот на радио-станицата.

Податоците внесени во радио дневникот ги потпишува лицето што ги внесува.

На крај на патувањето заповедникот на бродот е должен да го прегледа радио-дневникот и да го завери со својот потпис.

Книга на товарот

Член 55

Книгата на товарот (складишникот) мора да содржи податоци за видот, името, луката на припадноста, бруто и нето регистерска тонажа и за категоријата на пловидбата на бродот.

Во книгата на товарот се запишуваат уште и овие податоци:

- а) место и дата на укрцувањето на товарот,
- б) вид, количина и квалитет на товарот,
- в) броеви и ознаки исписани на надворешната страна на поодделен колет,
- г) вид, квалитет и состојбата на омотот (амбалажата),
- д) број и вид на колетите и нивната надворешна состојба,
- е) фирма и седиште или фамилијарно и родено име и пребивалиште на крцателот,
- ж) одредбите на стоката и фирма или фамилијарно и родено име на примателот на стоката,
- з) место и дата на искрцувањето,
- и) место на бродот каде што се навоѓа товарот,
- и) други околности што се однесуваат до товарот.

Книгата на товарот ја води заповедникот на бродот или офицер што е определен за тоа.

Податоците внесени во книгата на товарот ги потпишува лицето што ги вanelo.

Заповедникот ја заверува со својот потпис книгата на товарот барем еднаш на едно патување.

Член 56

За секое патување, кон книгата на товарот мора да биде приложен графички приказ на распоредот на товарот на бродот со назначување видот и тежината на товарот сместен во поодделни складишта и на палубата на бродот (план на укрцувањето). Во овој план мора да биде назначено газењето на бродот на прамецот и на крмата.

Планот на укрцувањето го потпишува заповедникот на бродот. Овој план мора да биде направен во три примерка, од кои еден му се предава на крцателот, вториот на примателот, а третиот останува приложен кон книгата на товарот на бродот.

Книга на инвентарот

Член 57

Книгата на инвентарот мора да содржи податоци за видот, името, луката на припадноста и за категоријата на пловидбата на бродот.

Во книгата на инвентарот се запишуваат предметите на опремата и на приборот, како и инструменти на бродот распоредени по службите, со подоцна станатите измени.

Книгата ја води офицерот што е определен за тоа, а ја заверува заповедникот на бродот.

За точноста на податоците внесени во книгата на инвентарот одговараат офицерот што ја води книгата и заповедникот на бродот.

Книга на преглед и надзор

Член 58

Секој брод мора да има книга на преглед и надзор. Службеникот што врши преглед и надзор по Уредбата за утврдување способноста за пловидба на бродовите на трговската морнарица на ФНРЈ, ги запишува во оваа книга податоците за извршените прегледи и надзор, наводејќи какви мани или недостатоци се утврдени и какви налози се издадени со цел за нивно отстранување.

Член 59

Кога е бродот во распрама не се водат бродските книги.

Завршни одредби

Член 60

Бродските исправи се издаваат, а бродските книги се водат на формулари печатени по обрасците што ги пропишува Министерството на поморството на ФНРЈ.

Лучките капетани и испостави ќе ги снабдуваат бродовите со потребните бродски книги.

Член 61

Пополнетите дневници на бродот и книгата на товарот мораат да се задржат една година на бродот. По истекот на тој срок му се предаваат на лучкиот орган при кој што е запишан бродот.

Член 62

Ако се брише бродот од уписникот на бродовите, бродските исправи му се предаваат на органот при кој што бил запишан бродот.

На овој орган му се предаваат и сите оние исправи што ќе му се одземат на бродот, односно му се заменат со нови.

Бродските исправи и книги се чуваат најмалку 10 години одвоени од други списи, кај лучката капетанија што е надлежна по луката на припадноста на бродот.

Член 63

Овој правилник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

Бр. 1819

16 февруари 1951 година

Белград

Министер на поморството на ФНРЈ,
Вицко Крстуловиќ, с. р.

136.

Врз основа на чл. 7 од Уредбата за припадностите на државните службеници („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 83/47), по предлог од Претседателот на Советот за законодавство и изградба на народната власт на Владата на ФНРЈ, издавам

НАРЕДБА

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ОСНОВНИТЕ ПЛАТИ ЗА ЗВАНИЈАТА: АСИСТЕНТ, ПОСТАР АСИСТЕНТ, ЛЕКТОР, ПРЕПОДАВАТЕЛ, ДОЦЕНТ, ПРОФЕСОР НА ВИША ШКОЛА, ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР, РЕДОВЕН ПРОФЕСОР, АСИСТЕНТ НА ИНСТИТУТ, НАУЧЕН СОРАБОТНИК, ВИШИ НАУЧЕН СОРАБОТНИК И НАУЧЕН СОВЕТНИК ВО ПРОСВЕТНО-НАУЧНАТА СТРУКА

1) Основните плати за званија: асистент, постар асистент, лектор, преподавател, доцент, професор на виша школа вонреден професор, редовен професор, асистент на институт, научен соработник, виши научен

соработник и научен советник предвидени во чл. 3 под бр. 25 од Уредбата за припадностите на државните службеници се менуваат и определуваат во следните износи, и тоа:

Назив на звањето	Плата
Г	
Асистент	4.100— 5.800
Постар асистент	5.800— 6.500
Лектор	4.200— 5.800
Преподавател	5.800— 7.000
Доцент	6.500— 7.800
Професор на виша школа	5.400— 6.800
Вонреден професор	9.300
Редовен професор	10.500

Д	
Асистент на институт	4.100— 5.800
Научен соработник	6.000— 7.500
Виши научен соработник	7.500— 9.300
Научен советник	9.300— 10.500

2) Оваа наредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“, а плаќањето по неа ќе се врши од 1 март 1951 година.

IV бр. 1217

5 март 1951 година

Белград

Претседател на Владата на ФНРЈ
и Министер на народната одбрана,
Маршал на Југославија
Јован Броз-Тито, с. р.

Потпретседател на Владата на ФНРЈ
Претседател на Советот за законодавство
и изградба на народната власт,
Едвард Кардељ, с. р.

137.

Врз основа на чл. 8 и 15 од Уредбата за просветно-научната струка („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 68/47), во согласност со Претседателот на Советот за законодавство и изградба на народната власт на Владата на ФНРЈ, издавам

НАРЕДБА

ЗА УКИНУВАЊЕ ЗВАНИЕТО „ВИШИ НАУЧЕН СОВЕТНИК“ И ЗА УКИНУВАЊЕ ПРИПРАВНИЧКАТА СЛУЖБА ЗА ЗВАНИЈАТА „АСИСТЕНТ“ И „АСИСТЕНТ НА ИНСТИТУТ“ ВО ПРОСВЕТНО-НАУЧНАТА СТРУКА

1) Во просветно-научната струка се укинува звањето „виши научен советник“ споменато во членот 2 под Д, реден број 7 од Уредбата за просветно-научната струка.

Основните работи предвидени за звањето „виши научен советник“ во чланот 2 под Д, реден број 7, во втората колона, се додават на основните работи на звањето „научен советник“ под Д, реден број 6.

2) Во чл. 7 ставот 1 од Уредбата за просветно-научната струка се укинува приправничката служба за звањето „асистент“ и „асистент на институт“.

3) Службениците во звањето „виши научен советник“ ќе се преведат во звање „научен советник“, а приправниците за звањето асистент и асистент на

институт — во звањето „асистент“ односно „асистент на институт“.

4) Оваа наредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

Бр. 1863

27 февруари 1951 година

Белград

Министер на Владата на ФНРЈ
Претседател
на Советот за наука и култура,
Родољуб Чолаковиќ, с. р.

Согласен,

Потпретседател на Владата на ФНРЈ

Претседател на Советот за законодавство и изградба
на народната власт
Едвард Кардељ, с. р.

ОД СЛУЖБЕНИТЕ ЛИСТОВИ НА НАРОДНИТЕ РЕПУБЛИКИ

НАРОДНЕ НОВИНЕ

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ

„Народне новине“ службен лист на Народна Република Хрватска во бројот 12 од 19 февруари 1951 година објавуваат:

Указ за укинување Комисијата на државната контрола на Народна Република Хрватска и контролните комитети на народните одбори;

Указ за разрешување од должност Претседателот на Комисијата на државната контрола на НР Хрватска и назначување министер без ресор на Владата на НР Хрватска;

Правилник за устројство на водостопански оддели на Комитетот за водостопанство;

Наредба за составување и поднесување извештаи од трговските претпријатија што вршат промет со стоките од широкото трговање;

Напатствије за спецификацијата и документацијата на разликата во цената на материјалите.

СОДРЖАЈ:

	Страна
134. Кривичен законик — — — — —	185
135. Правилник за извршување на Уредбата за бродските исправи и за книгите на бродовите на трговската морнарица на ФНРЈ —	224
136. Наредба за изменување на основните плати за звањата: асистент, постар асистент, лектор, преподавател, доцент, професор на виша школа, вонреден професор, редовен професор, асистент на институт, научен соработник, виши научен соработник и научен советник во просветно-научната струка —	231
137. Наредба за укинување звањето „виши научен советник“ и за укинување приправничката служба за звањата „асистент“ и „асистент на институт“ во просветно-научната струка — — — — —	232